Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Pontoppidan, Henrik.
Titel | Title:	Lykke-Per.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 2
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : Det Nordiske Forlag, Bogforlaget Ernst Bojesen, 1898-1904
Fysiske størrelse | Physical extent:	8 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57. – 237.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130014824295

HENRIK PONTOPPIDAN

LYKKE-PER

FINDER SKATTEN

LYKKE-PER

FINDER SKATTEN

HENRIK PONTOPPIDAN

LYKKE-PER

FINDER SKATTEN

KØBENHAVN
DET NORDISKE FORLAG
BOGFORLAGET
ERNST BOJESEN
1898

THIELES BOGTRYKKERI

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

FØRSTE KAPITEL

Der gik imellem Ingeniøreleverne paa den polytekniske Skole det Ord, at det var lettere at faa Rundetaarn til at spille paa Fortepiano end at bringe Per Sidenius bort fra en forrykt Idé. Sikkert var det, at havde han ofte vanskeligt ved at træffe en Bestemmelse, saa opgav han til Gengæld aldrig et en Gang fattet Forsæt, hvor meget det saa skulde koste ham. Med en egen studestædig Vilje og en sejg Udholdenhed, der ikke var uden Forbindelse med hans jyske Oprindelse, forfulgte han sit Maal og slap det ikke af Syne, selv om andre Interesser midlertidigt tog ham fangen eller Forholdenes Magt tvang ham til foreløbigt at indstille sin Forfølgelse. Og det var langt fra, at hans Iver afsvaledes, efterhaanden som Tiden led. Tværtimod. Hørte han ikke til dem, der fødte deres Planer fuldbaarne under et Begejstringens Højtryk, saa kunde til Gengæld et Indfald blive ved at gro i ham og i Tidens Løb slaa saa dybe Rødder i hans Sind, at dets Gen-

nemførelse blev ham en Lidenskabssag, en Livsbetingelse.

Saaledes gik det ham nu ogsaa med hans kæmpemæssige Kanalprojekt, dette fantastiske Værk, der skulde gengive hans Barndomsby dens tabte Storhed som Jyllands Hovedstad og samtidig bringe Fremtidens Hede-Byer og vidtstrakte Skovstrækninger i direkte Forbindelse med Havet og Verdenshavnene. Oprindeligt udkastet i et Ungdomslune; siden — efter at han i et helt Aar havde arbejdet paa det med anspændt Flid — henlagt uden synderlig Sorg; derpaa atter og atter genoptaget til fornyet Prøvelse, var dette Værk nu paa Veje til at blive hans fikse Idé, i hvis Virkeliggørelse han med stedse større Overbevisning saa' sit Livs skæbnebestemte Opgave og store Maal. Mens Foraaret drog hen over Landet med Solskyer og sortblaa Hagelbyger, sad han inde i sit lille mørke Kammer og fløjtede over sine Tegninger og Tabelværker, ligegyldig for Spurvekvidderet ude i Haven og for de hvide Blade af Æbleblomsterne, der dalede ned udenfor hans Vinduer. Utaalmodig som en ung Bjørn, der rejser sig af sit første Vinterhi, havde han rystet den lange Lediggangs Døsighed af sig og med hurtig genvunden Energi paany kastet sig over Arbejdet. Ligesom i sine allerførste Studieaar, da han baade hos Professorer og Medelever havde vundet en vis Anseelse og vakt For-

haabninger, som han ved sin senere, letsindige Levevis saa ganske havde forspildt, indfandt han sig igen regelmæssigt baade ved Skolens Forelæsninger og til de praktiske Øvelser, i hvert Fald forsaavidt disse kunde have nogen Betydning for hans Værk. Hver Morgen rejste han sig af sin Seng, naar Nybodersklokken klemtede, tog sig et koldt Bad i et vaadt Lagen og sad allerede ved sit Arbejdsbord, naar Madam Olufsen viste sig ude i Gaarden i sin storblomstrede Nattrøje og med Sovekammermøblet under Forklædet for at vande Avriklerne i Haven.

Han havde iøvrigt sagt sit vagabonderende Liv Farvel uden synderlig Bedrøvelse. Hans Zigøjner-Tilbøjeligheder var foreløbig bleven tilfredsstillede. Endog erotiske Æventyr havde — efter de Erfaringer, han sidst havde indhøstet paa dette Omraade — tabt noget af deres stærke Tillokkelse for ham. Skønt han ikke for Alvor vilde tilstaa det for sig selv og endnu stadig ærgrede sig over sin latterlige Optræden overfor Fru Engelhardt, havde Begivenheden efterladt en lille Mistanke hos ham om, at det galante Fribytteri's saa højt berømmede Glæder dog vist i Almindelighed ikke var de mange dermed forbundne Bryderier, Fortrædeligheder og navnlig Bekostninger værd. Han kunde aldrig glemme den syndige Hoben Penge, den gode Frue havde kostet ham bare paa en eneste Aften; og midt

under Udarbejdelsen af sine store, samfundsopbyggende Planer kom han i Tankerne Gang efter Gang tilbage til en Flaske Champagne, der hin Aften paa Grund af deres pludselige Opbrud var bleven staaende næsten urørt efter dem i Restaurationen.

Vinduerne ud til det Fri stod gærne aabne, naar han arbejdede; og af og til stak den gamle Højbaadsmand sit kalotprydede Hoved ind for at spørge til hans Befindende, eller Madam Olufsen stillede en Kop rygende Kaffe ind i Vindueskarmen og bad ham »dog at unde sig Stunder til at trække Vejret«. Havde den gode Kone en Tid frygtet for, at hendes Yndlings-Logerende helt skulde bukke under for Hovedstadens mange farlige Fristelser paa samme Maade som adskillige andre af de to Dusin unge Mennesker, for hvem hun i sit lange Nybodersliv havde været en moderlig Beskytter, saa gik hendes Bekymringer nu snarest i modsat Retning.

»Tag nu og drik den Kaffetaar, mens den er varm,« kunde hun sige i den kommanderende Tone, hvormed hun plejede at skjule sine gode Følelser.

»Vel, Madam Overhøjbaadsmand!« svarede da Per og rettede sig paa militær Vis med Haanden til Panden, tændte derpaa sin lille Shagpibe og satte sig ligesom i gamle Dage op i Vindueskarmen med Benene dinglende ude

over Muren. Og nu gik Passiaren en Stund livlig, mens de Gamle puslede derudenfor i den lille Stump Have, hvor Pladsen var saa indskrænket, at de to store Mennesker daarligt paa én Gang kunde bukke sig uden at støde sammen med den Del af Ryggen, der — som Olufsen plejede at sige med en respektløs Hentydning til Skabelseshistorien — »blev klasket paa bagefter af alt det, der var tilovers«.

Om Aftenen, naar det var smukt Vejr, satte Per sig undertiden ud til Højbaadsmanden paa en lille Bænk, der var anbragt op ad Plankeværket under et Par sammenslaaede Lægter, det saakaldte »Lysthus«, hvorfra man efter de Gamles Mening havde det bedste Overblik over det hele Haveanlæg. Undertiden hændte det saa, at en og anden af Husets gamle Venner kiggede ind til dem, enten det nu var den alderstegne Obertømmermand Bendtz, der kom rokkende ved sin Stok for at beklage sig over sin Lændegigt, eller det var den immerglade Bolteslager Fuss med sit kirsebærfarvede Ansigt og hvide Gorillaskæg. Madam Olufsen blandede da gærne en varm Romtoddy til dem; og naar saa Bolteslageren havde ladet Trine løbe hjem efter hans Guitar, blev der Glæde i det hele Hjærtensfryds-Kvarter. Ovre i det bagved liggende Hus boede nemlig en ung Kanonér, der spillede smukt paa Humle. Hver Aften sad han oppe bag et aabent Vindue

med det lange, hjemmelavede Instrument foran sig og lod dets Brummetoner lyde ud over Gaarden, snart i følelsesfulde Fædrelandssange, snart i Valsemelodier. Naar nu Bolteslageren faldt ind med sin Guitar, blev det næsten til en hel Koncert, der slet ikke lød saa ilde i den stille, lyse Foraarsaften. Rundt om i Nabohusene hældede Folk sig ud af Vinduerne for at lytte til; Børnene i de omliggende Smaagaarde standsede i deres Leg og kravlede op paa Plankeværkerne for at komme til at se, — ja, om det saa var Spurvene, der allerede havde sat sig til Ro for Natten inderst inde i de blomsterhvide Frugttræer, saa svang de sig — ugle-tyst — op paa Tagryggene og sad deroppe med Hovedet paa Siden som smaa, andægtige Tilhørere.

Det var netop en saadan Musikaften, at Per første Gang fik Øje paa en ung Pige, der for en Tid skulde komme til at spille en Rolle i hans Liv. Han saa' hende staa oppe bag et aabent Salsvindue i Nabohuset med begge Armene lagt om bag Ryggen, tilsyneladende alene optagen af at høre paa Koncerten og betragte Aftenhimlens drivende Skyer, medens dog Kindernes stadig tiltagende Rødme forraadte, at hun ikke var aldeles upaavirket af det Par dristige Mandfolkeøjne, der iagttog hende ovre fra Højbaadsmandens Lysthus. Huset derinde tjente til

Embedsbolig for en af Nyboders mest ansete Personer, Mester Jacobæus, en statelig Mand, der havde Rang med Officerer, og hvis Kone derfor kaldtes Frue, i hvert Fald af Mandens Underordnede. Den unge Pige var — hvad Madam Olufsen bagefter fortalte Per — hans Broderdatter. Hun var nylig kommen her til Byen fra en Købstad paa Fyen for at gaa paa Kursus og lære Skræddersyning.

Hendes ranke, lysblonde, valkyrieagtige Skikkelse gjorde øjeblikkelig et stærkt Indtryk paa Per; og naar han siden næsten regelmæssigt hver Aften satte sig ud paa Bænken hos Højbaadsmanden, var det ikke mindst for herfra at holde Øje med Nabohusets Vinduer. Han kom da ogsaa sjælden til at vente længe, før hun — ligesom tilfældigt — traadte hen til et af dem og gav sig noget at bestille ved Blomsterne eller Fugleburet. Undertiden lukkede hun et Vindue op, flyttede Urtepotterne til Side og lænede sig ud, hvorefter hun nynnende lod Blikket glide om i Nabogaardene og hen ad Tagene eller op mod Himlen, kort sagt alle andre Steder hen end netop ned i Højbaadsmandens Have.

Noget Blik blev der i det hele ikke vekslet imellem dem, hvor meget Per end anstrengte sig for at aabne Hjærtets stumme Sprog en Telegrafforbindelse over Plankeværket. Men saa hændte det en Morgenstund, da han traadte ud af Gade-

døren, at de mødtes ... uheldigvis netop som hun skraaede over Gaden fra Bagerboden i Genbohuset iført grønne Plydses Hjemmesko og med en Hankekurv i Haanden. Han hilste hende straks, endog med stor Ærbødighed. Og uvilkaarlig kom han til at smile, da han saa', hvor ulykkelig, ja ligefrem forbitret hun blev over, at han den første Gang skulde møde hende under saa beskæmmende Omstændigheder.

Men allerede den paafølgende Dag skaffede hun sig en glansfuld Oprejsning. Just som Per ved sædvanlig Tid vendte hjem fra sine Forelæsninger, traadte hun ud af Farbroderens Dør i en fiks, lys Foraarsjaket, med en stor Silkesløjfe under Hagen og slørombølget Hat. Et Øjeblik blev hun staaende paa Stenflisen for at knappe den sidste Knap i et Par skinnende nye sorte Handsker; hvorpaa hun langsomt, med begge Hænderne i Jaketlommerne, gik ned imod Volden — uden med et Blik at have set til den Side, hvorfra Per kom. Men ogsaa denne Gang maatte Per smile. Han havde nemlig umiddelbart forinden opdaget hendes Ansigt oppe i Mester Jacobæus' Gadespejl og sluttede deraf, at hun i Utaalmodighed havde staaet deroppe og ventet paa hans Komme.

Nu hengik nogen Tid med saadanne smaa Bekrigelser paa Afstand, indtil Per i Sommerens Begyndelse besluttede sig til en dristigere

Tilnærmelse. Han skaffede sig at vide, i hvilken Systue det var, hun hver Eftermiddag fik Undervisning, samt paa hvilket Klokkeslet og ad hvilken Vej hun plejede at gaa derfra, — og en Aften ved Syvtiden indhentede han hende da ved Nørrevold, bedst som hun stod og saa' ind ad et Butiksvindue. Hun blev aldeles ikke fornærmet, knap nok overrasket over hans Paatrængenhed. Hun syntes at finde det ganske naturligt, at to Naboer, der mødtes inde i den store By, gav sig i Snak og gjorde hinanden Følgeskab. Med Provinsboerens naive Tillidsfuldhed gik hun sammen med ham langs den nyanlagte Boulevard og besvarede paa sit syngende Fynsk med stor Frimodighed hans Spørgsmaal om, hvad hun syntes om at bo i Hovedstaden. Helt ukunstlet var denne Troskyldighed nu ikke. Hun røbede selv, da de nærmede sig Nyboder, at hun dog ikke var helt uden bedre Viden. Pludselig standsede hun nemlig og lod ham forstaa, at han nu ikke kunde følge hende længer; og Per, som vidste, at Mester Jacobæus var en nidkær Mand, der var sig Ansvaret for den unge Broderdatter fuldt ud bevidst, fordrede ingen nærmere Forklaring men tog straks ærbødig Afsked med et betydningsfuldt: Paa Gensyn.

Allerede anden Dagen efter »traf« han hende igen paa samme Tid og Sted, og denne Gang fulgte hun ham endog ad en Omvej gennem

Kongens Have og langsmed Rosenborg-Gartnerierne, hvor de var mindre udsatte for at møde Bekendte. Og fra nu af gik der overhovedet sjælden ret mange Dage, uden at de mødtes. Og hver Gang forlængede de deres Vej med et lille Stykke, saa det tilsidst var næsten mørkt, inden hun naaede hjem.

Per mistydede ikke denne tilsyneladende Tvangløshed; — dertil var den for nær beslægtet med hans egen, jyske Fripostighed. Overhovedet havde den Omstændighed, at de begge var fra Provinsen, bidraget langt mere, end de selv havde nogen Anelse om, til at fremme den gensidige Forstaaelse, — ja, selve Pers øjeblikkelige Betagethed overfor hendes ranke, lyslokkede Person var ikke uden Forbindelse med Fortidsindtryk hos ham, idet hun ved sin Skønheds Art, ved sit hele Væsen og sit u-københavnske Sprog havde vakt hans Blods Erindring om Hjemstavnens blonde Borgerdøtre, hine hans Drengefantasiers stolte Skjoldmø-Skikkelser, hvortil hans første erotiske Fornemmelser havde knyttet sig.

Fransisca (saadan hed den unge Pige) var lidt over Middelhøjde, slank, næsten mager men ualmindeligt velbygget og med et Fodskifte, der tydede paa noget rankt og »sikkert« i Karakteren. Naar hun gik ned ad Fliserækkerne, med Hænderne i sine Jaketlommer, det unge Bryst kækt fremskudt, veg Folk uvilkaarlig til Side for hende; — og

Per frydede sig ved at opfange de Blikke, som Herrerne sendte hende. Hendes Ansigtsudtryk var nu tilmed i Almindelighed grumme alvorligt, Brynene dystert sammentrukne — hvad der dog ikke betød noget men kun var hendes Maade at hævde sig paa i de fremmede Omgivelser. Hun vilde for alting ikke lade sig imponere. Hun tilsigtede med denne sin Mine at lade de gode Københavnere vide, at der ogsaa boede Folk i Kerteminde.

Hendes lidt vovede Forhold til Per var oprindelig et Udslag af den samme Frygt for at anses for et Guds Ord fra Landet. Men ogsaa her røbede hun bestandig ved enkelte Smaatræk sin indre Usikkerhed. Saaledes saa' hun aldrig paa ham, hvor tilsyneladende ubekymret hun ellers spaserede ved hans Side endog paa ensomme og halvmørke Veje. Per skæmtede undertiden med, at han endnu slet ikke vidste, hvilken Farve hendes Øjne egentlig havde. Og da vendte hun Ansigtet helt bort og gik en Stund og lod fornærmet.

Det faldt nu til al Ulykke ind med en Række ualmindelig smukke Sommeraftener, lyse, farvestraalende, højtidsfuldt stille, ret som skabte til at vække Kærlighedstrangen i to unge, fuldblodige Hjærter. Oftest lagde de i disse Dage deres Vej rundt omkring Søerne, i hvis blanke Flader Træer og Huse spejlede sig, mens Farvetonerne over

Vandet idelig skiftede mellem blaat og rødt under Solens Dalen. Og altid gik de hjemad gennem det romantisk vildsomme Anlæg bagved den endnu tilbagestaaende Rest af den østre Fæstningsvold, i hvis højtliggende Allé af gamle, bredkronede Træer de tilsidst gik frem og tilbage nogle Gange, før de kunde overvinde sig til at skilles.

Hvad de talte om paa disse lange Vandringer? Om Vejret og om de Mennesker, de mødte; om fælles Nyboders-Bekendte og Dagens Bynyt; om Fjerpynten paa hendes Hat og Garneringerne paa hendes Kjole, — men aldrig om Kærlighed. Per gjorde ikke en Gang noget Tilløb dertil. I Begyndelsen vovede han det ikke af Frygt for at skræmme hende. Siden undgik han det for sin egen Skyld, — af Frygt for den Trolddomsmagt, som dette Ord med ét havde faaet over ham.

Han havde oprindelig nærmet sig hende uden nogen bestemt — hverken ond eller god — Hensigt. Han var saa fuldstændig gaaet op i Arbejdet paa sit Livsværk, at han udenfor dette ikke tænkte stort ud over den Dag, der gik. Men netop dette, at han imod sin Sædvane ikke havde begæret andet af deres Forbindelse end en uskyldig Adspredelse, et flygtigt Tidsfordriv efter Dagens anstrengende Hjærnearbejde, — og dertil den store Hemmelighedsfuldhed, hvori de maatte mødes, og denne lyse Feststemning, der Aften efter Aften hvilede over Naturen, dette straa-

lende Gyldenskær, der — netop fra det Øjeblik, de mødtes, — omskabte Byen og dens Omgivelser til et Drømmenes Land, alt dette havde efterhaanden givet det hele Forhold en ham ukendt, ja uanet Bedaarelse, ... og en skøn Dag gjorde han den Opdagelse, at han aldrig før tilfulde havde forstaaet, hvad Kærlighed var.

Og han havde Ret.

Virkelig elskede han nu — i sit toogtyvende Aar — for allerførste Gang. Han, som i enkelte Retninger var saa langt forud for sin Alder, havde i Henseende til alt, hvad der angik Sindets blidere Rørelser, hidtil været uudviklet som et Barn eller en Vild. Det var, som om hans Drengeaars ensomme og kærlighedsforladte Tilværelse tidligt havde lagt hans Følelsesliv øde, gjort hans Hjærte goldt. Kun én Gang — i hans femtende Aar — var en Anelse om Kærlighedsunderet gaaet gennem hans Sjæl ved Betragtningen af en fireogtrediveaarig Dame paa ti Lispund. Før og siden havde hans Forhold til Kvinden alene været et letfærdigt eller rent brutalt. Nu gik han omkring med en svimlende Fornemmelse af, at der var i Færd med at aabne sig en Æventyrverden i hans Indre. Det gik op for ham, at hvad han hidtil overmodigt havde smilet af og betragtet som Digt og Fabel og taabelig Ammestuesnak, var en Virkelighed, — »et Faktum«, som han gærne udtrykte sig.

Og — som det jo gærne gaar, naar en Kætter omvender sig — slog hans Fornægtelse nu om i sin Modsætning og blev til Overtro. Saa gammel han var bleven, slap han ikke for at gaa den hele Kærligheds-Skala igennem lige fra Sværmeriet til Overspændtheden og den drengeagtige Sentimentalitet. Han, som overfor Kvinder altid havde søgt at gøre Vejen fra Ord til Handling saa kort som mulig, blev i Forholdet til denne djærve unge Pige Nænsomheden selv, saa høvisk i Ord, saa ridderlig i Adfærd som nogen blaaøjet Ingemannsk Helt. Han akkurat tillod sig, naar det var bleven tilstrækkelig mørkt, at byde hende sin Arm, som hun altid meget villigt modtog. Men det varede længe, inden han fik Dristighed til ved Afskeden at bede hende om et Kys. Og da hun virkelig en Aften tilstod ham det, og han ved det sidste Skær af Aftenrøden saa', hvorledes jomfruelig Undseelse fik hendes Kinder til at gløde, fortrød han næsten sin Bøn og tog hende saa varsomt ind til sig, som var han i Færd med at begaa en Helligbrøde.

»Nu saa' jeg Deres Øjne,« sagde han for at forlænge det søde, syndefulde Øjeblik. »De er blaa.«

Til Gengæld skete det rigtignok, saa saare han følte Varmen fra hendes Læber, at al hans gamle Vildmandsbrunst atter blussede op i hans Blod. Han drog hende ind til sig og kyssede i stigende Liden-

skab hendes Øjne, Kinder og Hals, indtil hun med et lille Skrig stødte ham fra sig og ilede bort. Saa opløftede han en tavs Latter, mens han saa' hende springe ned ad Voldens Skraaning og forsvinde i Mørket. —

Der gik nu Uger og Maaneder, ja hele Sommeren forløb; og trods den Regelmæssighed, hvormed de to Gange ugentlig mødtes, og den Uforsigtighed, de begik ved at henlægge deres stadig ømmere Afskedsscene til Nyboders umiddelbare Nærhed, var der endnu ingen, der vidste det mindste om deres Forhold, . . . ingen, uden Trine. For dette enfoldige lille Pigebarns synske Kærligheds-Instinkt kunde intet af, hvad der angik hendes Herre og Mester, længe forblive u-aabenbaret. Desuden havde Per en Gang maattet gribe til den Udvej at gøre hende til sin Fortrolige for at faa et vigtigt Brev bragt over i Nabogaarden, — hvilket vanskelige og ingenlunde ufarlige Hverv hun havde udført som en Slags guddommelig Sendelse. Under det selvopfundne Paaskud at skulle hente en Klemme, der var blæst over Plankeværket, skaffede hun sig Adgang til Mester Jacobæus' velbefæstede Hus og overbragte lykkeligt sit hemmelighedsfulde Budskab i de rette Hænder.

Saa optaget Per nu end var af sin blonde Fransisca, forsømte han derfor ikke sine Studier.

Den nye Lykke-Verden, der ved hende var bleven ham aabenbaret og havde ligesom fordoblet Livets Værdi for ham, forhøjede ogsaa hans Arbejdskraft og Viljesstyrke. Og dog, . . . Tvivlraadighedens og Anfægtelsernes Dage skulde endnu ikke være forbi for ham. Kendte han end ikke noget til den knugende Mistillid til sig selv, det Sindets Mareridt, der lammer Viljen og udmarver Modet, saa havde han til Gengæld stadig heftigere Kampe at bestaa med andre Afmagts-Trolde, der Gang efter Gang lejrede sig omkring hans Arbejdsbord og haanlo af hans store Drømme.

Hans Drømme? . . . Dersom nogen paa dette Tidspunkt af Per Sidenius' Liv, da selve den æventyrlige Oplevelse havde mistet noget af sin Tillokkelse for ham, havde gjort ham det Samvittighedsspørgsmaal, hvad han for sit personlige Vedkommende søgte at opnaa ved sit store Værk, vilde han uden Betænkning have svaret: Berømmelse, Magt, Rigdom. Og dog beroede dette til Dels paa en Selvskuffelse. Han var — trods alt — endnu for meget af en Sidenius til ikke i sit Inderste at ringeagte Verdens Domme. Og hvad Penge angik, saa saa' han i dem — paa Bondevis — hovedsageligt et Middel til at opnaa og sikre sig Uafhængigheden. De Fantasibilleder, hans Længsler skabte, naar han sad bøjet over sine Tegneruller og Beregninger, røbede da heller ingen i særlig Grad ærgærrig, end mindre nogen

nydelseslysten Natur . . . men vel en herskesyg. Naar Tuschpennen gled hen over det hvide Papir, saa' han gærne sig selv staa som en anselig — støvet og solbrændt — Skikkelse paa et eller andet ophøjet Punkt i Terrænet, hvorfra han — ligesom en Feltherre — ledede mægtige Arbejderkolonners Bevægelser. Han saa' i Aanden tusinde Hakker og Skovle blinke i Solen, følte med Fryd tusinde stridige Viljer samlede i hans Haand. Han saa' Dale fyldes og Høje jævnes med Jorden paa hans Bud og hørte for sit Øre Drønet af Minerne, naar de rystede selve Jordens Grundvold ved et Tryk af hans Finger.

Men netop naar hans Tanker løftede sig til saa høj en Flugt, var det, at de gamle Tvivl kunde komme snigende og ligesom banke ham paa Skuldren og bede ham besinde sig en Smule. Allerede forlængst havde han maattet opgive Tanken om at fuldføre Omarbejdelsen af sit Udkast i en Tid af et Par Maaneder, saaledes som han oprindelig havde ment; og han var fuldt forberedt paa, at hans Fader vilde gaa bort, forinden hans Værk blev modent til Offentliggørelse. Dog, dette bekymrede ham mindre. De Følelser, hans Broder Eberhardts Besøg havde genvakt hos ham, var atter glemte, og han tænkte igen saare sjælden paa sit Hjem. Derimod spurgte han undertiden sig selv, om han egentlig havde den ringeste Udsigt til i en blot nogenlunde overskuelig

Fremtid at gennemføre sine Planer i et Land, hvor man i det mindste maatte være graahaaret og helst være begyndt at gaa i Barndom, før man fik Lov til at udrette noget; hvor det betragtedes som en Formastelighed af en ung Mand at have anden Ærgærrighed end at sidde sig en Pukkel til paa en Kontorstol, noget højere Maal end en gudvelbehagelig Stilling som Vejinspektør i Nibe. Han havde ikke glemt Professor Sandrups bevægede Formaningstale til ham: »Beflit Dem, unge Mand, paa at bekæmpe Deres utidige Trang til at vise Selvstændighed, og søg i Beskedenhed at dygtiggøre Dem til en Gang i Tiden med Guds Hjælp at tage Arbejdet op efter os ældre«. — Lærerige Ord! Løfterige Ord!

Han vidste ogsaa godt, at hans Studiekammerater, for hvem han undertiden havde omtalt sit Forehavende, begyndte at anse ham for forrykt. Og at dette syntes at skulle blive den almindelige Mening om ham, fik han en Fornemmelse af en Dag, da han var gaaet op i et af Vandbygningsdirektørens Kontorer for at udbede sig nogle Oplysninger om Strømforholdene langs den jyske Kattegatskyst. Det Smil, hvormed man dér havde betragtet ham, da han opgav, i hvilket Øjemed han søgte disse Oplysninger; den Maade, paa hvilken man lod Kontorbudet følge ham helt ud paa Trappen som for at sikre sig, at han virkelig forføjede sig

bort, havde givet ham en Forsmag paa, hvad der ventede ham.

»Ja bi I! . . . bi bare!« mumlede han ofte hen for sig, naar han gik i sine egne Tanker, og knugede Haanden om sin Stok. »I skal en Gang høre fra mig!«

* * *

Saaledes gik nu Efteraaret og en Del af Vinteren; og allerede bebudede de første Stærefløjt i Nyboders Smaahaver, at Foraaret atter var i Fremrykning.

Fransisca havde været hjemme hos sine Forældre i Efteraarsmaanederne; men denne lange Adskillelse havde ingenlunde virket afsvalende paa Forholdet mellem hende og Per. Tværtimod nærmede dette sig nu med forstærkede Skridt det kritiske Punkt, da der nødvendigvis maatte handles. Per imødesaa' Øjeblikket med hemmelig Uro. Den Tanke at lade sine Følelser for den unge Pige munde ud i Forsøget paa en Forførelse viste han stedse mere afgørende fra sig Men rigtignok forblev Tanken om at ophøje deres hemmelige Forstaaelse til en officiel Forlovelse ham derfor ikke mindre fjern, endda det tydeligt nok alene var denne Afgørelse, Fransisca selv havde i Tankerne og med stigende Utaalmodighed ventede paa. Hun havde blandt andet en Gang — ganske uop-

fordret — sat ham ind i alle sine Familieforhold og endog ladet en lille Bemærkning falde om sin Faders gode Formuesomstændigheder. Ligeledes slog hun undertiden paa, at Per under et eller andet Paaskud skulde gøre hendes Onkel et Besøg, for at denne kunde lære ham at kende. Men at gifte sig med en Sadelmagerdatter fra Fyen, — det vedblev at staa for Per som ganske uforeneligt med det Livsmaal, han havde sat sig. Og han havde netop efter lange og tunge Overvejelser endelig fattet den Beslutning paa skaansomst Vis at trække sig tilbage, — da der indtraf noget, der fremtvang en brat og uformodet Afslutning.

Allerede i længere Tid havde Mester Jacobæus haft Mistanke til Paalideligheden af de Fortællinger, hvormed hans Broderdatter stadig forklarede Grunden til sin sene Hjemkomst fra Syskolen; og en Dag, da han havde set hende forinden Bortgangen staa usædvanlig længe med Krøllejærnet foran Spejlet, foresatte han sig at anstille en Efterforskning. Om Aftenen ved Syvtiden stillede han sig ind i en mørk Port skraas overfor den Ejendom, hvor Systuen var, og afventede her hendes Komme. I Afstand fulgte han hende derefter gennem Gaderne, indtil han paa et Hjørne saa' hende mødes med en Herre, i hvem han øjeblikkelig genkendte Højbaadsmand Olufsens Logerende. Da hun en Timestid senere vendte hjem, kaldte han hende ind i sin Stue

og aftvang her den rødmende og blegnende Pige en fuldstændig Tilstaaelse.

Den næste Dag indfandt Mester Jacobæus sig hos Per og spurgte ham kort, uden Omsvøb, endog uden først at sige, hvem han var, om det var hans Hensigt at gifte sig med hans Broderdatter. Per prøvede i Begyndelsen at snakke sig fra Sagen, bad ham tage Plads og lod halvt uforstaaende overfor hans Spørgsmaal. Men med et Hovedkast bad den vrededirrende Mand sig fritaget for Talemaader og fordrede kort og klar Besked. Et Ja eller et Nej vilde han have, intet andet.

Endnu tøvede Per med Svaret. Dog var det ingenlunde Mandens truende Holdning, der gjorde ham tvivlraadig. Han havde været ude for et Par knyttede Næver før og lod ham nu ogsaa med en tilstrækkelig haansk og overlegen Mine forstaa, at han aldeles ikke var bange for ham. Hvad der holdt hans Svar tilbage, var en højtidelig Benauelse over, at Afgørelsens store Time altsaa nu var kommen, at han maaske allerede havde set Fransisca for sidste Gang. Han tænkte modfaldent paa, at nu sad hun derinde i Huset ved Siden af og ventede i Angst og Spænding paa hans Svar, — og virkelig fór der ham et Øjeblik den Tanke gennem Sjælen at lade alle tvivlsomme Storheds-Drømme fare, at holde fast paa den ene, sikre Lykke-Spurv, han her havde indfanget,

og ubekymret lade de ti paa Taget flyve. Men i det samme dukkede Neergaards nøgne Hoved op i hans Erindring. Han huskede hine den døendes ironiske Afskedsord, der en Gang før i et afgørende Øjeblik havde tegnet sig for ham i Flammeskrift som et spottende: Mene Tekel. Og han rettede sig og svarede et kort og afgørende »Nej«.

Og nu forefaldt der en Scene, som Per aldrig siden kunde tænke paa uden at bide sig i Læben af Skam. Med Hænderne i sine Bukselommer traadte Mester Jacobæus ham med to tunge Skridt saa nær ind paa Livet, at et Par Haar af hans graa Fuldskæg kilrede ham i Ansigtet. Og i denne Stilling lod han ham i alt andet end hensynsfulde Vendinger vide, at om han endnu blot en eneste Gang vovede at nærme sig hans Broderdatter, skulde han blive gennempryglet og jaget ud af Nyboder som en skabet Hund. Per var bleven kridhvid; men han rørte sig ikke og svarede ikke heller. Hans første Tanke, da han saa' Manden nærme sig, havde været at gribe ham i Kværken og sætte ham op imod Væggen og holde ham fast dér, indtil han havde faaet sprællet Galskaben af sig. Men idet han nu stirrede ind i Mandens blussende Ansigt med de fortrukne Træk, som endnu tydeligere end hans stammende Tale røbede, hvor nær den hele Sag var gaaet ham, hvor bittert den havde græmmet og ydmyget ham, rørte

der sig i Dybet af Pers Sind en Følelse af Skyld, der holdt hans Haand nede og hans Mund lukket.

Bagefter, da Mester Jacobæus var gaaet, spurgte han rigtignok forbavset sig selv, hvormed han da egentlig havde forbrudt sig. Han havde jo ikke villet Fransisca noget ondt. Selv om han ikke havde ment at kunne gifte sig med hende, saa havde han jo dog oprigtigt elsket hende; og de havde ved at mødes skænket hinanden en Række lykkelige Timer, der aldrig vilde kunne bringe hendes gode Navn og Rygte i mindste Fare. Men hvad Skade var der saa egentlig sket? Hvad havde han haft at gøre Bod for? . . . Med et Næveslag i Bordet og en Ed, der havde kunnet faa en Djævel til at blegne, rejste han sig fra Stolen, da det gik op for ham, at han igen havde ladet sig overliste af denne »Samvittighed«, dette ubestemmelige noget, der pludselig satte En et Troldspejl for Øjnene, hvori man saa' sig selv i hæslig forvrænget Skikkelse, og som nu Gang efter Gang havde forledt ogsaa ham til at handle som en Pjalt, en Nar, et Faar . . .

Mester Jacobæus' Trusler havde iøvrigt været ret overflødige. Allerede den næste Dag rejste nemlig Fransisca i Følge sit eget Ønske hjem, efter forinden gennem Posten at have tilbagesendt Per nogle Smaaforæringer, som han nu og da havde givet hende, uden at ledsage dem med et eneste Ord, ikke en Gang en Bebrejdelse.

Saa lettet Per nu paa en Maade følte sig ved at være kommen ud af det tvetydige Forhold, gjorde den bratte Udstødelse af Kærlighedens Paradis ham alligevel ikke saa lidt nedtrykt. Men ogsaa i denne Sag var Lykken ham gunstig. Faa Dage derefter indtraf der en Begivenhed, der ikke alene gav ham rundelig Erstatning for hans Tab, men næsten syntes selve Skæbnens opmuntrende Vink til ham, Belønningen for hans Standhaftighed. Med ét Slag løftedes hans Tanker op i en Sfære, hvor han hurtigt tabte den fynske Sadelmagerdatter helt af Syne.

* * *

Per var nogen Tid forinden endelig naaet saa vidt med sit Kanal-Projekt, at han havde ment igen at turde forelægge det for en Avtoritet til Bedømmelse; og han havde i dette Øjemed skriftligt henvendt sig til Formanden for den danske Ingeniørforening, en afskediget Ingeniøroberst, hvem han oftere havde hørt omtale som en fordomsfri Mand og indsigtsfuld Tekniker, der desuden sad inde med en betydelig Indflydelse, blandt andet i sin Egenskab af Medudgiver af Foreningens højtansete Maanedsskrift. Sammen med en stærkt sammentrængt Fremstilling af Planen i dens Helhed havde han sendt denne Mand nogle Tegninger og Jordberegninger tilligemed et Brev, undertegnet »Sidenius, Ingeniør«, hvori han

frimodigt udtalte Haabet om, at Obersten vilde faa Øjet op for den fremsatte Tankes overordentlige nationale Betydning, og tilføjede, at han i saa Fald vilde anmode om Tilladelse til ved Lejlighed at forelægge ham det samlede Udkast med dets udførligere planlagte Detailler i Forventning om at faa det hele antaget til snarlig Offentliggørelse i Foreningens Tidsskrift.

Der var nu imidlertid hengaaet saa lang Tid, at han allerede havde opgivet Tanken om at modtage noget Svar. Men en Dag kort efter Fransiscas Bortrejse, da han i trist Sindsstemning vendte hjem efter en ensom Spaseretur ad de Veje, som Mindet om hende havde gjort hellige for ham, fandt han paa sit Bord et Brev fra Obersten, hvori denne meddelte, at han »ikke uden Interesse« havde gjort sig bekendt med hans Arbejde, samt i elskværdige Ord anmodede ham om en Dag at se ind til ham i hans Modtagelsestid, for at de kunde forhandle nærmere om Sagen.

Saasnart Per havde læst denne Skrivelse, bankede han med Bagen af sin Haand op paa Loftet, hvilket var Tegnet til, at Trine skulde komme ned.

»Kald paa de Gamle!« kommanderede han, næsten før hun havde aabnet Døren.

Derpaa tog han en Vinflaske frem fra Bunden af sit Klædeskab, opstillede tre Glas i Række paa Bordet og fyldte dem.

»Hvad er der paa Færde?« spurgte Madam Olufsen og stak sit store, graa Hoved ind, mens Højbaadsmanden hørtes at stolpre besværligt ned ad Stigetrappen.

»Store Nyheder, Madam Olufsen! . . . Kom dog herind og gratuler mig . . . Hvor er den Gamle henne! . . . Naa!«

»Min Gud, Hr. Sidenius . . . er De bleven forlovet?«

»Ikke den Gang, sa'e Kællingen, . . . Bedre op, Madam Olufsen!«

»Har De vundet i Lotteriet da?«

»Saamænd, det kan man jo gærne kalde det . . . Ligemeget! Skaal, gamle Venner! Og Tak for alt godt! Skaal, Højbaadsmand! . . . Og bliv nu ikke altfor forskrækkede, dersom I skulde høre noget om mig med det første!«

Allerede den næste Dag stod Per — høj i Skoene — udenfor Oberstens Dør med sine Tegneruller under Armen. En Pige lukkede op og førte ham — efter at han var bleven meldt — ind i et stort, trefags Arbejdsværelse, gennem hvis høje Vinduer der strømmede klart Lys ind fra en udenforliggende Have. I det ene Hjørne stod et stort Skrivebord; og fra dette rejste der sig straks ved hans Indtrædelse en lille, blussende, purhaaret Mand, som gik ham livligt hilsende i Møde med en Næseklemmer i Haanden. Men midt paa Gulvet standsede Manden

pludselig, satte Lorgnetten for Øjnene og saa' et Par Gange op og ned ad Per med alle Tegn paa at være bleven paa det ubehageligste overrasket.

»Hvorledes?« spurgte han. »Er det, . . . Hr. Ingeniør Sidenius?«

»Ja.«

»Men — du gode Gud! — De er jo et purt ungt Menneske.«

»Aa,« sagde Per, lidt stødt. »Jeg er da toogtyve Aar.«

»Ja-men . . . ja-men . . . saa er jo det hele en — —.«

Han vilde tydeligt nok have sagt »en Misforstaaelse« men tog sig i det og stod nu en Tid og vendte sig paa Hælen — nu til den ene, nu til den anden Side — som et Menneske, der ærgrer sig over at have begaaet en Dumhed og ikke kan blive enig med sig selv om, hvordan han bedst skal rede sig ud af den.

»Nu ja . . . sæt Dem ned,« sagde han endelig, temmelig uvillig. »Vi kan jo i hvert Fald tale om Sagen.« — Og efter med en Haandbevægelse at have anvist Per Plads i en lille Rørsofa ved Siden af Skrivebordet og anbragt sig selv i en bred Armstol foran dette, fortsatte han i samme Tone: »Som jeg jo meddelte Dem, har jeg — ved Siden af grumme megen Urimelighed — fundet et og andet i den fremsendte Plan, som — maaske — kunde fortjene nogen

Paaagtelse. Det vil rigtignok sige, selve Idéen om en Kanalforbindelse mellem Havet og Hedeegnene finder jeg — mildest talt — altfor ungdommelig, rent ud pueril; hvorimod den projekterede Omregulering af selve Fjordindløbet og til Dels Tanken om Trækvejs-Anlæg langsmed Aabredderne jo dog i hvert Fald hviler paa et nogenlunde fornuftigt Grundlag ... ligesom den jo virkelig delvis røber baade nye Synspunkter og nye Iagttagelser.«

Mens han talte, drejede han langsomt en Lineal rundt i sin Haand og betragtede samtidigt ufravendt Per over sin Lorgnet, der sad i en næsten vandret Stilling helt ude paa den krumme, rødlige Næse. Saavel hans Blik som hans Tone var efterhaanden bleven noget mindre afvisende. Pers sunde, bredskuldrede Skikkelse og frejdige Ansigtsudtryk tiltalte øjensynlig den gamle Militær. Og pludselig standsede han midt i sin besværligt fremstammede Tale for i fornyet Overraskelse og med begge Hænderne i Siden at udbryde:

»Men — i Alverden! — hvor er De, unge Mand, kommen paa den forrykte Idé at lave hele dette taabelige Projekt? Nogen praktisk Betydning kan det jo dog umuligt have for Dem. Og De ser mig, ærlig talt, mere ud til at have haft Gækkerier og smukke Pigebørn i Hovedet end Logarithmer og Jordareal-Beregninger, — hva'?«

Per, der ikke et Øjeblik havde tabt Modet,

fortalte nu friskvæk, hvorledes han allerede i adskillige Aar havde syslet med Opgaven, der paa en Maade havde beskæftiget ham lige fra hans Drengetid. Ved sine hyppige Sejl- og Fisketure havde han allerede den Gang erhvervet sig et indgaaende Kendskab baade til Bundens og Bredderne Beskaffenhed, saa at han under Udarbejdelsen af sit Værk bestandig havde kunnet have Virkeligheden for Øje og paa mange Punkter korrigere de forældede Korts Angivelser af Strøm- og Dybdeforhold. Og da han først havde faaet Munden paa Gang, blev han hurtigt veltalende. Paavirket af nogle tyske Tidsskriftartikler, som han havde læst, udtalte han sig i Almindelighed om Sagens Betydning, idet han uforbeholdent erklærede, at efter hans Anskuelse havde Avtoriteterne herhjemme, siden vi var begyndt at bygge Jernbaner, i en utilgivelig Grad forsømt Udviklingen af Landets naturlige Samfærdselsveje, Vandløbene, der overalt henlaa næsten ubenyttede og efterhaanden vilde gro ganske til, til største Skade for Landets Trivsel og Befolkningens Vel.

Obersten, i hvis livfulde Ansigt der under hele denne Tale havde spillet et Smil, som røbede en stadig voksende Interesse for den selvbevidste unge Mand, brød efter denne sidste Tirade uvilkaarlig ud i Latter.

»Hør, De er — ved Gud! — et kuriøst Menneske! Troer jeg ikke, at Deres Projekt oveni-

købet skal være en Udfordring til os gamle Parykker, der saa skammeligt har vanrøgtet Landets Interesser! Og saa forlanger De tilmed at faa Lov til saa ubarmhjærtigt at kritisere og forhaane os i vort eget Tidsskrift. Det maa jeg sige, det er *le comble!* . . . Er det Deres Croquis'er, De medbringer dér? Lad mig se dem!«

Per udrullede sine Tegninger, én efter én, og lagde dem foran ham paa Skrivebordet. Det var Omrids og Tværsnit af Parallelværker, Indbygninger, Faskinbeklædninger, Støttemure o. s. v., alt omhyggeligt, næsten pertentligt udført lige til Maalestokkene og de ligesom prentede Overskrifter.

»Du godeste Gud!« udbrød Obersten. »Det er jo et helt Arkiv! Hvor har det dog kunnet falde Dem ind? . . . Det er jo Vanvid, kære! . . . Komplet Vanvid! . . . Men med alt dette ser jeg ikke det Udkast til selve Havneombygningen, som De skrev om. Det interesserer mig unægteligt mest.«

Per udrullede sin sidste Tegning, en mægtig Karton, der næppe kunde faa Plads paa Bordet. Det var Resultatet af et halvt Aars Jernflid, der forelaa paa dette Blad. Obersten skød alle de andre Blade tilside, satte sin Lorgnet fastere paa Næsen og udtog en Passer af et Etui.

»Som De maaske véd« — sagde han efter en Tavshed, der klart nok røbede, hvor imponeret han følte sig — »havde man for en halv Snes Aar siden virkelig paatænkt at udføre en Ombygning

af denne gamle Havn. Jeg blev den Gang selv raadspurgt i den Anledning, . . . og muligvis var det tildels paa Grund af de Erindringer, Deres Projekt vakte hos mig, at det . . . at jeg . . . Naa, tag Dem nu en Stol og flyt Dem herhen, . . . og fortæl mig saa, hvorledes De har tænkt Dem det. Denne punkterede Bolværkslinje her — —«

I over en Time sad de to Mænd ved Siden af hinanden, fordybede i Udmaalinger og Beregninger. Stykke for Stykke blev Pers Arbejde taget op til Bedømmelse. Hvert Øjeblik kastede Obersten rigtignok Passeren fra sig og erklærede det hele for aldeles blottet for sund Fornuft; men straks efter kunde han til Gengæld udtale sig varmt anerkendende om et eller andet lykkeligt Fund, en snild Terrænbenyttelse, en vel afpasset Funderingsmetode eller lignende. Per var hele Tiden fuldkommen rolig, viste sig i Modsætning til den gamle Militær som Koldblodigheden selv. Med klog Beregning gav han efter paa alle mindre væsentlige Punkter for med des større Vægt at fastholde sin Mening dér, hvor Hovedangrebene paa hans Arbejde blev ført. Den lange Forhandling udviklede sig efterhaanden til en Slags Holmgang mellem den unge og den gamle Ingeniør, hvorunder den sidste mere end én Gang blev bragt til Tavshed, undertiden endog til Indrømmelser. Ja, saa ivrig blev tilsidst den gamle Oberst, at ogsaa det før saa

haanligt affejede Hedekanal-Projekt blev taget frem igen til nøjere Drøftelse.

Ganske rød af Anstrengelse skød Obersten pludselig alle Papirerne fra sig og sagde:

»Lad mig beholde alle disse Ting en otte Dages Tid. Vi maa jo se at faa bragt noget ud af det . . . at skille Hveden fra Klinten, den forskrækkelige Masse Klinte! Før der kan være Tale om at faa det frem i Maanedsskriftet, maa det hele jo stærkt sammentrænges, — jeg skal forsøge, hvad jeg kan udrette. Nu, da jeg bedre forstaar Deres Plan, indrømmer jeg Dem, at den maa ses i sin Sammenhæng, fremstilles i sin Helhed for at komme til sin Ret. Som et rent Tankeeksperiment betragtet er den jo i hvert Fald ganske morsom og vil sikkert kunne interessere i Tekniker-Kredse. De har Idéer, unge Mand! — Husk bare paa, at dette kan være en ret farlig Egenskab hos en Ingeniør. Bliv for Guds Skyld ikke nogen Projektmager! Vi har ved Gud nok af den Slags i Forvejen! . . . Altsaa, kom til mig om en Ugestid.«

Obersten trykkede hjærteligt Pers Haand til Afsked.

»Det er dog Pokker til Øjne, De har, Mand!« udbrød han uvilkaarligt, da de stod ved Døren. »De ser paa Folk ligesom en Ulv, naar den smiler. Naa — god Jagt!« endte han leende og slog endnu en Gang sin Haand i hans.

Da Per et Øjeblik efter traadte ud paa Gaden, syntes Verden ham at være bleven en anden, Luften mildere, Himlen højere og Menneskene saa underligt smaa. Han tvang sig dog til at tage Sagen ganske nøgternt. Nu bare rolig! sagde han til sig selv. Herregud, det hele var jo ikke andet, end hvad han havde vidst maatte komme en Gang . . . og længe — altfor længe — havde ventet paa.

Han blev enig med sig selv om, at han aldeles ikke vilde lade noget komme ud om Begivenheden, før den blev aabenbar for alle. Og hverken til Faderen eller nogen anden af sin Familje vilde han sende Tidsskriftet, naar det udkom; — det kom dem saamænd nok ihænde alligevel. Og det havde jo altsammen foreløbig slet ingenting at betyde. Det var bare det første lillebitte Skridt, der her var naaet, og efter hvilket det kun galdt om med forøget Kraft at samle sig til det næste og større. Hvad der nu forestod, var den langt vanskeligere Opgave at føre Idéen fra Papiret ud i Livet, at skabe Stemning for den, at vinde den Tilhængere baade hos de Styrende og ude i Befolkningen. Og han skulde ikke lægge Hænderne i Skødet, ikke vige for nogen Hindring, naar det kunde hjælpe til hurtigt — men navnlig sikkert — at føre ham til Maalet!

Tilfældigt faldt hans Øje ind i en Kunstdrejer-

bod. Og pludselig fik han Lyst til at gøre de Gamle derhjemme en Foræring. Han købte en Silkeparasol til Madammen, en smuk Pibe til Højbaadsmanden og et Halsbaand af Ravperler til Trine. Og om Aftenen sad han hjemme hos dem og drak Punsch og betroede dem Dagens Oplevelser og sine Forhaabninger.

I de følgende Dage drev han nu om paa Restavrationer og Billardsstuer for at faa Tiden til at gaa. En Aften, da han kom ind i en Kafé ved Kongens Nytorv, stødte han paa den store Fritjof, hvem han ikke havde set, siden han — for Maaneder tilbage — sidste Gang havde været i »Gryden«. Med Hatten bag i Nakken og begge de solbrunede Hænder hvilende ovenpaa Knappen af sin Stok tronede den imponerende Kæmpeskikkelse dér som Midtpunktet i en Kreds af ganske unge Kunstnere, der alle — ligesom han selv — var klædt i Selskabsdragt og sad og drak Sodavand og Cognac efter en Grosserermiddag.

»Se, dér har vi jo Salomons unge Aladdin,« udbrød Fritjof ganske højt, idet Per traadte ind ad Døren. »Hvor Pokker har Lampens Aand haft Dem henne i den sidste Tid?«

Per var helst fri for at komme i nærmere Berøring med dette Selskab. Han tog Plads for sig selv ved et Bord ved Siden af og svarede

ret overlegent, at han havde været optaget af et større Arbejde.

»Naa ja, det er jo sandt . . . De hører ogsaa til de velsignede Nytte-Mennesker,« sagde Fritjof med en kort Latter og tilføjede, vendt imod de andre, og ligesom i Fortsættelse af noget, de i Forvejen havde talt om: »Den Herre er nemlig ogsaa en af Nathans Børn! . . . Naa, har De maaske været beskæftiget med at tappe endnu en af vore uskyldige Smaasøer til Fordel for det gode danske Fedekvæg? Eller har De snoet en rentebærende Sporvej op ad Himmelbjerget, maaske anlagt en Sodavandsfabrik paa Møens Klint eller paa anden Maade bidraget til Guds grønne Jords Forskønnelse og Menneskenes Velfærd?«

Per svarede, idet han roligt tændte sig en Cigar:

»Nu ja — hvad skal man sige? — — vi kan jo ikke alle være saa heldige at fødes med Geni til at skabe Paradiser — paa et Stykke Lærred. Desuden, der er vist foreløbig egentlig ingen Mangel paa den Art Begavelser,« føjede han til, idet han saa' ud over Kredsen af unge Kunstnere, der i højtidelig Tavshed hang over Stolene med en Cigar eller Cigaret i Munden, som sov de indvendig.

Per havde i Aarenes Løb faaet en stedse større Afsmag for Kunstnere, disse i hans Øjne

saa unyttige Personer, der ovenikøbet gjordes til Genstand for en ærefrygtsfuld Tilbedelse, dyrkedes som en Slags benaadede Væsener, der levede i hemmelighedsfuld Forstaaelse med de styrende Verdensmagter. Og det bidrog nu ikke til at formilde ham, at han mellem disse unge Fyre, der sad dér i genial Dvaskhed og rugede over deres indre Aabenbaringer, havde faaet Øje paa den øltrinde Akademielev, som i sin Tid havde lokket den røde Lisbeth fra ham, et pur ungt Menneske i hans egen Alder, der allerede havde vundet Navn og Berømmelse ved at male en gammel Vejrmølle og et »aandfuldt« behandlet Lerfad med Kartoffelskrællinger.

Fritjof havde løftet sit Glas og udbrød nu:

»Ja! Leve Industrien! Op med de stinkende Fabriksskorstene, og Vorherre forbedre vort Kloaksystem! Sig mig, unge Mand, har De egentlig nogensinde rigtig set, hvordan den ser ud, en saadan nymodens Lyksalighed, fabrikeret paa Maskine? Tjen mig i en Dag at ulejlige Dem ind i en af vore Smaagader og se paa den kælderblege Yngel, der vrimler dér som Midder i en raadden Ost, . . . eller gaa for den Sags Skyld lige saa gærne ind i de fine Røver-Kvarterer, op til Millionær-Jøderne med deres laskede Fruentimmer . . . Raaddenskab over det hele, min Ven! Aa, Gud hjælpe os! Og det skal kaldes for Fremskridt! Det skal være Nytte-Videnskabens Vel-

signelser! . . . Nej, saa priser jeg sgu hellere den gammeldags Bondemand, der gaar velvelfornøjet og synger bag Ploven og lader sin »Vorherre« om Verdens-Forbedringen.«

»Ja, saadan omtrent er det jo, at ogsaa Præsterne plejer at præke,« sagde Per spydigt. Han mindedes sin Faders staaende Ytringer om »Verdensbørnene«, og han havde heller ikke glemt hin Nat efter Orgiet i »Gryden«, da Fritjof pludselig kastede Vildmands-Masken og aabenbarede sig som en spag og skælvende Konfirmand. Han blev derfor heller ikke synderlig overrasket, da Fritjof nu — med et Tordenslag i Bordet og under sine unge Tilhøreres bifaldende Mumlen — erklærede, at han Fanden gale ham, naar det endelig skulde være, foretrak Folkets gamle, enfoldige Profeter for disse moderne »nøgterne Juden-Trompetere« med deres Nytte-Poesi og Kadaver-Prosa.

Per, der stadig ikke forstod de idelige Hentydninger, hvormed den anden spækkede sin Tale, og derfor heller ikke Grunden til den personlige Bitterhed, hvoraf den var præget, trak tavs paa Skuldrene. Han fandt det ikke længer Umagen værd at fortsætte Samtalen.

I det samme kom der ogsaa to elegant klædte Damer ind fra Gaden, efterfulgte af en Herre med Teaterkikkert; og i Løbet af faa Minutter fyldtes nu Kaféen af en Skare højrøstede og ophedede

Teatergæster, der førte med sig ligesom en Dønning af en stormfuld Sidsteakts Sindsbevægelse og Spænding. Der havde været en Førsteforestilling denne Aften. Et nyt, saakaldt Æventyrspil med megen Musik og dyb Mystik og Ballet og en Masse Maaneskin var gaaet over Brædderne i en Udstyrelse, hvorom Bladene i flere Dage havde underholdt deres Læsere. Huset havde været fuldt indtil de allerøverste Galleripladser, hvorfra man ikke kunde se andet end Suflørkassen; og at slutte efter den levende Optagethed, hvorom alle disse ophedede Ansigter bar Vidne, havde Stykket vakt den største Begejstring. Allevegne fra summede det En om Ørene med Forfatterens, Skuespillernes og Komponistens Navne; og Stykkets — som det syntes — næsten for dybsindige Mening gav allerede Anledning til lidenskabelige Diskussioner.

Per saa' ud over al denne Staahej med en Fornemmelse af at befinde sig i et Galehus. Tilfældigt kendte han en lille Smule til Digteren, en yngre Mand ved Navn Poul Berger, der var Elev af den store Enevoldsen og ligesom denne kunde sidde i Timer og pille med et Rim og nusse et Adjektiv. Og i et pludseligt Anfald af Mistrøstighed kom han til at tænke paa, at om han virkelig en Gang skulde naa sit store Maal, vilde han dog aldrig formaa at vække den Opsigt og fremkalde den Begejstring som en saadan lille lyrisk

Luseknækker, hvis Navn øjeblikkelig kom i alles Munde.

Han kunde da heller ikke lade være med at vende sig mod Fritjof og sige:

»Jeg synes saamænd, at de skønne Kunsters Dyrkere ikke foreløbig kan have noget at beklage sig over hertillands. De ser her, hvilken Staahej en stakkels Teaterpjes af en tredje-fjerde Rangs Forfatter kan afstedkomme. I otte Dage vil Byen snakke om denne store Begivenhed —«

»Naa ja, hvad Pokker vil De egentlig have, at Folk skal interessere sig for af det, der ellers sker herhjemme i dette elendige Land?«

Per saa' en Stund tavs paa Fritjof.

»De kan have Ret,« sagde han med et betydningsfuldt Nik og rejste sig i det samme for at gaa. Og efter med et Par utaalmodige Fingergreb at have knappet sin Frakke tæt omkring sig tilføjede han, idet han saa' rundt paa Kunstnerkredsen med et Blik, der lignede en Udfordring: »Men vent — det kan snart blive anderledes!«

»Igen en Mand over Bord!« sagde Fritjof, da han var gaaet, og drak med dyster Mine ud af sit Glas. Og avtomatisk greb de unge Mennesker ogsaa til deres og mumlede bifaldende.

* * *

Per styrede ikke sin Utaalmodighed længer end akkurat de otte Dage, Obersten havde forlangt til Betænkningstid. Allerede paa den niende indfandt han sig igen hos ham og førtes ganske som sidst ind i Arbejdsværelset. Men her mødte han en helt anden Mand end den, med hvem han for en Uge siden havde taget en saa hjærtelig kollegial Afsked. Obersten hverken gav ham Haanden eller bød ham at tage Plads. Med en unaturlig Bryskhed, der dog tydeligt skjulte en Del Forlegenhed, gav han ham straks alle hans Tegneruller tilbage, idet han bemærkede, at han ved nærmere Undersøgelse alligevel intet havde fundet i disse Forsøg, der kunde berettige dem til at finde Optagelse i Ingeniørforeningens Tidsskrift.

»Det hele er for umodent og savner ethvert fornuftigt Grundlag. Men De er ogsaa altfor ung til saaledes at kunne gaa paa egen Haand . . . Og De er jo ikke en Gang Kandidat, efter hvad jeg hører.«

Per havde øjeblikkeligt forstaaet, at Obersten i Mellemtiden maatte have forhørt sig om ham, rimeligvis endog talt med Professor Sandrup. Efter hans sidste Bemærkning blev Formodningen til Vished for ham, og han stod et Øjeblik tavs for at overveje, hvorledes han bedst skulde nedslaa dette nye Modstandsforsøg fra hans gamle Avindsmands Side.

Obersten havde imidlertid stillet sig hen foran en Porcellænsovn i den anden Ende af Stuen, hvorfra han med sky Mistænksomhed mønstrede Pers Person og Paaklædning lige ned til hans Støvler, ja endog kastede et Blik hen paa hans Hat, som Per ved sin Indtrædelse havde lagt fra sig paa en Stol ved Døren.

»Deres Navn er jo Sidenius,« sagde han efter nogen Tavshed. »Er De maaske af den bekendte Præsteslægt af dette Navn?«

Som altid, naar Per fik dette Spørgsmaal, lod han, som om han overhørte det. Og i ret stridbar Tone begyndte han nu at udtale sin Forundring over Oberstens saa hastigt forandrede Opfattelse af hans Arbejdes Værd. Men Obersten afbrød ham hurtigt og noget nervøst med den Bemærkning, at en fortsat Diskussion var ganske ørkesløs; hans Anskuelse om denne Sag lod sig ikke længer rokke. Det var ikke til at tage fejl af, at han ønskede snarest muligt at blive af med Per. Det var, som om han ikke turde lade ham komme til Orde af Frygt for igen at blive paavirket af ham til Gunst for hans Projekt.

»Jeg beklager,« — tilføjede han i en lidt mere velvillig Tone — »dersom jeg med mine Ord forleden skulde have vakt falske Forhaabninger hos Dem. Men jeg tvivler iøvrigt ikke om, at jeg ved mit Afslag handler i Deres egen velforstaaede Interesse. De vilde sikkert i det hele tjene Dem selv bedst,

dersom De kunde bestemme Dem til definitivt at slaa slige Fantasterier af Hovedet. Jeg frakender Dem ikke Evner. De er maaske endog i Besiddelse af en ikke helt almindelig Idérigdom, — og der er næppe nogen Grund til at tvivle om, at De en Gang i Tiden vil kunne udrette noget dygtigt. Men foreløbig trænger De først og fremmest til at komme til en klarere Erkendelse af, hvad De mangler. Naar man er toogtyve Aar, skal man overhovedet ikke have anden Ærgærrighed end den at lære. I hvert Tilfælde har vort Tidsskrift ikke til Opgave at tage sig af unge Menneskers umodne Forsøg.«

Efter disse Ord vendte han sig bort med en Haandbevægelse, der skulde tilkendegive, at han betragtede Samtalen som afsluttet.

Men Per blev staaende.

»Hvor affældig mener Obersten, at jeg skal være, for at jeg kan gøre mig Haab om at faa mit Arbejde anerkendt?«

Den gamle Militær vendte sig imod ham med en Ilterhed, saa Gulvtæppet slog Folder omkring hans Fødder.

»Er De gal!« brød han ud — men ved Synet af Pers dødblege Ansigt betvang han sin Vrede. Af Frygt for at faa Skandale i sit Hus nøjedes han med kort og bydende at lade ham vide, at hans Tid ikke tillod ham længer at beskæftige sig med ham.

»Jeg har dog endnu et Ord at sige Dem,« sagde Per. »Næste Gang vi mødes, Hr. Oberst, bliver det Dem, der kommer til mig.«

»Hvad mener De?«

»Jeg mener, . . . at De skal komme til at fortryde, at De har vist mig Døren.«

»Jeg troer, De vover at true mig!« raabte Obersten krebserød af Raseri.

»Kald det, hvad De vil! Men jeg siger Dem, at jeg skal faa mit Arbejde frem . . . endogsaa i Deres eget Tidsskrift . . . hvormeget De saa sætter Dem derimod! De har taget fejl af mig, Hr. Oberst . . . og jeg af Dem. For det sidste skylder jeg Dem en Undskyldning. Havde jeg vidst, at Tabelværks-Kleresiet herhjemme og en gammel Huspostille som Professor Sandrup havde saa stor Magt over Dem, skulde jeg sandelig aldrig have ulejliget Dem. Paa Gensyn, Hr. Oberst!«

Den gamle Militær havde staaet og kogt indvendig under denne Tiltale men med et Udtryk, som røbede den Strid, der stod i hans Indre. Da Døren lukkede sig efter Per, gik der en Rykning gennem ham, som vilde han kalde ham tilbage. Men med et »Aa, den Dreng —« drejede han sig omkring og gik hen til Skrivebordet, hvor han i sin Fortrædelighed satte sig til at rode frygtelig op i en Bunke Papirer.

Lidt efter kom hans Kone ind fra Dagligstuen og udbrød:

»Du gode Gud! Hvad var det dog for et Menneske, der var inde hos dig? Han slog Entrédøren i, saa der faldt et stort Stykke af Loftsgesimsen.«

»Ja saa! Ogsaa det! ... Naa, han vil vist gøre Ulykker paa mere end en Loftsgesims, den Fyr!«

»Men hvad var det da for en?«

»Ja, sig mig det, du! En Forrykt, antager jeg! Eller en Charlatan maaske! . . . Maaske et Geni! . . . Tiden vil vise det.«

ANDET KAPITEL

En Søndag Formiddag i Begyndelsen af April, en Foraarsdag med stille Vejr og høj Himmel, sad Per udenfor Restavrationen paa Langelinje og betragtede den ustanseligt forbidragende Strøm af pyntede Spaserende, der efter Kirke- og Frokosttid var kommen ud for at nyde Solen og den friske Saltvandsluft. Hans Udseende havde forandret sig kendeligt i Løbet af den sidste Maaned. Han var bleven næsten mager (hvad der iøvrigt ikke misklædte ham), og det lille mørke Fipskæg, han samtidigt havde lagt sig til i den bestemte Hensigt at gøre sig ældre af Udseende, havde ligeledes bidraget til at meddele hans Skikkelse noget vist standsmæssigt og »interessant«. Ikke heller Ansigtsudtrykket var længer det gamle sorgløse og lidt forsorne. Som han sad dér med den ene Albue oppe paa Stoleryggen og under rynkede Bryn stirrede ud paa de Forbispaserende, var det ikke let at tage fejl af hans Sindsstemning. Man saa' straks, at han var en

ung Mand, hvem Livet havde beredt den første, alvorlige Skuffelse, og hvis Hjærte var opfyldt af den mørke Forbitrelse, den hævntørstige Spot over Samfundet, Menneskene og Verdensordenen, hvori unge, højtstræbende Mænd fra Arilds Tid har fundet Oprejsning for lidte Nederlag.

Nu var det virkelig gaaet ham saa ilde, som det omtrent tænkes kunde. Og det hjalp ham ikke til at bære sin Skæbne med Sagtmodighed, at han ved den gamle Obersts Tilstaaelser mente at have faaet fuld Vished for sit Arbejdes Betydning og jo virkelig et Øjeblik havde haft Grund til at tro sig Sejren nær. Han, som ellers i alle Spørgsmaal, der angik hans store Fremtidshaab, hidtil havde været saa behersket, saa omsigtsfuld, til Tider saa klogt beregnende, havde tilsidst aldeles tabt Besindelsen. Han havde henvendt sig baade i det ene og det andet offentlige Kontor, var gaaet rundt til alle de store private Ingeniørfirmaer, havde endog søgt Dagbladenes Redaktioner for at faa dem til at interessere sig for hans Værk, — kort sagt, han havde gjort alle de Dumheder, som et til det yderste ophidset Menneske kan finde paa, lige til et Forsøg paa at faa Avdiens hos Ministeren for at vise ham sine Planer og forestille ham, hvor paatrængende nødvendigt det var at skride til en fuldstændig Omordning af vort hele Vandbygningsvæsen.

En Ulykke for ham var det nu, at han var saa ene, ikke stod i Forhold til et eneste Menneske, som kunde bringe ham til Fornuft. Han havde overhovedet ingen Venner, endsige en Fortrolig, for hvem han kunde udtale sig om, hvad der bevægede ham. I sin Tid havde han søgt paany at knytte Forbindelsen med sine gamle Skolekammerater, efterhaanden som disse var kommen til København som Studenter. Men — dels paavirkede fra Hjemmene, dels i Følelsen af deres Værdighed som akademiske Borgere og vordende Embedsmænd — havde de fleste af dem straks taget Afstand fra ham med den samme Skyhed, som han kendte fra sine Brødre. Og da han i den Anledning havde gjort lidt grove Løjer med dem og med det hele akademiske Spidsborgerskab, havde de med en Højtidelighed, der heller ikke var ham fremmed, ganske afbrudt Forbindelsen og betragtet ham som en forhærdet, der havde bortkastet Troen paa alle styrende Magter. Med de øvrige Barndomsvenner havde han selv lidt efter lidt brudt Omgangen, fordi kun de færreste af dem fuldtud kendte Sammenhængen med hans spændte Forhold til Hjemmet og stadig generede ham med Spørgsmaal om Familien og med Beretninger om den religiøse Bevægelse, hans Fader efterhaanden havde vakt derhjemme, og som flere af dem var stærkt optaget af. Navnlig i det sidste Aarstid, efter at

Rygterne om Faderens Sygdom og nærforestaaende Død var bleven dem bekendt, havde han ligefrem søgt at undgaa ethvert Sammentræf med dem og skraaede regelmæssigt over paa et andet Fortov, naar han saa' nogen af dem komme imod ham paa Gaden.

Mellem sine Medstuderende følte han sig næsten allermest fremmed. De viste ham bestandig tydeligere — nogle med Grin, de fleste med Professor Sandrupsk Alvorsfuldhed — at de ansaa' ham for gal. I »Gryden« kom han aldrig mere. Han var formelig kommen til at nære Afsky for Kunstnere, efter at det rigtigt var gaaet op for ham, at de med deres Naturdyrkelse og »Stemnings«-Afguderi bare var en Slags formummede Lægprædikanter, der drev den samme Svindel med Overtro og Hysteri som Præsterne og ligesom disse hovmodede sig af deres fejge Frygt for at anerkende Mennesket som Jordens Herre og enevældige Behersker.

Gang efter Gang i disse Modgangens Dage var han bleven grebet af den samme dystre Ensomhedsfølelse, der havde formørket og forbitret ham hans Opvækst i Barndomshjemmet. Ligesom han dér havde følt sig hjemløs mellem sine Forældre og Søskende, følte han sig nu som en Fremmed i det hele Samfund, hensat mellem Mennesker, med hvem han ikke havde en Tanke eller Følelse tilfælles. Der slog ham overalt imøde den

samme Selvgodhedens beklumrede Atmosfære, som han kendte fra sit Hjem, den samme Smaaborgerlighedens farisæiske Ringeagt for alt, hvad der gav Livet Storhed, Vælde, Glans. Han saa' tilsidst i Folk lutter Sideniusser, der mente at hæve sig selv ved at lade haant om det, der for ham alene var Livskampen værd, — det, udenfor hvilket der for ham kun var Tomhed, Mørke, Død. Ofte i disse Dage faldt det ham i Tankerne, hvilken Velsignelse det maatte være for Katolikerne, at deres Præster ikke giftede sig; at al den aandelige Vanførhed, der avledes i den kælderklamme Kirkeluft, ikke som i de protestantiske Lande gik i Arv fra Slægt til Slægt, bredte sig ud i Befolkningen opefter og nedefter og endevendte Begreberne ligesom i Kong Pukkelrygs Land, hvor det smaa kaldtes stort og det skæve lige.

Nu havde han tilmed samtidigt haft andre Genvordigheder at kæmpe med, blandt andet Pengebekymringer. Skønt han i den sidste Tid igen havde levet saa sparsommeligt som nogen ung Student, havde opsøgt Borgergade-Kvarterets allerbilligste Kælderrestavrationer og spist sammen med Droskekuske og Bybude, var hans Arv efter Neergaard næsten opbrugt. Han havde regnet ud, at den med den strengeste Økonomi endnu vilde kunne strække til i tre, højst fire Maaneder. Og hvad saa? Skulde han saa igen begynde at laane, at gaa den ydmygende Tiggergang rundt

til »Jøder« og tvivlsomme Prokuratorer, støve omkring paa Nattekaféerne efter sine gamle Variété-Bekendte og drikke Dus med nye for at skaffe sig Kavtionister?

Desuden havde han Kærlighedssorger, forsaavidt som han dog aldrig helt kunde glemme sin Fransisca og i disse Dage havde haft rig Anledning til at tænke over, om han ikke havde ofret hende for et Blændværk. Helt bevæget kunde han undertiden sidde og betragte de enkelte Smaaerindringer, han havde bevaret fra deres Samliv: en hentørret Blomst, som hun en Gang havde fæstet i hans Knaphul, et Gækkebrev, hun havde skrevet til ham med Spejlskrift, et blaat Silkebaand, som han en Aften, da de skiltes, havde røvet fra hendes Hals og gemt inde paa sit Bryst, efter at have bedækket det med Kys. Ja, naar han om Aftenen gik sin ensomme Spaseretur og saa' paa de andre unge Mænd, der i bedste Forstaaelse med alle himmelske og jordiske Avtoriteter nød Solnedgangen og Foraarsluften med deres Kærester eller unge Koner under Armen, kunde der komme Øjeblikke, da han overfaldtes af sin gamle Svaghed og spurgte sig selv, om han ikke gjorde bedst i lige saa godt først som sidst at skrinlægge alle vilde Drømme og blive som de andre, beskedent at dygtiggøre sig til en eller anden Kontorstol for en Gang i Tiden at gifte sig med Fransisca og blive lykkelig ved hendes Side.

Det var da virkelig, som om alle Magter havde sammensvoret sig for at prøve hans Standhaftighed. Til Overflod var han bleven opskræmt af en uhyggelig Begivenhed, der for et Par Dage siden var forefalden hjemme i Hjærtensfrydsgade, idet Højbaadsmanden pludselig var død. Den gamle Mand havde om Formiddagen foretaget sin sædvanlige Runde over Amalienborg Plads, gennem Borgergade og ind til Brøndstræde-Kvarteret og befandt sig just paa Hjemvejen, da han paa Hjørnet af Goters- og Adelgade pludselig sank sammen og blev liggende paa Stenbroen ude af Stand til at rejse sig. Han havde akkurat haft Kræfter og Samling nok til at fremstamme sit Navn og sin Bopæl for de Mennesker, der straks var ilet ham til Hjælp; og gennem en tæt Sværm af Nysgærrige, der i Løbet af faa Øjeblikke havde spærret hele Gaden, var han bleven baaret ind i en lukket Droske og kørt til sit Hjem. Her stod hans Kone netop og kiggede efter ham i Gadespejlet, da Drosken standsede udenfor; og ikke saasnart havde hun set en Politibetjents Arm stikke ud af Vinduet for at aabne Vogndøren, før hun forstod, hvad der var sket, og i et Nu var nede ad Trappen. Per havde tilfældigt været hjemme og siddet inde paa sit Værelse; og da han paa den pludselige Uro i Huset havde kunnet mærke, at der var noget paa Færde, var han hurtigt gaaet ud paa Gangen, hvor han netop var kommen

tidsnok til at se, hvorledes Madam Olufsen resolut skubbede Betjenten til Side fra Vogndøren og et Øjeblik efter vendte tilbage med Højbaadsmandens slapt nedhængende Legeme i sine Arme. Ganske alene, uden at ville modtage nogen Hjælp, havde den treoghalvfjersindstyveaarige Kone baaret sin døende Mand op ad den stejle Stigetrappe, mens Politibetjenten højtideligt fulgte bag efter med Olufsens graa Cylinderhat og brune Stok. Efter at der i Hast var bleven skikket Bud efter en Læge, og mens den af Ulykken ganske fortumlede Skibstømrerkone i Stuen for egen Regning løb efter en Præst, søgte Per og Betjenten at være Madam Olufsen behjælpelig med at bringe Manden i Seng. Men efter faa Minutters Forløb, og uden at have genvundet Mælet, udaandede han med Hovedet paa hendes Bryst. Hendes sidste Ord til ham var: »Du skal ikke være bange, Olufsen; — du har jo aldrig gjort et Menneske noget ondt.«

Per havde siden den Dag ikke følt sig rigtig vel tilpas derhjemme i sine to smaa, kældermørke Stuer. Bevidstheden om dette stive, uskønne Lig, der laa deroppe lige ovenover hans Hoved og gabede, havde holdt ham vaagen om Natten. Og selv om Dagen, naar han sad ved sit Bord med Hovedet mellem Hænderne og stirrede ned paa sine Tegninger, — disse fem-seks ulyksalige Blade, som havde magtstjaalet hans Tanke og

Vilje — var det, som om den Dødens Stilhed, der hvilede over Huset, den Gravens Kulde, der trængte ned til ham gennem Loftet, spottede over al hans Møje ved at ville minde ham om, hvor tomt og sekundkort selv det største og sejrrigste Menneskeliv blev overfor Dødens Vælde og Intethedens Uendelighed.

For første Gang havde Livets Uhygge, Tilintetgørelsens uafvendelige Gru trængt sig ind paa ham med en Magt, som han ikke kunde afryste. Han havde i de sidste fireogtyve Timer slet ikke været hjemme. Han var gaaet rundt paa Kaféer og Billardstuer, havde om Aftenen været i Teatret og tilbragt Natten hos en fremmed Kvinde, en af Gadens barmhjærtige Søstre, — og han sad nu her ved et af Smaabordene foran Restavrationsbygningen paa Langelinje, jaget herud fra Byen af den ham fra Barndommen saa forhadte Lyd af Kirkeklokkerne, hvis Helvedeslarm havde forfulgt ham den hele Formiddag. Han følte sig overhovedet aldrig saa fredløs, aldrig saa mistrøstig som paa en saadan Helligdag, hvor Synet af de tilskoddede Butikker, de vogntomme Gader, de sortklædte Kirkegængere med deres korsprydede Salmebog overalt fortalte om Menneskenes ydmyge Underkastelse under Spøgelsefrygtens Trælleaag. Han søgte paa saadanne Dage gærne herud fra Byen for at betragte det frie Liv, der — ubekymret om alle Helligdagsforordninger — ud-

foldede sig ude over Vandet; for at se paa Damperne og Sejlskibene og paa de travle Maager — paa alt det, som Pibekraverne ikke havde kunnet knægte og kristne.

Men denne Dag fulgte Kirkeklokkerne ham helt herud til Søen. Som en besværgende Mumlen blev deres Dødsklemten ved at lyde i hans Øre, mens han sad dér med sit anstrengte Smil og under rynkede Bryn saa' ud over Strømmen af de pyntede og veltilfredse Søndagsspaserende. Dér kom en brednakket Herre vandrende med Næsen i Sky og begge Hænderne bag paa Ryggen, en Jurist — skønnede han — maaske en Aagerkarl, en Tyvekæltring, der i en eller anden Kirke havde hentet sig Absolution for Ugens Synder og nu promenerede sit genfødte Menneske med en Havannacigar i Munden. Og dér kom en anden brednakket Herre, en Tvillingbroder til den første, der havde en yppig, blond Dame under Armen og to Smaapiger ved Haanden, en lykkelig Familiefader, der havde fundet sit Felt her i Livet som Agent i Tinknapper, grundet en velsignelsesrig Eksistens paa en Provision af fem Procent. Og der kom Studenter og Soldater, unge Piger og gamle Damer, hver udluftende sit lille, hyggeligt indrettede Sneglehus, der for dem var den hele Verden. Beskedne Folk! Lykkelige Mennesker! Brave, rettroende Sideniusser!

Han vaktes ved Lyden af en Række Stød i en Dampfløjte; en stor Fragtdamper gled lidt efter

ud fra Havnen under kraftfulde Stempelslag. Og pludselig skød der op i ham en heftig Længsel efter at rejse, efter at komme bort og begynde sit Liv fra nyt i en anden Jordbund, mellem andre Mennesker, . . . at søge over til Amerika, til Avstralien eller endnu længere bort, til et eller andet fjernt og ukendt Land uden Kontorsjæle og uden Kirkeklokker.

Tanken var ham ikke helt fremmed, . . . og hvad hindrede ham vel egentlig? Han kendte intet til den Hjemstavnens Trolddomsmagt, som Neergaard hin Nat havde talt til ham om og selv var bukket under for. Med det gamle Nybodershjems forestaaende Opløsning vilde han tilmed miste sin allersidste Tilflugt herhjemme. Og var det ikke haabløst at vente sig nogen Fremtid i dette lille vanrøgtede Land, der af Skæbnen syntes bestemt til en snarlig Undergang? Han havde netop i disse Dage ofte haft i Tankerne, hvad Højbaadsmanden i Ny og Næ havde fortalt ham om sit lange Livs Oplevelser, lige fra Skærtorsdagsslaget paa Reden, som han havde været Vidne til fra sin Moders Arm, og ned gennem den lange Række af Ydmygelser, den enestaaende Sønderlemmelse, hvortil denne Paasketorden havde været Indledningen. Og idet han nu stirrede ud over dette blaa Vand, hvor nordisk Vikingekraft sidste Gang havde samlet sig til en Stordaad, stod med ét alle hans gamle, bøjede Nyboderskæmper

for hans Øje — som den sidste, ærværdige Levning fra en Stortid og en Storslægt, der var gaaet under i Præsternes og Stemningsprædikanternes Ragnarok. Men hvorfor blive ved at klamre sig til et dødsdømt Land, der i Løbet af et Menneskes Liv var svundet ind til en Ruin, sygnet hen til et unyttigt Rudiment, et lille svindsottigt Lem paa Evropas svulmende Legeme?

Et nyt Liv! En anden Jord, en anden Himmel! . . . Der ligesom groede nye Kræfter frem i ham, blot han tænkte derpaa. Mens hans Øjne blev ved at følge den bortdragende Damper, vaagnede al Drengetidens Fribytterlyst igen i hans Blod. Han sagde til sig selv, at dérude — langt borte — ventede maaske den store Sejrslykke ham. Derude skulde maaske Barndommens Æventyrdrømme i fuldt Alvor opfyldes. Dér kunde han maaske virkelig endnu vinde Prinsessen og det halve Kongerige, — selv om Prinsessen var sort, og Kongeriget en Palmeø i Sydhavet!

Lyden af en kendt Stemme naaede i dette Øjeblik hans Øre. Han saa' sig om og opdagede Ivan Salomon, der stod ude paa Vejen i Færd med at sige Farvel til to jødisk udseende unge Damer, hvis ugenerte Munterhed tydeligt vakte almindelig Anstød blandt de korrekte Søndagsspaserende. Ved Synet af Hr. Ivans lille, afstikkende klædte Person kom Per pludselig til at smile melankolsk. Herregud, tænkte han, dér

havde han jo alligevel en Ven, endog en Beundrer! Og han mindedes i det samme et Ord, han en Gang havde hørt i Teatret, at ingen var saa ene, han havde jo sin Nar.

I det næste Øjeblik fortrød han alligevel sit Smil. Uden iøvrigt at være helt klar over Grunden følte han pludselig lidt Samvittighedsnag overfor dette Menneske, hvis uegennyttige og i hvert Fald velmente Interesse for ham han altid saa ilde havde lønnet. Han var end ikke langt fra at føle sig stødt af de sædvanlige raa Udbrud af Racehad, som hørtes rundt om fra Smaabordene; og saasnart han havde set Salomon forlade Damerne, gik han hen til ham og hilste.

Den larmende Henrykkelse, hvormed den lille Modelaps næsten omfavnede ham midt i Menneskesværmen, afkølede ham rigtignok hurtigt. Dog besvarede han høfligt hans gentagne Haandtryk og gjorde ham sin Undskyldning, fordi han ikke havde kunnet modtage ham de sidste Gange, han havde søgt ham.

»Aa, tal dog aldrig derom!« udbrød Salomon. »Jeg vilde bare spørge til Deres Befindende . . . og høre lidt om, hvorledes det gik med Arbejdet. Jeg véd jo, at De har siddet til op over Ørene i store Foretagender . . . Naa, skal saa Bomben snart springe? Tør Verden snart vente sig en Overraskelse fra Deres benaadede Haand?«

Per trak tavst paa Skuldrene; han vilde helst

undgaa det Emne. Desuden følte han sig altid lidt ilde berørt af Salomons Smiger, fordi den altfor ublufærdigt afdækkede Tanker og Forhaabninger, som han mangen Gang knap nok vilde tilstaa for sig selv.

»Jeg vil sige Dem, at der ventes paa Dem,« vedblev Salomon. »Ventes med Længsel paa Dem! . . . Vi trænger ligefrem til Dem! . . . Har De ikke læst Nathans sidste Afhandling i »Lyset«? Aa, den skal De læse. Den er netop noget for Dem. Jeg skal sende Dem den. Han drager dér alvorligt tilfelts mod, hvad han kalder vore »udmalkede Æstetikere« herhjemme, og raaber Initiativets og de dristige Handlingers Mænd i Gevær.«

Per saa' overrasket op.

»Dr. Nathan?« sagde han.

Han mindedes med ét hin Kafé-Samtale, han for en Maaned siden havde haft med Fritjof, og i hvilken denne stadig var kommen med Hentydninger, som han den Gang ikke havde forstaaet. Ivan Salomons Ord gjorde ham nu iøvrigt ikke synderligt klogere. Skønt man særlig i de senere Dage daarligt havde kunnet tage en Avis eller et Vittighedsblad i Haanden uden at støde paa Dr. Nathans Navn — »Dr. Satan«, som de sidste ufravigelig kaldte ham — havde Per aldrig følt nogen Opfordring til at skaffe sig nærmere Oplysninger om denne Mand; og han fragik i dette Øjeblik ikke overfor sig selv, at den Omstændighed, at Manden var

Jøde, ikke havde været uden Indflydelse paa hans overlegne Ligegyldighed. Men tillige havde han en indgroet Mistro til alle Slags literære Mennesker. Og denne Doktor holdt endda Forelæsninger paa Universitetet, der i Pers Øjne var selve det teologisk besmittede Moderskød for hele den Slægt af Vantrivninger, som havde lagt Land og Folk øde.

Nu gjorde Salomons Meddelelse ham alligevel nysgærrig, og han spurgte, hvad det da egentlig var, denne Doktor havde skrevet. Med sædvanlig Tungeraphed gav den anden sig straks til at forklare men afbrød lige saa pludseligt sig selv, idet han gentog, at han skulde sende ham Afhandlingen, for at han kunde nyde den med Forfatterens egne, beaandede Ord.

»Aa, gør Dem ingen Ulejlighed,« sagde Per hurtigt. »Jeg faar den dog næppe læst. Jeg tænker nemlig saa smaat paa at rejse.«

»Vil De rejse?« udbrød Salomon, med ét helt forfærdet, og standsede endog et Øjeblik sin Gang.

»Jeg tænker paa det.«

»For længere Tid?«

»Maaske.«

Den lille Ivan slog Øjnene ned mod Jorden og gik en Tid lang tavs.

»Aa ja,« udslyngede han omsider — han havde af Pers Ord forstaaet, at det altsaa virkelig var

sandt, hvad han paa anden Haand havde hørt om de tekniske Avtoriteters fuldkommen afvisende Holdning overfor dennes Projekt — »jeg forstaar egentlig godt, at De trænger til at komme lidt ud. Her er — foreløbig — næppe den rette Jordbund for Dem herhjemme. Selv om Nathans Kritik er noget skaanselsløs, saa er det vistnok sandt, at vi i dette Aarhundrede — jeg siger det med Selvbebrejdelse — har plejet en lidt for unaturlig Omgang med Fantasien og derved i en betænkelig Grad har svækket Virkelighedssansen.«

»Skriver han det?«

»Aa, han er, som sagt, meget slem i sine Udtryk . . . altfor slem. Men jeg tvivler jo ikke om, at det vilde have været uligere lettere for Dem at skabe Dem et Navn, dersom De i Stedet for at udkaste Kanalprojekter f. Eks. skrev Kærlighedsnoveller . . . eller malede et smukt Vandløb.«

»Ja, eller bare slog paa Storetromme i et Orkester eller havde Talent for med fed Rørelse at sige: »Clotilde, jeg elsker Dig«, . . . kun ikke noget nyttigt, noget praktisk, noget reelt. Jeg saa' forleden i en Avis, at en af vore Skuespillerinder havde højere Gage end en Minister. Det er Gøglet, der betales og berømmes i vor Tid . . . derfor sidder vi i det, som vi gør.«

»Tænker De paa at rejse langt væk?« spurgte hurtigt Salomon, der ømmede sig ved at god-

kende en saa kraftig Udtalelse og dog ikke følte Mod til en Modsigelse.

»Jeg véd saamænd ikke. Jeg har i det hele ikke saadan nærmere — —«

»Aa, men De vil snart komme tilbage, derom er jeg overbevist! De vil ikke faa Ro paa Dem, før De har faaet Deres Sag ført igennem . . . paa Trods af alle Parykkerne herhjemme! Jeg kender Dem! . . . Egentlig er det vist en udmærket Idé af Dem, saaledes at gøre Dem usynlig en lille Stund og samtidig forøge Deres Indsigt ved Studier i Udlandet. Kunde De blot opnaa en Ansættelse hos et af de store engelske eller franske Ingeniørfirmaer. Det vilde allerede straks vække Opsigt! Og det vilde skaffe Dem en uhyre Avtoritet, naar De kommer tilbage. Blackbourn & Gries f. Eks. — Firmaet med de store Bropille-Arbejder, . . . vi har undertiden haft lidt Forretning med det. Men maaske har De allerede andre Planer?«

Per svarede med en undvigende Mumlen.

Der brændte hele Tiden Salomon et Spørgsmaal paa Læben, som han dog ikke fik Dristighed til at udtale, . . . Spørgsmaalet om Rejseudgifterne. Det var hans Haab endelig her at faa en Lejlighed til at vise Per en af de Tjenester, han var saa længselsfuld efter at yde Folk, paa hvis Talent og Fremtid han troede. Denne Offervillighed var nu ingenlunde blot en Forfængelig-

hedssag for ham. Med sine mange latterlige Egenskaber var den lille Ivan inderst inde et sjælden uegennyttigt og varmtfølende Menneske, hvis Væsen var Hjælpsomhed, hvis Natur det var at tilbede, og hvis eneste Passion var den at bidrage til, at hans Afguder kunde tilfredsstille deres. Han kendte alle Pers Forhold langt bedre, end denne anede. Han havde ogsaa længe været vidende om, hvor daarligt det stod til med hans Pengesager, og det havde været hans store Sorg, at Pers afvisende Holdning bestandig havde hindret ham i at tilbyde sin venskabelige Hjælp.

Pludselig standsede han og udbrød:

»Aa, hvor kedeligt, at jeg bliver nødsaget til at afbryde denne interessante Samtale. Men jeg har lovet min Moder og min Søster at tage med dem ud for at se til vort Landsted. Og dér ser jeg allerede Vognen komme.«

Ved at kaste Blikket fremefter opdagede Per et Stykke borte en Herskabs-Ekvipage paa den smalle Kørevej, der laa nogle Fod lavere end Spaserestien. Bag et Par høje, brune Heste saaes en Kusk og en Tjener i Liberi og bag disse igen en hvid og en lilla Silkeparasol.

Per gjorde straks Mine til at forlade Salomon.

»Nej, nu maa De virkelig en Gang gøre Alvor af at hilse paa min Familie,« bad denne og holdt om hans Haand. »Det vil glæde baade min Moder og min Søster at se Dem.«

Per kom med Udflugter. Han satte ingen Pris paa her for alle Menneskers Øjne at blive trukket frem til Præsentation for den Salomonske Familie. Men det var allerede blevet for silde at gøre Indvendinger. Et Øjeblik efter holdt Vognen nedenfor en af de Smaatrapper, der førte ned fra Spaserestien, — og han blev nødt til at gaa derned og hilse.

Under Parasollerne sad to Damer, af hvilke den ene — den yngste — øjeblikkelig tiltrak sig hans levende Opmærksomhed. Han havde én Gang før set Frøken Salomon men rigtignok under Maske og endog uden at vide, hvem hun var. Det var den Karnevalsaften for noget over et Aar siden, da han ogsaa havde truffet Fru Engelhardt for første Gang. Han huskede hende fra hin Nat dunkelt som en stærkt nedringet Snedronning i en hvid Silkedragt, der straalede af Diamanter; og han havde siden altid tænkt sig hende som en blegfed, opstadset Jødedame, der udstillede sine Yndigheder og sine Juveler ligesom en Kræmmer sine Varer. Nu saa' han for sig en helt ung Pige, næppe stort over atten-nitten Aar, om hvis jødiske Herkomst der ganske vist ikke kunde tvivles, men som havde et friskt, regelmæssigt og rødkindet Ansigt, ombruset af et stort, krøllet Haar. Hun var iøjnefaldende men ingenlunde smagløst klædt i en lille, tætsluttende Fløjlsvams med lyse Fjerkanter og havde paa Hovedet en lilla Hat, hvorfra to store, brogede

Silkesløjfer steg tilvejrs som udfoldede Sommerfuglevinger. Og under disse Vinger sad et Par dejlige sortebrune Øjne, fulde af Liv og Mod og Skælmeri. Og disse Øjne betragtede ham endda med en umiskendelig Interesse, en dristig Nysgærrighed, der var i høj Grad smigrende for hans Forfængelighed.

»Naa saaledes ser De altsaa ud,« sagde Fru Salomon efter med et lidt afmaalt Nik at have besvaret Pers Hilsen. »Min Søn har jo saa ofte talt om Dem. De er Ingeniør, ikke sandt?«

»Jo, — javist!« svarede Per adspredt; — han kunde ikke faa sine Øjne bort fra den unge Pige, hvis Blik heller ikke slap ham, omend det mere og mere skjulte sig bag de nedsænkede Øjenlaag.

Iøvrigt varede Underholdningen kun et Par Minutter. Ivan var imidlertid stegen op; og efter at Fru Salomon havde sagt, at hendes Søns Venner altid var velkomne i hans Hjem, veksledes der atter en ceremoniel Hilsen, og Vognen rullede afsted.

Helt varm i Kinderne gik Per ind imod Byen. Og efter at have gaaet knap et halvt hundrede Skridt standsede han og saa' sig tilbage.

Med Øjnene fulgte han den lilla Parasol, indtil den forsvandt for ham i en Støvsky. Endda blev han staaende og stirrede en Stund tankefuld efter Kuskens og Tjenerens to solbeskinnede høje Hatte . . . Og med ét syntes han ganske

tydeligt at kunne se den unge Pige for sig, saaledes som hun hin Karnevalsnat var skreden ham forbi mellem Mængden — halvnøgen, med en Guldkrone paa sit mørke Uldhaar og det lange, hvide Slør tindrende af Diamanter. Og en Stemme inden i ham udbrød højt:

»Den sorte Prinsesse . . . og det halve Kongerige!«

* * *

Et Par Dage senere fandt Højbaadsmandens Begravelse Sted. Hans Lig var en Aftenstund forinden bleven kørt ud til Kapellet; og for sidste Gang havde Madam Olufsens vagtsomme Øje fulgt ham i Gadespejlet, mens Rustvognen langsomt kørte bort gennem den stille Gade, hvis Beboere paa provinsiel Vis havde hædret den Gamles Minde ved at bestrø Gaden med Sand og Grankviste. Om Formiddagen, paa selve Begravelsesdagen, samledes Husets nærmeste Venner til en stille Frokost forinden Jordfæstelsen, og paa Slaget tolv holdt unge Didriksen nede paa Gaden med sin Droske, hvori Madam Olufsen og gamle Bendtz kørte bort tilligemed Kransene, mens de øvrige Deltagere tilfods begav sig ud paa Kirkegaarden.

Det var en sommerlig Foraarsdag i Begyndelsen af April. Ude omkring Gravene var mange af Smaabuskene næsten grønne, og over Lig-

stenene tumlede Fuglene sig i deres kaadeste Elskovs-Tagfat. Den lille, tavse Skare af gamle, affældige Skikkelser, der langsomt og vaklende — støttende sig til Stokke og Paraplyer — bevægede sig op ad Kirkegaardsgangen, tog sig med deres falmede og forældede Sørgedragter helt genganger-agtige ud i det klare Solskin. Kun Per, der gik bagest, syntes ligesom Fuglene og Buskenes lyse Grønne et Billede paa den levende Naturs evige Foryngelse midt i Skyggernes Rige. Vistnok var ogsaa han paa sin Maade grebet af den hele Højtidelighed, af de gamle Venners Sorg og af Stedets Alvor. Men Døden indgød ham ikke længer nogen Frygt. Ja, idet man samledes omkring Graven, og han saa' den sorte Kiste for stedse glide ned i det mørke, snevre Jordhul, gennemrisledes han af en ejendommelig jublende Fornemmelse... af den næsten legemlige Vellyst, der griber de Unge og Forhaabningsfulde ved en aaben Grav, fordi de i et saadant Øjeblik i forstærket Grad føler, at de lever, at Blodet endnu ruller varmt fra Hjærtet, at Jordens Herligheder endnu tilhører dem . . . endnu, endnu!

Ingensinde før havde den Tanke beskæftiget Per, at han jo kunde fremme sine Planer ved et rigt Giftermaal. Dertil havde han altid for selvtillidsfuldt stolet paa sin egen Kraft. Egentlig tænkte han heller ikke for fuldt Alvor paa det nu. Hvor betagen han end et Øjeblik var bleven af

den unge Frk. Salomon, og saa meget han i enkelte Henseender havde forandret sit Syn paa den af alle rettroende Sideniusser forhadte Race, — han betragtede det dog stadig som lidt af en Fornedrelse at gifte sig med en Jødedame. Hvad der foreløbigt hovedsagelig optog ham, var Tanken om den Fordel, han paa anden Maade kunde have af det Salomonske Hus. Det var gaaet op for ham, at han havde baaret sig dumt ad ved ikke for længe siden at følge Ivans ofte gentagne Indbydelser til at besøge ham i hans Hjem, hvor han rimeligvis vilde træffe Folk, der kunde være ham til Nytte — Børsens Matadorer og Byens store Industridrivende — kort sagt den lille Kreds af Pengemænd, der, naar det kom til Stykket, regerede hele den øvrige Verden, og som han rimeligvis allerlettest vilde kunne interessere for sit Værk.

Straks efter Begravelsen gik han hjem for at klæde sig om. Han havde besluttet endnu samme Dag at aflægge Salomons en Visit.

Men derhjemme i Hjærtensfrydgade ventede der ham en Overraskelse saa stor og af en saa sælsom Art, at den for en Tid bragte alt andet i Forglemmelse. Paa hans Bord laa der et Visitkort, hvorpaa der under en adelig Krone stod Navnet: Baronesse Bernt-Adlersborg. Bagpaa Kortet var der med en sirlig Kvindehaand tilføjet et Par Linjer, hvori Baronessen i de elskværdigste Ud-

tryk udbad sig en Samtale med ham og angav en Tid, paa hvilken hun den samme og den følgende Dag vilde være at træffe paa Hotel d'Angleterre.

Pers første Tanker var, at Kortet enten var kommen til ham af en Fejltagelse eller skyldtes en Dumrians Forsøg paa at have ham tilbedste.

I det samme kom den enfoldige Skibstømrerkone ind med sit Barn ved Brystet og fortalte helt betagen om en fornem Dame, der havde holdt udenfor i en Karet og spurgt efter ham og givet hende den »Seddel«, som hun havde lagt ind paa hans Bord.

»Baronesse Bernt-Adlersborg,« sagde Per hen for sig og stirrede igen paa Kortet. Aldrig i Verden havde han hørt det Navn før!

»Det maa alligevel være en Fejltagelse . . . Spurgte hun virkelig efter mig? . . . Sagde hun mit Navn, mener jeg?«

»Ih ja, det gjorde hun. Og hun var grumme ked af ikke at træffe Herren hjemme.«

Der fór Per en Række af de dristigste Fantasibilleder gennem Hovedet.

»Hvordan saa' hun ud?« spurgte han. »Var hun ung?«

»Ja saamænd. Hun kunde vel være saadan omtrent paa min Alder,« sagde Kællingen, der var henimod de halvtreds.

»Men det var virkelig en Dame . . . en fin Dame, mener jeg?«

»Jøsses Kors! Hun havde Skind inde i Vognen.«

Per saa' paa sit Ur, — der var ingen Tid at spilde, dersom han skulde træffe den foregivne Baronesse endnu samme Dag. Utaalmodig efter at faa Gaaden løst klædte han sig i Hast om, gjorde sig for alle Tilfældes Skyld saa elegant, som han kunde, og befandt sig ikke mange Øjeblikke efter ved det angivne Hotel.

Naar Per var i sine bedste Klæder, havde et Par nye Handsker i Haanden og sin Silkehat trykket let ned i Panden, gjorde han en ganske statelig Figur; og trods den Fattigdom, hvori han igen var sunken ned, havde han ikke forsømt sit Ydre. Tværtimod havde han under disse ydmygende Forhold anset det for dobbelt magtpaaliggende altid at være udadleligt paaklædt. Han var allerede bleven verdenserfaren nok til at vide, at der var Øjeblikke, hvor et snehvidt Skjortebryst og en smuktsiddende Frakke kunde faa større Betydning for en Mands Liv end Aaringers selvopofrende Arbejde; at saalænge Skinnet var reddet, var overhovedet ingenting tabt. Den langbartede Hotel-Portner kom ham da ogsaa straks allerærbødigst i Møde; og da han hørte, hvem Per søgte, slog han Hatten helt ned til Knæene, smækkede Trappedøren op for

ham og ringede Allarm paa en Klokke, der i Løbet af et halvt Minut hidkaldte to Tjenere fra Restavrationslokalet og en Stuepige ovenfra. Under en Højtidelighed (saadan forekom det ham), som var han en Konge, der kom for at gøre en Dronning sin Opvartning, førtes han af Pigen op ad den brede, tæppebelagte Trappe og hen gennem en lang Gang, for Enden af hvilken han overlodes til en svensktalende Kammerjomfru, der modtog hans Kort og førte ham ind i et Værelse, en lille Salon, som var udstyret med den sædvanlige — for Per dog ret imponerende — Hotel-Elegance: nogle højrøde Fløjlsmøbler og en Glasprismelysekrone under Loftet.

Per lod sig ellers ikke let forbløffe. Men i dette Øjeblik var han virkelig ikke fri for at føle sig en Smule beklemt. Paany fór det ham gennem Hovedet, om han alligevel ikke havde ladet sig lokke i en Narrefælde her. Men der blev ikke levnet ham lang Tid til Eftertanke. En høj Dame traadte i det samme ind fra Sideværelset.

Ung var hun ikke — smuk var hun endnu mindre. Og den dybsorte Dragt, hvori hun var klædt, gjorde paa Per et næsten tarveligt Indtryk. Og dog var det ikke til at tage fejl af, at hun var en Dame af den fornemme Verden. Trods hendes Ansigts mistænkelige Rødme og Blikkets fugtige Glans, der lige saa godt kunde skyldes et Hang til stærke Drikke som have

sin Aarsag i Sygdom eller Sorg, prægedes hendes hele Skikkelse og Væsen — lige til den Maade, hvorpaa hun gav ham Haanden og takkede ham, fordi han var kommen — af den fine og blide Ynde og den Takt, som ikke lader sig erhverve men er fornemme Slægters Særeje.

»Det har — haaber jeg — ikke undret Dem, Hr. Sidenius, at jeg en Gang gærne vilde se Dem og tale lidt med Dem,« begyndte hun, efter at de var kommen til Sæde overfor hinanden i et Par lave Lænestole ved et af Vinduerne. »De var jo min kære afdøde Broders sidste Ven og Fortrolige. De var jo vel næsten ogsaa den, med hvem han sidst talte — —«

I det samme forstod Per alt. Han troede nu ogsaa at huske, at der paa Baronessens Visitkort havde staaet et: »født Neergaard«, som han paa Grund af Navnets Almindelighed ikke havde lagt videre Mærke til. Ligeledes erindrede han nu at have hørt af den Sagfører, der havde ordnet Boet efter Neergaard, at denne havde to Søstre, af hvilke den ene var rigt gift med en Godsejer i Sverig.

»Jeg har« — vedblev hun — »længe været besjælet af Ønsket om at lære den Mand at kende, til hvem min eneste Broder i sine sidste Dage følte sig saa nøje knyttet, ja i hvem han — saaledes som han skrev til os i Anledning af sine testamentariske Bestemmelser — havde fundet

et forynget Genbillede af sig selv. Men min højtelskede Husbonds lange Sygeleje bandt mig til mit fjerne Hjem. Det blev mig jo ikke en Gang beskaaret at komme herned og bivaane min kære Broders Jordfæstelse.«

Baronessen, der baade ved sin Tale og ved nogle mærkelige Trækninger i Underansigtet røbede en stærkt fremskreden Nervøsitet, faldt ved de sidste Ord i heftig Graad og sad en Stund med et Kniplingslommetørklæde presset for Øjnene.

Per følte sig temmelig trykket ved Situationen. Han havde aldrig været rigtig glad ved sit Arveforhold til Neergaard og helst undgaaet at tale om det. Trods al sin æventyrlige Tro paa at kunne tilkæmpe sig Skæbnens Gunst, og skønt de to hundrede Guldstykker virkelig var kastet ned i hans Skød paa et Tidspunkt, da Horisonten havde været tordensort rundt omkring ham, havde han ikke haft Frimodighed til at opfatte dem som den Morgengave, hvormed Lykkens Gudinde udkaarede ham til sin Yndling. Han havde tværtimod følt sig pint af, at han paa Grund af sine vanskelige Forhold havde været nødt til at modtage saadanne Penge, som dog ikke helt retmæssigt tilkom ham; som han ikke ved nogen Handling havde gjort sig fortjent til eller dog i det mindste havde vundet i et avtoriseret Lotteri.

Nu gjordes han yderligere skamfuld af den

Interesse, Baronessen viste ham, idet han kom til at tænke paa, om han ogsaa havde omfattet sin Velgørers Minde med den skyldige Taknemlighed og ofret hans Paarørende en passende Deltagelse.

»Ja, jeg har haft megen Sorg,« vedblev Baronessen, da hun var kommen lidt til sig selv. »De maa derfor give mig Lov til at græde . . . Som De jo nok véd, har Vorherre nu ogsaa taget min ridderlige Husbond fra min Side og stillet mig ganske ene.«

Per ansaa' det for rigtigst ved en Hovedbøjning at tilkendegive, at han med dyb Medfølelse havde erfaret hendes store Tab.

»Jeg vil nu sige Dem, Hr. Sidenius, at jeg oftere har tænkt paa at skrive Dem til, for at De dog ikke skulde tro os ligegyldige for Deres Vel. Men jeg kunde aldrig rigtig samle Mod dertil. Og De vilde vel ogsaa helst have været fri for en Korrespondance med en Dem vildfremmed og maaske ganske ligegyldig Dame —«

Per tvang sig til at fremmumle en hastig Indsigelse.

»Ja ja . . . Jeg er nu imidlertid inderlig glad ved at have set Dem. Jeg havde, oprigtig talt, heller ikke nu villet ulejlige Dem med noget Besøg, dersom ikke . . . ja, jeg kan ikke lade være med at sige Dem det . . . da jeg i Morges kom ud paa Kirkegaarden og saa' den dejlige Kurv af

friske Roser paa min Broders Grav, kunde jeg jo nok forstaa, hvem det var, der paa en saa smuk Maade havde mindedes hans Dødsdag; og jeg følte en uimodstaaelig Trang til at sige Dem Tak, fordi De stadig saa trofast og kærligt bevarer min ulykkelige Broder i Deres Erindring.«

Per saa' ned paa sine Støvler. Han blev — maaske for første Gang i sit Liv — alvorligt rød. Samtidigt sendte han Fru Engelhardt en overrasket Tanke. Skulde hun virkelig endnu . . .?

»Men nu maa jeg da rigtig se paa Dem,« fortsatte Baronessen, tydelig nok stedse mere tiltalt af denne tavse og forlegne unge Mand, der endog undsaa' sig ved at vedkende sig sine Kærlighedsgærninger. »Hvor De ser sund og frisk ud! Ja, De hører sikkert ikke til disse Nutidens unge Mennesker, der ødelægger deres Ungdom i Letsindighed . . . Hvor gammel er De, Hr. Sidenius?«

»Toogtyve.«

»Aa, saa ung! . . . Gud give, det maa gaa Dem rigtig godt! Jeg véd jo, at De har haft en saare trang Ungdom. Min Broder skrev det til os, at De var et forældreløst Barn . . . at De altid havde staaet ganske ene og forladt her i Verden. Hvor det har gjort mig ondt for Dem!«

Lænestolens Fløjlssæde begyndte at blive gloende under Per. Skønt han for sig selv stædigt fastholdt Troen paa en eller anden Uregelmæssig-

hed ved sin Fødsel og bestandig fandt den bestyrket ved den voksende Mangel paa Fællesskabsfølelse, der ytrede sig i Forholdet til hans Omgivelser, havde han oftere fortrudt sin Aabenmundethed overfor Neergaard hin Nat, — og uden at svare skyndte han sig nu at skifte Emne.

»Baronessen befinder sig kun her paa Gennemrejse, kan jeg forstaa.«

»Ja, — ak ja. Jeg kom hertil i Aftes og rejser allerede bort i Morgen. Jeg er paa Vej ned til min Søster, Hofjægermesterinde Prangen. Hun har jo — hvad De maaske véd — for sit Helbreds Skyld levet det sidste Aar i Syden. Jeg har nu ikke set hende i halvandet Aar, og vi tre Søskende har nu altid saa daarligt kunnet undvære hverandre. Det var i mange Aar min eneste Sorg, at jeg maatte leve saa langt borte fra mit elskede Fædreland. Med Alexander var det jo ligesaadan. Ogsaa han hang ved Barndomshjemmet med hele sit rige og varme Hjærte. Hr. Sidenius har rimeligvis hørt, at Hs. kgl. Højhed Prinsen af Wales i sin Tid interesserede sig for min Broder, og at der i den Anledning var Tale om en Ansættelse ved vor Legation i London. Der havde jo sikkert under en saa naadig Protektion kunnet aabne sig en glimrende Karrière for ham. Men trods det meget, der kunde friste en Mand som Alexander ved et saadant Tilbud, bestemte han sig til at afslaa det.

Min ærværdige Moder levede den Gang endnu her i København, og min Søster var paa den Tid endnu ikke gift, . . . og Alexander elskede sit Hjem og rent ud forgudede vor Moder. Han nænnede ikke at forlade hende for de faa Aar, hun kunde have tilbage. Jeg tror, at det var fra den Stund, da min Moder døde og min Søster giftede sig, at hans Tungsind stammede. Saa var han jo i den sidste Tid ogsaa legemligt syg . . . Og dog! At han kunde gøre det!«

Ved Mindet om Broderens uhyggelige Endeligt bragtes Lommetørklædet atter op for Øjnene; og Per, som længe inderligt havde ønsket at slippe væk, benyttede straks Øjeblikket til et Opbrud.

Baronessen, der blev siddende i sin Stol, tog ved Afskeden med moderlig Varme hans Haand mellem begge sine og sagde, efter en Stund at have betragtet ham med sine taarefyldte Øjne:

»Hvor jeg nu er lykkelig over at have set Dem. Og hvor er det kedeligt, at vi allerede skal skilles . . . Men vil De love mig, at De vil besøge mig, naar jeg vender tilbage fra Udlandet? Efter al Rimelighed tilbringer jeg Størsteparten af den tilstundende Sommer hos min Søster og Svoger paa Trudsholm, og jeg er overbevist om, at De ogsaa dér vil være af Hjærtet velkommen. Vil De love mig det?«

»Det er — altfor meget — —«, brummede Per.

Han vidste ikke, hvad han skulde svare denne forrykte Dame.

»Tal dog ikke saadan, kære!« vedblev hun ligesom mildt bebrejdende. »Husk paa, at De jo paa en Maade hører med til vor Familje nu. Saaledes vil i hvert Fald jeg opfatte min Broders sidste Ønske. Og jeg véd paa Forhaand, at min Søster i den Henseende vil tænke ganske som jeg. Lev nu rigtig, rigtig vel. Og endnu en Gang Tak, fordi De netop i Dag har tænkt saa kærligt paa Alexander.«

Per gik langsomt, tilsidst næsten tøvende, ned ad Hotellets Trappe. Først i det Øjeblik, da han havde sluppet Baronessens Haand, var det gaaet op for ham, hvor stor en Lykke der her ved et Tilfælde var vederfaret ham. Først da var det nemlig bleven ham klart, hvilken Betydning dette nye Bekendtskab kunde faa for hans Projekt. Han sagde til sig selv, at med indflydelsesrige Forbindelser i Godsejerkredsene, der jo maatte antages i særlig Grad at have Interesse af nye og bekvemme Udførselsveje for Landets Produkter, og som desuden (hvad Gud og Hvermand vidste) for Tiden havde alle Avtoriteterne i Lommen, vilde han kunne byde Kontoristernes Modstand Trods. Nu mente han ovenikøbet at kunne erindre, at den omtalte Hofjægermester Prangens Gods »Trudsholm« laa i hvert Fald i Nærheden af det Terræn, som den

paatænkte Kanalforbindelse berørte, hvorfor denne Mand altsaa vilde faa en ganske speciel Grund til at interessere sig for hans Plan.

Han bandede grovt mellem Tænderne, fordi han saaledes nu igen var kommen bagefter med sin Erkendelse og havde forspildt et gunstigt Øjeblik til at virke for sin Sag. Først i Løbet af Sommeren kom Baronessen tilbage. Men inden den Tid kunde maaske alt være tabt for ham herhjemme. Netop nu — i Dag, i Morgen, i hvert Fald inden to, tre Maaneder — maatte han have fat i den Tryllestav, der gav ham Magt over Menneskene og for bestandig jog Fattigdommens og Vanærens Spøgelser fra hans Vej.

Saa opfyldt var han af disse nye, uanede Muligheder, der havde vist sig for ham, at han ganske glemte den besluttede Visit hos Familjen Salomon. Først da han næsten var hjemme, huskede han paa den, — og hans Ansigt fortrak sig da i en uvilkaarlig Grimace. Han havde igen slet ingen Lyst til det Besøg. »Det kan vente,« sagde han til sig selv. Han havde paa Fornemmelsen, at han var kommen til at staa overfor en Afgørelse, og at han vilde blive nødt til at træffe Valget mellem de to Veje, der havde aabnet sig for ham, og som vistnok begge vilde kunne føre ham til Maalet men næppe lod sig forbinde. Og han var ikke et Øjeblik i Tvivl med sig selv om, hvilken af dem han i saa Fald skulde opgive.

Dagen efter gik han for en Forsigtigheds Skyld alligevel derhen.

Salomons beboede et helt Hus for sig selv i Nærheden af Bredgade. Det var et ældre, toetages Sted, der fra Gaden ikke tog sig videre imponerende ud, indeklemt som det tilmed var mellem to høje Lejekaserner. En egen Værdighed hvilede der alligevel over dets tunge, sorte Tegltag, ligesom Vinduernes Størrelse og Murpillernes Bredde vidnede om, at Huset havde en fornem Historie. Det var da ogsaa et forhenværende »Palais«, som den nuværende Grosserer Salomons Fader i Slutningen af Tyverne havde afkøbt en forgældet Adelsmand. Gennem et hvælvet Portrum, der gav Genlyd af ens Skridt, kom man gennem en dobbelt Glasdør ind i en Forstue eller rettere Forhal, hvis høje Vægge var behængt med Rustninger, gamle Broncesager og Samlinger af pragtfulde orientalske Vaaben, saa man fik et Indtryk af at betræde et etnografisk Musæum. Paa hver sin Side af den brede Trappe, der førte op til første Sal, stod to ibenholtsorte, indiske Gudebilleder, der med et vildt forstenet Udtryk stirrede den Kommende i Møde.

En Pige modtog Pers Kort og aabnede Døren ind til et Slags Biblioteksværelse, idet hun bad ham tage Plads et Øjeblik; Fruen vilde straks komme.

Per slog sig ned i en med Gyldenlæder be-

trukken Lænestol og saa' sig om. Dersom ikke Besøget hos Baronessen og de Fantasibilleder, dette havde fremkaldt hos ham, var gaaet forud, vilde Værelsets Pragt have gjort et endnu stærkere Indtryk paa ham, end Tilfældet var. Og dog blev han imponeret. Han havde altid haft et aabent Blik for Tings reelle Værdi. Og han forenede nu hermed en begyndende Smagsforfinelse, den Tilbøjelighed for det udsøgte, som Modgangen og Hjærnearbejdet og den fornyede Berøring med Ølkældernes Smuds paa det sidste havde udviklet hos ham. Hans Blik drog langsomt Stuen rundt . . . Svære, bordeauxfarvede Silkegardiner for Vinduerne . . . Et tommetykt persisk Tæppe over Gulvet . . . Et ottekantet, perlemodersindlagt Bord midt i Stuen . . . Overalt kostbart indbundne Bøger og svære Billedværker . . . Over Reolerne Malerier . . . Under Loftet en gammel Kirkelysekrone med Inskriptioner . . . Henne i det ene Hjørne et Skab, bag hvis Glasdør der saaes en Opstilling af antike Guld- og Sølvbægre. Oven over dette et fodhøjt, juvelbesat Sølvskrin . . .

Der var noget, der betog ham i denne ublufærdige Forkyndelse af Pengenes Magt. Han følte en ejendommelig Kriblen i sine Nerver ved at tænke paa denne Almagt, der tvang alle Jordens Skatte, ja selv fjerne Folkeslags Gudebilleder og Kirkernes hellige Kar til at tjene som Pynt i en Jødes Hus. Og tankefuldt smilende sagde han til sig selv, at

det ikke lod sig nægte, . . . den lille Prinsesse Salomon havde virkelig adskilligt mere end netop sin Skønhed at bringe som Erstatning for, at hun var »sort«.

Døren til Sideværelset gik op, og en lille, ældre Mand af et frastødende Udseende traadte ind i en lys, højst moderne Overfrakke og med en blank Silkehat i Haanden. Han bukkede meget dybt og sagde med let fremmed Tonefald:

»Mit Navn er Delft. Jeg er Onkel her i Huset — til Tjeneste!«

Denne store Høflighed smigrede Per. Han følte sig straks tiltalt af Manden trods hans ualmindelige Hæslighed. Aldrig i Verden havde han set saa smaa og saa stærkt indad-skelende Øjne eller en saa bred og dyrisk Mund.

»Mit Navn er Sidenius,« sagde han.

»Aa — den unge Ingeniør formodentlig? Min Søstersøn har oftere talt om Dem. Jeg be'r Dem, sæt Dem dog. Fru Salomon — min Søster — er i Øjeblikket beskæftiget med en Syjomfru men vil straks være her. Jeg be'r Dem! Gør Dem det mageligt!«

De tog begge Plads.

»Tør jeg være saa fri at spørge,« — sagde Onkelen efter nogle Øjeblikkes lidt forlegne Tavshed, — »har jeg før haft den Fornøjelse at se Hr. Sidenius her i Huset?«

»Nej. Jeg traf for første Gang Fruen og Frøkenen forleden ude paa Langelinje.«

»Aa ja, min Niece Nanny . . . Jeg troer, jeg har hørt derom.«

Atter blev der en lille Pavse, hvorefter Hr. Delft pludselig udbredte sin frygtelige Mund til et Smil. Og i en Tone, der maatte have gjort alle andre end netop Per mistænksom overfor hans overvættes Hensynsfuldhed, ytrede han fortroligt:

»Min Niece er ganske net, ikke sandt? . . . Finder De ikke ogsaa, Hr. Sidenius?«

Per blev unægtelig lidt overrasket. Han saa' smilende paa den snurrige lille Mand. Saa nikkede han og sagde:

»Jeg finder Frk. Salomon endog overordentlig smuk. En fuldendt Skønhed.«

»Ja, ikke sandt! Hun hører ikke til de ganske almindelige, tør man vistnok sige . . . Men De kan tro, Hr. Sidenius, hun trækker ogsaa adskillige unge Mænd her til Huset mellem Aar og Dag. For hvad formaar ikke Skønhed! Og Ungdom! Desuden . . . min Svoger er jo ikke aldeles blottet for Midler.«

Er Manden mon rigtig vel bevaret? tænkte Per.

»De vil sikkert selv mangen Gang faa Lejlighed til at more Dem derover, dersom De oftere beærer Huset med Deres Besøg. Man kan virkelig tidt gøre højst kuriøse Observationer paa det Omraade. For — ikke sandt, Hr. Sidenius? —

det nytter ikke at ville nægte det, Pengene er magnetiske. De smaa Metalstykker tiltrækker tilsidst endog de allerdybeste menneskelige Følelser . . . Kærlighed, Venskab, Agtelse . . . Har jeg ikke Ret?«

Per begyndte for Alvor at blive utaalmodig. Heldigvis kom i det samme Pigen tilbage og bad ham, idet hun aabnede Døren ind til Sideværelset, at ulejlige sig ind til Fruen.

»Ja, saa vil jeg trække mig tilbage,« sagde den lille Mand og bukkede atter med udsøgt Høflighed. »Jeg tillader mig at anbefale mig.«

Per traadte ind i et Værelse, der i endnu højere Grad end det første bibragte ham Fornemmelsen af at betræde den virkelige Rigdoms — Millionernes — Æventyrrige. Et prægtigt, gammeldags Stuk-Loft, fra hvis Hjørner buttede Rococo-Engle blæste til Doms i lueforgyldte Basuner, viste straks, at det var det gamle Palæs Selskabssal, der var bleven indrettet til en moderne Dagligstue. I det store Rum, hvor fordum to Rækker spinkle Stole og et Par lange Spejle havde udgjort hele Bohavet, bredte der sig nu det nittende Aarhundredes vellystige Overflod af brede Sofaer og dybe Lænestole, af Borde og Etagerer, af Søjler, Bjørneskind, Bladgrupper, Nips og Kunstgenstande. Omtrent midt i Stuen stod et opslaaet Koncertflygel, og henne fra et Hjørne hørtes et Springvands Plasken.

Fru Salomon nikkede ham ved Indtrædelsen venligt imøde og rakte ham til Velkomst sin venstre Haand. Hun havde Plads paa en Puf udfor et af de midterste Vinduer, hvor hun nok saa husligt sad og syede.

Per havde næppe faaet sig anbragt paa en Stol ved Siden af hende, før der inde fra en tilstødende Stue, hvortil Fløjdøren stod aaben, lød en munter Nynnen, der hurtig gik over til en Række klare Sangtriller. Et Øjeblik efter viste Frøken Nanny sig i Døren iført Overtøj og Hat. Ved at opdage Fremmede i Stuen standsede hun med et pudsigt forskrækket Udtryk og førte Muffen op til Munden — ligesom for at standse et Udraab. Per rejste sig hastigt. Ikke med en Tanke faldt det ham ind, at hun havde anet hans Nærværelse, — saa naturligt gennemførte hun sin Forstillelse. Kun for den Indviede vilde Udtrykket i hendes sortebrune Øjne have røbet det skalkagtige Smil, som Muffen skulde skjule.

»Hvad? — Er du hjemme endnu, mit Barn,« sagde Fru Salomon. »Ja, jeg behøver jo ikke at forestille. De kender jo min Datter, ikke sandt?«

Per svarede med et Buk og et Blik, der noget for uforbeholdent gav Udtryk for de Følelser og forvovne Tanker, der i dette Øjeblik stormede ind paa ham og fik hans brede Bryst til at hæve og sænke sig under dybe Aandedrag. Allerede

forinden han havde set hende, allerede ved Lyden af hendes Sangtrille, der klang i hans Øren som Guld, der tælles, havde han fattet sin Beslutning og sagt til sig selv: »Her ligger Skatten! Her skal Slaget vindes!« — Og idet han nu saa' hende tone frem derinde fra den solbelyste Stue, ung og rødmosset, i sin lille stramtsluttende Fløjlsvams og med sin brogede Sommerfugle-Hat, der kastede noget fantastisk over hendes østerlandske lille Person, traadte hun ham imøde som en Virkeliggørelse af hans Livs dristigste Drømme: en dejlig, kaad og buttet Bajadere, omskabt til selve Lykkens solomstraalede Gudinde med alle Magtens, Ærens og Rigdommens palmesvingende Genier i sit Følge.

Frøken Nanny satte sig et Øjeblik paa en Ottendedel af en Taburet; og nu begyndte en af de sædvanlige Visit-Samtaler, hvorunder hinanden fremmede Mennesker i Skjul af almindelige Talemaader faar Lejlighed til at anstille en nøje Prøvelse af hinandens Ydre, Væsen, Manerer o. s. v. Per var nu ingen Mester i at konversere. Dertil var han altid for udelukkende optaget af Tanken paa sig selv, og desuden delte han sjælden de almindelige Interesser, vidste saa liden Besked om, hvad der foregik i Byen, i Teatrene, i Politikens eller Literaturens Verden. Han følte ikke en Gang nogen Forpligtelse til at være underholdende, end ikke i Selskab med Damer. Naar han

ikke desmindre enkelte Gange havde gjort Indtryk netop paa ham ganske ubekendte Kvinder, var det sket ved en Art Overrumpling, et Tigerspring fra Tavshedens Baghold ud i de aabneste og frieste Tilstaaelser.

Til Held for ham besørgede nu Frk. Nanny saa godt som hele Underholdningen ved at fortælle om en fyrstelig Persons højtidelige Indtog, som hun om Formiddagen havde overværet. I den korrekteste Stilling, med begge Albuerne klemt ind i Siden og den lille Fløjlsmuffe i sit Skød, sad hun paa Kanten af sin Taburet og lod sin smukke, blodrøde Mund løbe, — alt mens hendes Øjne forvovent optog Stykke for Stykke af Pers Person til Bedømmelse lige oppe fra hans krusede Haar og ned til Spidsen af hans halvlakerede Støvler. Per blev mere og mere fortryllet af hende. Trods sin indre Adspredthed fortalte hun ogsaa morsomt og var ikke fri for at gøre sig lidt lystig over det hele Optog, endog over selve de kongelige Herskaber, saa Fru Salomon tilsidst blev lidt urolig og sagde:

»Kære Barn, glemmer du ikke din Spilletime?«

»Du har Ret, lille Mama,« sagde hun og rejste sig straks. Med et Nik til Moderen og en lidt for behagelysten Hovedbøjning for Per gik hun bort.

Per blev staaende oprejst, indtil hun naaede hen til Døren. Det tog sig ud som en vidtdreven Høflighed af ham men var i Virkeligheden et Fif, han benyttede, for at faa Lejlighed til des mere ugenert at betragte hende, bedømme hendes Højde, Figur, Holdning, Gang, . . . og han fandt hende i enhver Henseende fuldkommen. Med Gangen havde han været mindst veltilfreds, da hun før traadte ind i Stuen; den var nu ogsaa en lille Smule vraltende. Men heller ikke den ønskede han nu anderledes. Den syntes ham netop at særtegne hende som Kvinde, som Hun, og virkede derfor stærkt betagende paa hans Sanser.

Hun er vist en Del koket — sluttede han sin Dom over hende, idet han atter satte sig. Men ligemeget! Hun er bedaarende! En kælen lille Panterkat! . . . Og rig, rig! tilføjede han, idet hans Blik gled rundt i Salen, som tog det paa Forhaand det hele Palæ og alle dets Skatte i Besiddelse.

Det var da ogsaa temmelig adspredte Svar, han nu gav Fru Salomon, der efter Datterens Bortgang atter havde taget Ordet og søgte at lede Samtalen hen paa hans Studier. Men iøvrigt blev de heller ikke denne Gang længe uforstyrrede. Per opdagede pludselig midt i Stuen en sortklædt Skikkelse — en ung Dame — der

maatte være kommen ind ad en Dør lige bagved ham.

»Min Datter,« forestillede Fru Salomon.

Per blev i højeste Grad ubehageligt overrasket. Det var aldrig faldet ham ind, at der kunde være andre Børn i Familjen end de to, han kendte, — og han sendte øjeblikkelig den gamle Salomons Millioner en bekymringsfuld Tanke. Maaske er der endda flere! — fór det igennem ham med formelig Skræk.

Dette Ubehag, der straks vaktes hos ham, forbedredes nu ikke ved den overlegne Ligegyldighed, hvormed den unge Dame hilste ham, eller ved den nærmere Betragtning af hendes Person. Hun syntes at være nogle Aar ældre end Søsteren, var lidt højere af Skikkelse og slankere, i Pers Øjne ligefrem mager, — en Egenskab, han kun havde kunnet tilgive én Kvinde i Verden, Fransisca. Hun mindede ham i det hele mere om Broderen Ivan, havde som denne stærkt udpræget jødiske Træk, en voksbleg Hud, en stor, kroget Næse, en lille Mund og næsten ingen Hage, — et fuldkomment Papegøjefjæs, sagde han ved sig selv.

Det var i det hele for Per, som om der med dette Menneske var gledet en Skygge ind i hans Æventyrrige. Da hun ikke en Gang tog Plads henne hos Moderen eller med et Ord blandede sig i Samtalen, fandt han det mest passende at

benytte Lejligheden til at bryde op. Et Øjeblik efter tog han da ogsaa Afsked. Henne fra et Blomsterbord sendte den unge Dame ham en knap nok høflig Hilsen.

»Det var vel altsaa det saa meget omtalte Naturmenneske,« sagde hun med et Skuldertræk, saa saare Døren havde lukket sig efter ham. »Han gjorde unægtelig ikke noget stærkt civiliseret Indtryk.«

»Hans Opdragelse har vist været en Del forsømt,« sagde Fru Salomon. »Stakkel, han har nok altid levet under saa fattige Forhold, fortæller Ivan.«

»Ja, det er det ulykkelige . . . Gud give, der en Gang vilde opstaa en stor Mand herhjemme, der fødtes rig. Vi slap da én Gang for det Armodspræg, der i Længden virker saa ensformig ynkværdigt . . . Og han var jo ikke en Gang køn. Nanny udbasunede ham forleden som en komplet Byron.«

»Naa, køn . . . men han ser ganske godt ud.«

»Jeg fandt ham nu ligefrem hæslig,« sagde den unge Pige i overnervøs Tone. »Jeg lider nu en Gang ikke lyse Øjne . . . og allermindst i et mørkt Ansigt. Der er noget bastardagtigt ved det. Og saa saa' han saa brutal ud,« tilføjede hun lidt efter med et Udtryk, som gik der hende i det samme et mørkt Minde gennem Sjælen.

»Jeg troer, han har irriteret dig, Jakobe.«

»Det har han ogsaa. Hvorfra har Nutidens Herrer mon faaet den slagteragtige Maade at betragte Damer paa? Det er, som om de med Blikket vejede, hvor mange Pund Kød vi har paa Kroppen.«

»Ja, han var lidt udannet, det saa' jeg nok. Men man maa nu holde unge Mennesker lidt tilgode,« sagde Fru Salomon sagtmodigt.

»Ja, det plejer du jo at sige. Skønt jeg véd virkelig ikke, hvorfor vi vedblivende skal belemres med alle Ivans mislykkede Genier. Jeg synes, vi nu snart har faaet tilstrækkelig Erfaring for, hvad vi kan vente os af dem. Du ser nu selv Fritjof Jensen, der dog har hørt til vore nærmeste Bekendte, og vel ikke har mødt andet end Venlighed her i Huset — jeg véd da, at Fa'er mere end én Gang har hjulpet ham paa ret Køl — nu skraaler ogsaa han op om »Jøderne« i Aviserne.«

»Nu ja, min Pige, lad os nu ikke igen komme ind paa — —«

»Jeg synes, jeg lugter Kristenblod!« lød det i det samme henne fra Døren, hvor Onkelens frygtindjagende Ansigt viste sig ovenover en høj Hat.

»Er det dig?« sagde Fru Salomon. »Kom kun ind. Vi er alene nu . . . Jeg syntes, jeg hørte Børnene.«

»Her er Yngelen!« sagde han.

Og ind stormede i det samme i deres Overtøj en Vrimmel af sortøjede Børn i Aldre fra tolv til fire Aar . . . ikke mindre end fem Stykker og alle af et saa friskt og levedygtigt Udseende, at det vilde have bragt Per til Fortvivlelse. En Tid fyldtes nu Stuen af en øredøvende Knebren af alle disse røde Barnemunde, hvoraf ikke en stod stille. Alle havde de noget at berette. Snart omringede hele Sværmen Moderen, snart Onkelen; og alle de mørke Øjne lyste af Iver for at komme til at fortælle.

Da der endelig igen var bleven Ørenlyd i Stuen, sagde Onkelen med et ironisk Buk:

»Gratulerer iøvrigt til Husets nye Akvisition. Jeg traf en ung Hr. Sidenius her for lidt siden. En Søn af en Pibekrave, ikke sandt?«

»Kommer nu ogsaa du!« udbrød Fru Salomon. »Hør, nu vil jeg ikke høre mere om den Person. Han er Ivans Ven. Og han har gjort os en Visit i Dag. Punktum . . . Bliver du her til Middag, Heinrich?«

»Middag — her? Har du nogensinde smagt en koscher Svinesteg, Lea?« sagde den lille Mand, af hvis Ord det selv for hans nærmeste ofte var vanskeligt at blive klog paa, hvormeget der var ment i Spøg og hvormeget i Alvor.

Fru Salomon kom til at le.

»Du har nok allerede forhørt i Køkkenet, kan

jeg forstaa,« sagde hun. »Naa, stille! Jeg hører Salomon.«

Overvældet af Indtrykkene fra det rige Hjem og opfyldt af sin store Beslutning var Per imidlertid gaaet hjemad. Han havde lagt Vejen om ad nogle mennesketomme Sidegader, da han trængte til at være uforstyrret. Hans Tanker bevægede sig dog ikke udelukkende om Frk. Nanny. De gjorde Afstikkere allevegne hen — til hans Studiekammerater, til den gamle Oberst og navnlig til hans Hjem — men dvælede næsten længst ved en ham ganske ubekendt Mand, Dr. Nathan.

Sit Løfte tro havde nemlig Ivan Salomon sendt ham dennes meget omstridte Afhandling, der et Par Dage havde ligget hjemme paa hans Bord, uden at han havde gidet være over at læse den. Først den foregaaende Aften havde han givet sig til at blade i den men var da hurtigt blevet fængslet af dens Tone og Sprog, der var saa vidt forskellige fra, hvad han havde ventet sig af et saadant halvt videnskabeligt Arbejde. Han huskede de Bøger af en noget lignende Art — Martensens Etik f. Eks. — som han i sine Drengeaar havde maattet læse højt for sin Fader, hvad der næppe var bleven uden Indflydelse paa hans senere Ulyst til at beskæftige sig med anden Literatur end den, der strengt vedrørte hans Fag. Nu saa' han her klart og myndigt udtalt, hvad han dels gen-

nem egne Erfaringer havde lært om Livet, dels paa anden-tredje Haand havde tilegnet sig. En fuld Forstaaelse af Forfatterens Tankegang havde han vel endnu langtfra. Dertil var Afhandlingen blandt andet for gennemstrøet med Fremmedord og filosofiske Udtryk, som han ikke forstod. Men han frydede sig i sit Hjærte ved at læse de vittige og skaanselsløse Angreb paa alt det, han selv hadede herhjemme, og da først og fremmest paa hele det »Sideniuske« Kleresi, i hvilket ogsaa denne Mand saa' Landets egentlige Ulykke og Skam.

Særlig opfyldt havde han været af Afhandlingens Slutning, hvori Forfatteren som Svar paa de heftige Angreb, hans literære Virksomhed havde været Genstand for, i digterisk Form gengav det første Indtryk, han havde faaet af sit Hjemland ved Tilbagekomsten fra et fleraarigt Ophold i Udlandet. Han fortalte om, hvorledes han efter en Iltogsfart forbi det genfødte Tysklands hastigt opvoksede Storbyer, gennem det myretravle Hamborg og det nyskabte Kiel, en stille Morgen var kommen med Damperen til Korsør og allerede ved Indsejlingen til den lille Byes tavse og tomme Havn havde faaet en Fornemmelse af at glide ind i en anden Verden, i Drømmenes overjordiske Rige. Og Indtrykket havde ikke fortaget sig, da han med den frembrydende Dag kørte ind gennem Landet i et tungt rumlende Tog, der øjeblikkelig rystede alle Passagererne i

Søvn, og som hvert Kvarter standsede udenfor en lille Landstation, hvor et Par Bønder med Grundtvigianske Pilegrims-Hatte og store Tobakspiber sad og ventede — ikke paa det Tog, der holdt, men paa et, der skulde komme om en Time eller to. Det var, som om han var kommen til et Land, hvor Tiden ikke længer havde Værdi for nogen, hvor alle i bogstavelig Forstand havde Evigheden for sig. Og Indtrykket holdt sig endnu, da han omsider havde naaet København og gik rundt i de snevre Gader med den stedse lige provinsielle Brolægning, hvor overhovedet intet syntes at have forandret sig i de mellemliggende Aar, hvor Butikkerne udstillede de samme hengemte Varer, og hvor Teaterplakaterne forkyndte Opførelsen af ganske de samme barnlige Ridderdramaer, som da han rejste. Det var, som om Livet havde staaet stille her, mens der ude i Evropa paa alle Omraader havde fundet en mægtig Udvikling Sted, en aandelig Revolution, der havde omskabt Samfundene og givet Menneskene højere og dristigere Maal.

Tilsidst — fortalte han videre — var han kommen hen i Nærheden af Studenterforeningen paa Gammelholm og tilfældigsvis netop paa den Tid af Dagen, da han i sine Kandidataar daglig havde drukket sin Eftermiddagskaffe dér sammen med nogle af sine Universitetsvenner. Idet han tænkte sig det muligt endnu at træffe en eller anden af disse gamle Bekendte, var

han gaaet derind. Og stor blev nu hans Forbavselse, da han saa' næsten hele Selskabet samlet derinde omkring det samme Bord, i den samme mørke Vindueskrog, med nøjagtig den samme Gruppering, som da han for Aar tilbage forlod dem. De var vel alle bleven ældede i den forløbne Tid, en enkelt allerede graahaaret, nogle magre, de fleste fede, og saavel Ansigtsudtryk som Bevægelser og navnlig Talens selvbehagelige Langsomhed røbede en tidligt indtraadt Aandssløvhed. Men iøvrigt sad de der ganske, som havde de i alle disse Aar ikke rørt sig af Pletten. Ja, om det saa var deres Samtale, til hvilken han — ugenkendt som han var — en Stund havde siddet og lyttet ved et af Nabobordene, bestod den af den samme ophøjede, teologisk-filosofiske Væven, hvormed de ogsaa i gamle Dage havde krydret Kaffen og Tobakken, og som røbede, at intet Bud om, hvad man i den sidste Menneskealder havde tænkt, virket og digtet rundt om i Evropa, var trængt ind over dette Lands Grænser. Og i det samme forstod han, hvor han befandt sig. Han var kommen til Torneroses Rige, hvor Tiden stod stille, og hvor Fantasteriets blege Rosenflor og Spekulationens sejge, tornede Stængler lumskelig skjulte det indre Forfald. Men i det samme (saadan sluttede han) havde han ogsaa forstaaet sit Kald. Ligesom hin »langvejsfra hjemvendende« Mand i Æventyret, der vristede Hanegals-Hornet

af den sovende Portvægters Haand for at vække Kæmperne af deres Stensøvn, havde han søgt at kalde paa, hvad der endnu havde Liv herhjemme, først og fremmest paa de unge, og blandt disse navnlig paa de stærke og de stridslystne, der havde Mod til at gennemhugge og indtil den sidste Trevl at søndersplitte det Barnedrømmenes Puppehylster, hvori hver enkelt — som det hele Folk — sad indspundet.

Dette sidste Kamp-Opraab havde under Læsningen ganske særlig bragt Blodet op i Pers Kinder. Ligesom adskillige andre unge Mænd, der sad rundt om paa mørke Smaakamre og drømte om Hæder og Storhed, havde han følt de æggende Ord som henvendte direkte til ham og læst i dem en Bestyrkelse af sin egen Tro paa at være kaldet til paa sit Omraade at blive Morgenvækkeren og Banebryderen i dette dorske Samfund af tykblodede Præste- og Degnesønner. Han var kommen til at huske paa, hvad den gamle Oberst havde kaldt hans Projekt: en Udfordring til den hele Teknikerstand herhjemme. Og han havde sagt til sig selv: Nu vel, det skulde blive det! Han havde allerede besluttet yderligere at udvide sin Plan, saa den kom til at omfatte det hele Land og i Virkeligheden betyde en fuldkommen Revolution paa det hele Samfærdsels-Omraade. Og han kendte nu ikke alene sit Livs Vej og Maal men ogsaa Midlerne. »Philip Salomons

Svigersøn«, — det var Trylleordet, der skulde aabne Livets Fløjporte for ham og gøre ham Menneskene underdanige.

Og hvorfor tvivle om sit Held? Naar han saa' tilbage paa sit Liv — og særlig paa de sidste Dages Oplevelser — maatte han da ikke give Ivan Ret? Ja, var der ikke som en Forudsigelse i, at det netop var ham, Nannys Broder, der først havde tydet Gudeskriften paa hans Pande: Jeg kommer, jeg ser, jeg sejrer!

TREDIE KAPITEL

Blandt de Mænd, der hver Dag ved To-Tiden kom gaaende op under Børsrampens bredkronede Træer, var der ikke mange, hvem den galonerede Døroplukker hilste med større Ærefrygt end en høj, rødmosset Mand med et sortlokket Hoved, en glatbarberet Hage og et Par ualmindelig tykke og blodfulde Læber mellem smaa Bakkenbarter. Ogsaa inde i den brune Søjlehal blottedes mange Hoveder, hvor han kom forbi; og særlig vakte hans Ankomst Opsigt hos Kornagenterne i Vinduesfordybningerne ud mod Kanalen og blandt de fragtsøgende Skippere, der sad i en tavs Række paa den lange Bænk tilvenstre for Indgangsdøren. Den smukke og statelige Mand var Grosserer Philip Salomon, Chefen for det store Handelshus Isac Salomon & Søn, en af Byens rigeste Mænd, hvis Formue Rygtet opgjorde til mellem syv og otte Millioner.

Hans Ophold paa Børsen var iøvrigt sjælden af nogen lang Varighed. Allerede naar Betjenten

gik gennem Salen med sin larmende Klokke for at forkynde, at Kursnoteringen tog sin Begyndelse, var han i Almindelighed færdig med sine Forretninger; og efter et Øjeblik at have kigget ind i Læsestuerne vendte han tilbage til sit Kontor. Han hørte ikke til dem, der betragtede Børsen som en Slags Klub, hvor man mødtes efter Frokosten for at snakke om Byens Nyt og kritisere den sidste Teaterforestilling. Han viste sig ikke ofte i Teatret og deltog kun nødtvungent i Selskabslivet. Han delte sig ligeligt mellem sin Forretning og sin Familje, idet han ofrede den første sit klare og kloge Hoved, den sidste sit varme og ømtfølende Hjærte. Og — som man sagde om ham med en Hentydning til, at hans Kontor og hans Hjem laa i samme Gade — han havde altid Aandsnærværelse nok til »ikke at tage fejl af Husnummeret«.

Philip Salomon var eneste Søn og Arvtager efter den i sin Tid ikke mindre bekendte Isac Salomon, efter hvem Firmaet havde faaet Navn, en i mange Maader mærkelig Mand, et Handelsgeni, der fra omvandrende Sjakrer havde svunget sig op til for en Tid at indtage en dominerende Stilling paa det danske Pengemarked, — »Salomon Goldkalb«, som Folkevittigheden havde døbt ham. Han havde paa én Gang haft tyve Fuldskibe paa Søen, havde ejet Fabriker og vestindiske Plantager og ved sit Snille aabnet

nyt Opland for den danske Handel paa oversøiske Pladser. Han havde derfor ogsaa været blandt dem, der under Jødeforfølgelsen i 1819 led mest Overlast fra den københavnske Pøbels Side.

Det var ogsaa ham, der i sin Tid havde købt »Palæet« og ladet det istandsætte med en ødsel Pragt, der satte adskilligt ondt Blod hos Folk. Han havde blandt andet ladet indforskrive italienske Stukarbejdere alene til Udbedringen af Lofterne og sendt en Mand til Paris udelukkende for at opkøbe Gobeliner til Opholdsværelsernes Beklædning. Lige ubekymret af Misunderes højlydte Forargelse og af Spotternes Forsøg paa at latterliggøre ham var han ikke veget tilbage for i sin hele Livsførelse at kappes med selve Aristokratiets Stormænd. Han lod sig køre gennem Byen med Fuldblods-Firspand og havde ved festlige Lejligheder en Hajduk bag paa Karossen. Han gjorde sig til Mæcen for Videnskaben, stiftede Legater, aabnede sit Hus for Kunstnere, — og alt dette tiltrods for, at han var en lille, svag og skrutrygget Mand, der vel efterhaanden ved energisk Selvopdragelse havde erhvervet sig en Del Kundskaber men ingen Dannelse, og som bevisligt havde købt sin Kone for hundrede Rigsbankdaler af en fattig Jødeenke i Jylland, hos hvem han en Gang under sit omflakkende Ungdomsliv havde haft Logis.

Fra denne Mands Tid skrev sig ogsaa de

mange Kunstgenstande og kostbare Snurrepiberier, hvoraf det Salomonske Hus endnu var fuldt, særlig Forhallens orientalske Vaabensamlinger og Trappegangens Porcellænsvaser og Gudebilleder, — hele dette brogede og prangende Musæum, som hans Skibe havde hjembragt til ham fra alle Verdensdele, og som Sønnen — mere af Pietet mod Faderens Minde end fordi det tilfredsstillede hans personlige Smag — havde ladet henstaa i nogenlunde uforandret Skikkelse.

Philip Salomon havde i det hele kun arvet Forretningstalentet og Arbejdsomheden efter sin Fader . . . maaske dog ogsaa den Tilbøjelighed for ubunden Friluftsliv, der var ham egen, og som han endnu i sin fremrykkede Alder efter Lejlighed søgte at tilfredsstille. I mange Aar havde han hver Søndag, naar Vejret var godt, og ellers intet hindrede ham, ladet spænde for fra Morgenstunden og var kørt ud med hele Familjen. Han var ved saadanne Lejligheder altid selv Kusk og havde sin Kone siddende ved sin Side, mens en støjende Vrimmel af egne og andres Børn fyldte Charabanc'en bag dem. Først flere Mil ude i Landet standsede de ved en Kro eller inde i en Skov, hvor Fru Salomon og de mindste blev ved Madkurvene, mens Salomon og de af Børnene, der var store nok dertil, drog paa Ekspedition omkring i Egnen. Med sin runde, bredskyggede Hat bag i Nakken og Overfrakken paa Armen

skridtede den store Børskonge muntert afsted i Spidsen for sin Sværm af krumnæsede Unger, som dansede og sloges og hujede omkring ham med den Vildskab, der betager Købstadbørn og især jødiske Børn i det Fri. Og nu var der ikke en Høj i Nærheden, som ikke blev besteget; ikke mødte de en Bondemand, uden at Salomon gav sig i Snak med ham; ikke stødte de paa en Vogterdreng, uden han fik en Mark. Men navnlig kunde Salomon aldrig gaa en smuk eller sjælden Blomst forbi uden at plukke den. Og regelmæssigt overrakte han ved Tilbagekomsten sin Kone en uhyre Buket, for hvilken hun lige saa regelmæssigt takkede ham ved smilende at række ham sin venstre Haand til Kys.

Fru Salomon var den i Begyndelsen af Halvtredserne saa berømte Lea Delft, — eller Fru Lea Moritz, som hun en Tid hed — hvis orientalske Skønhed havde anrettet megetomtalte Ødelæggelser mellem Datidens unge Modeherrer. Onkel Heinrich, hendes Broder, fortalte stadig og med Fordring paa at blive troet, at hun havde været den egentlige Aarsag til Oprettelsen af Skt. Hans Hospital. Skønt født i København stammede hun egentlig fra Tyskland, hvorfra hendes Forældre kort før hendes Fødsel var udvandret for at overtage en Udsalgs-Forretning i Manufakturvarer. Allerede i sit attende Aar havde hun giftet sig — af flammende Kærlighed til en

ung, brystsyg Mand, Marcus Moritz, en fattig, tysk Lærd, der blev Fader til hendes to ældste Børn, Ivan og Jakobe. Den sidste var endnu ikke født, da han døde; og Lea flyttede derefter tilbage igen til sine Forældre. Trods deres Uformuenhed tilhørte disse begge nogle af Tysklands fornemste og rigeste Jødeslægter, og det betragtedes derfor i hendes Familje som en Mesalliance, da hun efter et Par Aars Forløb giftede sig med Philip Salomon, hvis mange Millioner i disse Folks Øjne endnu den Dag i Dag ikke bødede paa, at hans Fader havde rendt Landene rundt med Kramkisten paa Ryggen. Nu kunde det jo heller ikke nægtes, at Salomons Formuesforhold og Hensynet til hendes Børns ubetryggede Fremtid havde haft nogen Indflydelse paa den unge Enkes Valg. Som hun havde sagt til sig selv: hun havde nu én Gang ladet sit Hjærte raade, fuldt og helt; denne Gang var Turen kommen til Fornuften. Og dog bedrog hun ingen. Hendes Hjærte var rigt nok til at kunne give Forstanden, hvad der tilkom den, uden derfor at lægges øde. Det ofrede kun af sin Overflod. Og i hvert Fald havde hun senere skænket Philip Salomon rundelig Erstatning for, hvad han paa Bryllupsdagen endnu havde maattet savne i sin Hustrus Kærlighed.

I tyve Aar havde de nu levet i et lykkeligt Ægteskab. Fru Salomon — om hvem en af

hendes Tilbedere en Gang havde sagt, at hun ejede Københavns smukkeste Ansigt, Danmarks pragtfuldeste Figur og de dejligste Hænder i hele Verden — var vel i Aarenes Løb bleven noget svær men havde baade i Ydre og i Væsen bevaret det Præg af »Race«, som Kendere straks fik Øje paa. I hendes tykke, sorte Haar, som fra en kridhvid Skilning hang i to tunge, flettede Bukler ned over Ørene, saaes der endnu kun ganske enkelte Sølvtraade; og trods hendes tredobbelte Hage var der i Hovedets Form og navnlig i Maaden, hvorpaa hun bar det, en Højhed, der mindede om antike Kejserindebuster. Philip Salomon var da ogsaa stadig saa forelsket i sin Kone, at han ikke kunde se hende uden at maatte smile til hende og endogsaa inde i Dagligstuen kunde blive ved at trykke sine Negerlæber mod hendes Haands blaaaarede Hud med en Lidenskab, saa hun tilsidst med et Blik maatte erindre ham om Børnenes Nærværelse.

Kun i én Henseende bar Fru Salomon endnu paa et Savn, som næsten blev større med Aarene. Hun havde i sin Ungdom paa sine hyppige Besøg hos Slægtninge og i sit første Ægteskab modtaget for rige og dybe Indtryk af Livet i Udlandets store Forhold til rigtig at føle sig hjemme i København. Skønt hun vel vogtede sig for at betro det til andre end til sin Mand, følte hun en stadig Hjemvé efter det Land, hun i sit Hjærte betragtede som

sit egentlige Fædreland. Regelmæssigt hvert Aar foretog hun en maanedlang Rejse gennem Tyskland for at besøge sin Slægt; og endnu hændte det hende ofte, naar hun vilde udtrykke sig rigtig klart, at hun maatte laane det betegnende Ord fra sit Modersmaal.

Det var da ogsaa særlig hende, der i sin Tid havde faaet sat igennem, at de to ældste Børns — Ivans og Jakobes — Uddannelse for en væsentlig Del kom til at foregaa i det Fremmede. Hun vilde — som hun plejede at sige i sit navnlig den Gang ikke helt sikre Sprog — ikke have sine Børn »forklejnede« i den Provinsby, som København i hendes Øjne var. Dertil kom for Jakobes Vedkommende endnu en anden Grund. Hun havde altid været et sært, et vanskeligt Barn, saa modtagelig for Indtryk, saa følsom navnlig overfor enhver Krænkelse, der tilføjedes hende paa Grund af hendes jødiske Fødsel, at hendes Barndom næsten havde været som en eneste lang Lidelseshistorie. Hun havde kunnet komme ligbleg og rystende hjem, blot en Dreng havde raabt »Smaus« efter hende paa Gaden. Og hun blev regelmæssigt for Alvor syg, hver Gang en af hendes smaa, blaaøjede Skolekammerater paany havde ydmyget hende ved at afvise et af disse Tilbud om Veninde-Fortrolighed, som hun i sin fortærende Trang til at hengive sig og møde Genkærlighed trods idelige, bitre Skuffelser ikke kunde

lade være med at gentage. Hun havde arvet sin Moders rige Følelsesliv, men ikke hendes lykkelige Natur, ikke hendes sunde Sindsligevægt, ikke det overbærende Smil, hvormed Moderen mødte de dannedes Dumhed og Pøbelens Brutalitet.

Ikke heller havde hun arvet Fru Salomons regelmæssige Skønhed. Hun var i den opvoksende Alder nærmest uheldig, mager og blodløs, havde store, uskønne Træk, ejede slet intet af den myndeagtige Ynde, som hos mange forsoner med Flanealderens Opløbenhed. Og det gjorde hende i de flestes Øjne ikke mere tiltalende, at hun bestandig søgte at skaffe sig Oprejsning for Kammeraternes Ydmygelser ved at overstraale dem paa saadanne Omraader, hvor hun havde Betingelser for at gøre sig gældende, f. Eks. ved at møde paa Skolen i misundelsevækkende Dragter fra Byens første Modehandlerinder, ved under Overhøringen at brillere med en Kundskabsmasse, der virkelig i flere Retninger var ualmindelig for hendes Alder, . . . eller ved i Frikvarteret at tage op af Lommen en Posefuld af den fineste Demant-Konfekt, med hvilken hun da tilkøbte sig en kortvarig Triumf.

Hverken hendes Lærerinder eller hendes Medelever havde kunnet lide hende; og ingen af dem gjorde sig i Reglen synderlig Umage for at skjule dette overfor hende. Enkelte af Kammeraterne

undgik ligefrem hendes Følgeskab paa Gaden; og naar hun indbød sin Klasse til Selskab paa sin Fødselsdag, undskyldte regelmæssigt den ene Fjerdedel sig — og netop den Del, som hun alene brød sig om: Admiralsdatteren, Overpræsidentens Niece og de to unge Komtesser. Men selv naar de allermindst tænkte paa at krænke hende, ja endog naar de troede at være allervenligst imod hende, mærkede hun bestandig paa et eller andet lille, uoverlagt Træk den Afstand, hendes Fødsel lagde imellem dem; og hendes Forhold paa Skolen blev tilsidst saa spændt, at Institutbestyrerinden selv tilraadede Forældrene at tage hende ud; hvorefter hendes Uddannelse var bleven fuldendt i et sweizisk Pensionat.

Dette Jakobes Udenlands-Ophold og Ivans samtidige Anbringelse ved et tysk Handelsakademi havde imidlertid vakt en Del Uvilje rundt om blandt Folk, hos hvem Nationalfølelsen i hine Aar, — saa nær efter den ulykkelige Krig — endnu var i høj Grad pirrelig. Salomons gentog derfor heller ikke Forsøget med noget af de andre Børn.

Nu var Nanny, den næste i Rækken, ogsaa en ganske anderledes fredsommelig og lettilgængelig Natur. Allerede fra Vuggen et lille Vidunder af Sundhed og Skønhed var hun under Opvæksten bleven forgudet af alle, klappet paa Kinden og

strøget over Haaret fra Morgen til Aften, uden at hun havde faaet anden Skade deraf end et lidt behagelystent Væsen og et lille Hang til Kælenskab. »Normalpigebarnet« kaldte Faderen hende, fordi hun ingensinde havde givet Anledning til nogen Art Bekymring, aldrig blev bragt ud af sin Sindsligevægt, aldrig havde saa meget som haft ondt i en Tand. Ikke des mindre var hun netop »Uroen« i det Salomonske Hjem, altid paa Farten, den halve Dag i Overtøj. Hendes Sangtriller lød gennem Stuerne og meldte ti Gange om Dagen hendes Hjemkomst. Og hørte man Latter og smaa Hvin oppe fra Pigebørnenes Sovekamre og bagefter en Række dumpe Lyd af Trin henover Loftet, kunde man være sikker paa, at det var Nanny, der havde været i Bad og nu i hvidt Gevandt og med udslaaet Haar dansede Tarantella for sine Søstre.

Dog, endnu ét uroligt Hoved var der i Huset eller viste sig i hvert Fald daglig dér; det var Onkel Heinrich, Fru Salomons Broder. Den lille, grimme Mand dannede ikke alene med Hensyn til det ydre en mærkelig Modsætning til Søsteren men var i et og alt et Vidnesbyrd om den Uregelmæssighed, hvormed Egenskaber nedarves i de jødiske Slægter. Hr. Delft var Ungkarl og kaldte sig Direktør. I sin Ungdom havde han begaaet en lille »Uagtsomhed« med en Pengeforsendelse, hvorefter han i en lang Række Aar havde ført en æventyrligt omflakkende Tilværelse

først i Amerika, siden i Indien og Kina, hovedsagelig som Agent eller Rejsende for engelske Firmaer. Efter næsten tredive Aars Fraværelse var han vendt hjem med en mindre Kapital, ved Hjælp af hvilken han endnu i sin fremrykkede Alder tilfulde nød Livets materielle Goder uden nogensinde at trættes af deres Ensformighed. Han plejede overfor Herrer at udtrykke sin Livsanskuelse i de Ord, — som han ved en lille Blinken med sine skelende Øjne søgte at give en speciel Anvendelse paa sig selv — at den Mand kunde gaa roligst i sin Grav, der havde »lanceret« de fleste uægte Børn og røget de fleste ægte Cigarer. Om sine Rejser og Oplevelser ligesom om sine Formuesomstændigheder ytrede han sig altid med den Art Forbeholdenhed, der skal lade ane det fabelagtige. Selv overfor sine nærmeste gav han sig Udseende af at hemmeligholde æventyrlige Rigdomme, og han paastod bestandig endnu at være Meddirektør for et engelsk-kinesisk Dampskibsselskab. Iøvrigt levede han i en beskeden tre Værelsers Lejlighed sammen med en gammel Husholderske og var yderst nøjeregnende med enhver Udgift, der ikke direkte bidrog til hans legemlige Velvære. Dog ofrede han en Del paa sit Ydre og bestræbte sig navnlig for at bevare en vis sydlandsk Elegance i sin Klædedragt. Han optog de nye Moder samtidigt med de yngste Herrer i Byen, lod daglig Resterne af sit sorte

Haar (det eneste, der nogensinde havde været kønt paa ham) krølle og parfumere hos en Frisør, og bar i sit Skjortebryst et virkeligt Pragtstykke af en Brillantnaal, om hvilken han selv plejede at sige, at han med den »vilde kunne faa en Dronning til at elske ham«. Naar hans Niecer vilde drille ham, paastod de derfor, at den var uægte; og mere end én Gang havde han forladt Huset i snerrende Vrede, fordi endog hans Søster og Svoger havde kunnet ytre en lille Tvivl om dens Værdifuldhed.

Nogen blid eller letomgængelig Person var han overhovedet ikke, om der end i Almindelighed var en bevidst humoristisk Overdrivelse ogsaa i hans Forbitrelse. Hans selvtagne Rolle som Bindehund for det Salomonske Hjem, hans indædte Had særlig til disse »sultne, kristne Hunde« — som han udtrykte sig — var ingenlunde nogen Ytring af gammeltestamentlig Nidkærhed men simpelthen af Frygt for at se sig fortrængt fra sin begunstigede Særstilling i Søsterens Hus navnlig i Forholdet til de unge Pigebørn, overfor hvem han yndede at optræde som en faderlig Raadgiver og Beskytter. Han forfulgte med giftige Bagvaskelser enhver ung Mand, der kunde tænkes en Gang at ville indskrænke hans Onkel-Rettigheder overfor Niecerne, fratage ham disse smaa Friheder til at stryge dem ned over Armen, naar de var i Baldragt, besøge dem i deres Sove-

kamre, gøre dem fortrolige Spørgsmaal om deres Befindende o. s. v., hvorved den gamle Libertiner fandt en evnukagtig Tilfredsstillelse.

Nu havde Salomons i mange Aar ikke haft nogen stor Omgangskreds. Byens ortodokse Jøder havde altid taget nogen Afstand fra dem paa Grund af deres Irreligiøsitet, den navnlig Fru Lea vedkendte sig med en Uforbeholdenhed, som undertiden stødte endog dem, der mente helt at have frigjort sig for alle overtroiske Forestillinger. Selv havde de aldrig følt nogen Tilfredsstillelse ved det københavnske Selskabsliv og derfor indskrænket sig til at holde aabent Hus to Gange om Maaneden og iøvrigt lade deres Venner vide, at de altid var ventede og til enhver Tid velkomne.

En Forandring heri skete der imidlertid, da Ivan vendte hjem fra Tyskland og Nanny blev voksen. Ivan fyldte Huset med sine Zigøjner-Eksistenser, der kredsede om den smukke og rige Pige med hungrige Blikke, og fik han end ikke helt virkeliggjort sin Drøm om at omskabe Hjemmet i Smag med Renaissancens Fyrstehoffer, blev det dog efterhaanden et Samlingssted for det yngre Slægtled af Forfattere og Kunstnere, skønt egentlig hverken Salomon eller Fru Lea delte Sønnens Interesser og navnlig ikke hans Tro paa de unge Menneskers store Fremtid.

Jakobe befandt sig paa den Tid endnu, efter

eget Ønske, i det sweiziske Pensionat, hvor hun mellem de høje Bjærge og i en skiftende Kreds af fordomsfri Veninder fandt Ro for sin Sjæl og Sundhed for sit sarte og med Aarene stedse mere ømfindtlige Legeme. Hun var hjemme i Sommermaanederne, naar Forældrene laa paa Landet, men længtes bort, saasnart den første Kulde og de første Tegn paa Vinterselskabelighed meldte sig. Men en Dag, — Jakobe gik den Gang i sit nittende Aar — næppe en Maaned efter, at hun sidst var rejst hjemmefra, modtog Forældrene et lidt forvirret Brev fra hende, hvori hun til deres Overraskelse midt imellem andre Ting meddelte, at hun tænkte saa smaat paa at forlade Pensionatet og vende tilbage til Hjemmet for stedse. Allerede et Par Dage efter kom et nyt Brev, der slog hendes snarlige Tilbagekomst fast, og næsten samtidig indløb et Telegram med Meddelelse om, at hun allerede befandt sig paa Hjemvejen og vilde indtræffe den følgende Dag.

Saa karakteristisk nu denne utaalmodige Iværksættelse af en fattet Beslutning var for hende, satte den dog Forældrene i nogen Uro. De anede, at der maatte være tilstødt hende et eller andet alvorligt. Fru Salomon betroede sin Mand, at der rimeligvis var en Kærlighedshistorie med i Spillet. Jakobe havde om Sommeren nogle Gange og med megen Varme omtalt en ung, sydtysk Advokat, en Søstersøn af Pensionatsejerinden, der

havde været paa Besøg hos denne, og med hvem hun og et Par andre af Pensionatets unge Piger havde gjort flere livlige Bjærgture rundt i Omegnen. Fru Lea vidste desuden, at hendes Datter havde et saare letfængeligt Hjærte, og at hun mere end én Gang havde lidt Skuffelser i Kærlighed. Men da Jakobe ved sin Hjemkomst foreløbig ikke selv gav anden Forklaring, end at hun begyndte at føle sig ensom dernede mellem de mange nye Pensionærer og længtes hjem, var der ingen, der trængte ind paa hende for at aflokke hende nogen Tilstaaelse — mindst af alle Moderen, som altid for sig selv havde fordret Kærlighedens Hemmeligheder respekterede og saaledes end ikke for sin Mand nogensinde havde forklaret, hvorfor han aldrig maatte kysse hendes højre Haand. Hun havde kun ladet ham forstaa, at det var et Løfte, hun havde givet sin Ungdoms Elskede i et Øjeblik, der var bleven helligt for dem begge.

Nu var Fru Salomons Formodning med Hensyn til Jakobe alligevel kun delvis rigtig. Vistnok havde hun elsket og ment sig genelsket af den unge Advokat og ved sin Tilbagekomst til Pensionatet erfaret, at han om Sommeren havde forlovet sig med en Dame fra sin Hjemby. Men naar netop denne Kærlighedsskuffelse var bleven saa betydningsfuld for hende, at den endog havde faaet hende til at flygte hjem, skyldtes det

noget, hun kort forinden var kommen til at opleve paa Nedrejsen gennem Tyskland, en uhyggelig og oprørende Tildragelse, der i det hele skulde blive skæbnesvanger for den overfølsomme unge Piges Fremtid.

Det var paa en af Berlins store Banegaarde. Jakobe var kørt derhen for at tage imod en fra Hamborg kommende Veninde, sammen med hvem hun et Par Timer senere skulde fortsætte Rejsen sydpaa. Idet hun fra Forhallen traadte ind under den mægtige Glashvælving, saa' hun noget borte paa Perronen en Opstilling af ynkværdige Skikkelser — Mænd, Kvinder og Børn — hvorom en Kreds af Nysgærrige stod og gabede, idet de holdtes i Afstand af et Par Politibetjente. Paa Grund af Staklernes sydlandske Udseende og de brogede og fantastiske Pjaltedragter, hvori særlig Kvinderne havde indhyllet sig, tænkte hun, at det var en forkommen Gøglertrup, der af Myndighederne befordredes tilbage til Hjemstedet; og af Frygt for det stærke Indtryk, Synet af menneskelig Elendighed altid gjorde paa hende, vendte hun sig henimod den modsatte Ende af Perronen for at opsøge en Ventesal. Paa Vejen derhen mødte hun to Mænd, der bar en Baare; og paa denne laa — blot tildækket med en Kappe — en gammel, udtæret Mand, der saa' sig forvildet om med et Par feberglødende Øjne. Mere og mere uhyggelig tilmode paaskyndede

hun sin Gang og spurgte den første Jernbanebetjent, hun mødte, hvor Ventesalene var. Med et ejendommeligt Smil, som hun først senere forstod, saa' han op og ned ad hende og pegede derefter hen imod en Række aabentstaaende Fløjdøre, udenfor hvilke en Del tavse Mennesker havde forsamlet sig. Da hun naaede derhen, mødte der hende et Syn, som i det første Øjebliks Overraskelse vakte hendes levende Optagethed men hurtig fik hende til at lukke Øjnene i Rædsel.

Over hele den store, halvmørke Ventesals Gulv stod og laa og sad paa Hug flere hundrede fantastiske Pjalteskikkelser i Lighed med dem, hun havde set staa paa Perronen: Mænd og Kvinder, graaskæggede Oldinge og nyfødte Patteglutter, der laa ved Moderens Bryst. Et ejendommeligt stivnet Udtryk af dyrisk Angst var fælles saa godt som for dem alle. Enkelte af dem var næsten nøgne; flere havde blodige Bind om Panden eller Hænderne; alle var de gustne, udtærede og tilsmudsede, som havde de vandret dagevis uden Rast. Men næsten endnu mere uhyggevækkende end deres forskræmte og forkomne Udseende og den Elendighedens Stank, der stod ud af Dørene, var den Dødsstilhed, der herskede derinde mellem de mange sammenstuvede Mennesker. End ikke Barnegraad hørtes, skønt de fleste af de smaa, voksagtige Patte-

glutter øjensynligt forgæves søgte Næring ved det udtørrede Moderbryst. Et Par Herrer med hvide Mærker om Armen og nogle Damer gik omkring imellem dem og uddelte Klæder og bragte Mad.

Et Øjeblik opstod der lidt Bevægelse henne i Salens mørke Baggrund, hvor en Kvinde var besvimet. Men ud over selve Stedet, hvor Optrinet foregik, bredte Forstyrrelsen sig ikke. Ingen spurgte om, hvad der var sket. Man kastede blot et uvilkaarligt Blik rundt paa sine nærmeste for at forvisse sig om, at man endnu havde sine egne i Behold.

Den store, brogede Skare, i hvilken kun Kvindernes hvide Hovedklæder skabte en vis Ensartethed, var nemlig tydeligt nok grupperet slægtsvis, samlet om Familjeoverhovederne: smaa, sortøjede Mænd, hvoraf flere var klædt i lange Kaftaner med et Bælte omkring Livet. Alle havde de Stave i Hænderne og et eller andet Drikkekar ved Bæltet. Mange af dem syntes overhovedet ikke at eje andet. Nogle medførte dog lidt Husgeraad; og enkelte Steder saa' man Børnene sidde med store Øjne og vaage over nogle sammensnørede Bylter, der aabenbart indeholdt Familjeklenodier.

Jakobe havde i de første Øjeblikke staaet ganske uforstaaende overfor dette ejendommelige

Optrin. Da greb hun sig med ét til Hjærtet og havde nær udstødt et Skrig. Under en Fornemmelse af Svimmelhed gik det op for hende, at disse ynkværdige Skabninger var hendes Stammefæller, at hvad hun her saa' for sig, var et af de mange Tog af fordrevne russiske Jøder, der det sidste halve Aar var bleven ført gennem Tyskland for ved de mosaiske Menigheders Bistand at befordres over til en uvis Fremtid i Amerika. Hun havde den hele Sommer læst i Aviserne om disse Skarer af Flygtninge, som endnu var halvvilde af Rædsel over de Skændselsgærninger, som Pøbelen under Myndighedernes Ligegyldighed eller ligefremme Tilskyndelse havde øvet imod dem. Hun havde læst om, hvorledes man om Natten havde svedet Jødernes Huse af over Hovederne paa dem, udplyndret dem indtil den nøgne Krop, voldtaget derès Kvinder, stenet gamle Folk og slagtet Børn, saa Rendestenene havde været røde af Blod, . . . men hun havde bestandig søgt at trøste sig med, at Skildringerne maatte være overdrevne; at en saadan Umenneskelighed, begaaet ovenikøbet mod et fredeligt og flittigt Folk, var en Umulighed i Frihedens og Humanitetens Aarhundrede. Nu saa' hun her for sig Sandheden — netop saa grufuld, som den var beskreven. Denne Dødens Stilhed, som rugede derinde over den halvmørke Sal; disse Skikkelser, der sad dér som sammenknugede over sig selv

eller stirrede huløjede ud for sig, ligesom forfulgte af Erindringens blodige Syner; disse Maskeradedragter, der tydeligt var sammenstykkede af alt, hvad man af Barmhjærtighed havde tilkastet dem paa Vejene; disse Børn, der sad saa trofast og holdt Vagt over de enkelte Smaating fra Hjemmet, som de lykkeligste havde faaet reddet ud fra Ødelæggelsen, — alt skreg i sin Stumhed til hende om den Udaad, der var forøvet.

En ældre, jødisk Dame kom derindefra Salen, hvor hun havde uddelt en Pakke Barnetøj. Da hun bemærkede Jakobes dybe Grebethed, gik hun hen til hende og trykkede hendes Haand med en hebraisk Hilsen.

»Ja — ikke sandt? — kan man tænke sig et sørgeligere Syn,« sagde hun uden anden Indledning. »Har De noget at undvære, det være nok saa lidet, saa kan De gøre en god Gærning med det her. Blot at skaffe disse Stakler et Maaltid Mad er vanskeligt i disse Dage, hvor der næsten daglig ankommer fem til seks Hundrede. Og saa at tænke sig, at de fleste af dem har været velstaaende, enkelte endog rige Folk, der aldrig før har kendt Nød! . . . Kan De se den unge Pige, der staar derhenne op ad Væggen,« sagde hun med store Taarer i Øjnene og viste ind paa en høj, rankvoksen Kvinde med en regelmæssig græsk Profil, som i en fattig, brun Regnkaabe, der øjensynligt ikke dækkede andre Klæder, stod ret op

og ned ad Muren med Hænderne korslagte over sit Bryst og Øjnene tillukkede. »Hendes Fader skal have været en formuende Købmand. Hun har fra sin Fødsel levet i Overflod . . . og nu! Hun saa' sin Fader blive stenet tildøde, sine Brødre paa den mest oprørende Maade lemlæstede. Selv blev hun skændet af Banditterne. Som De vist kan se det paa hende, er hun bleven vanvittig, Stakkel.«

»Achtung!« lød det i det samme bag dem.

Det var de to Mænd med Baaren, som kom tilbage og nu med stort Besvær banede sig Vej ind gennem Salen for at bortbære en anden af de mange syge, der befandt sig derinde.

Jakobe turde ikke se mere. Hun mærkede, at det igen begyndte at sortne for hendes Øjne. Hun gik ind i en Førsteklasses Ventesal, hvis Vinduer vendte ud til et Torv, hvor Folk gik og passiarede i Solskinnet, hvor Sporvogne ringede, og Hunde løb og legede. Hun holdt sig fast ved Vindueskarmen for ikke at falde. Hver Blodsdraabe var vegen fra hendes Ansigt. — — Og dette var virkelig muligt! Disse til Himlen skrigende Skændselsgærninger kunde foregaa for hele Evropas Øjne, uden at en Haand, en myndig Stemme hævede sig derimod! Og Kirkernes Klokker ringede over denne By, og Præsterne stod paa Prækestolene og vidnede om Kristendommens Velsignelser og Næstekærlighedens Sejr

i et Land, hvor man med koldblodig Nysgærrighed — ja med Skadefryd — betragtede disse Tog af stakkels Hjemløse, der dreves gennem Landene som Pestbefængte og ofredes til Nød og Undergang i selve Kristendommens Navn!

Det gav pludselig et Ryk i hende. Der gik et Par uniformerede Politiembedsmænd over Torvet derude — to ægte prøjsiske Beamter-Skikkelser med Slæbesabler ved Siden og Sølvepauletter paa de alenbrede Skuldre. Hun havde et Par Minutter forinden set dem udenfor Ventesalen, hvor de et Øjeblik havde stillet sig op i Døren og med den uanfægteligste Inspektions-Mine overskuet den sørgelige Scene . . . Aldrig kunde hun siden glemme disse to Mænd, der var saa nøje skabte i Billedet af det Samfund, de ved denne Lejlighed repræsenterede. Saa uudsletteligt havde deres Skikkelser præget sig i hendes Erindring sammen med alt det andet, hun i denne Time havde set og oplevet, at hun aldrig kunde tænke derpaa uden at se ogsaa dem lyslevende for sig med deres brutale Ansigter og overmodige Miner. Og altid priste hun sig da lykkelig over, at hun ikke havde haft et Mordvaaben i Haanden i hint Øjeblik. Hun følte nu bagefter, at hun kunde have været i Stand til hensynsløst at dræbe dem med egen Haand.

I Sammenligning med de Sindsrystelser, hun i det hele under Opholdet paa den berlinske

Banegaard havde gennemgaaet, vakte den Meddelelse om Advokatens Forlovelse, hvormed hun blev modtaget ved Ankomsten til Pensionatet, knap nok nogen Sorg hos hende. Hun undredes ikke en Gang. Hun havde nu faaet det ubedragelige Bevis for, at hun tilhørte et brændemærket Folk, en Pariakaste. Hun vidste nu, at hun virkelig var en Kvinde, med hvem en Mand ikke kunde træde i Ægteskab uden at nedværdige sig.

Nat efter Nat laa hun søvnløs og saa' Skare paa Skare af blege og blodige Flygtninge drage hende forbi. Og saa ofte Billedet af den skændede og afsindige unge Pige fra Ventesalen steg op for hende i Mørket, spurgte hun sig selv, hvornaar vel Timen slog for hende, for Forældrene og for hendes Søskende. Hendes Fantasi blev tilsidst saa opskræmt, at hun ikke kunde falde hen i det letteste Blund, uden at Stuen fyldtes med Drømmesyner, der fik hende til at vaagne under høje Skrig. Hun saa' sin Moder blive myrdet, saa' Hjemmet i Flammer, Gaderne derhjemme fyldte med hujende Pøbel. Hun havde jo mere end én Gang hørt Faderen fortælle om, hvordan han som treaars Dreng havde staaet rejseklædt tre Nætter i Træk, mens Stenene susede ind gennem Vinduerne og Gadeporten drønede under vældige Kølleslag...

* * *

Jakobe var nu toogtyve Aar og stadig uforlovet. Det havde dog i den mellemliggende Tid ingenlunde manglet hende paa endog ganske smigrende Tilbud. Hun havde med Aarene vokset sig næsten smuk trods sin Sygelighed. Der var dem — særligt blandt de lidt ældre Herrer — der endog foretrak hendes sære og blege Ydre for Nannys straalende men noget almindelige Skønhed. I hendes smalle Ansigt — der virkelig, som Per hin Dag straks havde set, flygtigt mindede om en Papegøjes — sad der et Par store Øjne, i hvilke det hvide havde et stærkt blaaligt Skær, der til Tider kunde blive næsten sort. Næsen var for stor, og Munden for lille. Men der hvilede over hendes hele Skikkelse den særegne Bedaarelse, som sjælelige Lidelser og Savn kan lægge om et sart Kvindelegeme.

Fru Salomon sagde altid om hende, at hun var sin Faders udtrykte Billede.

At hun ikke havde fæstet sig til nogen Mand, skyldtes en stedse paany overvejet Beslutning hos hende. Med nogen Jøde vilde hun ikke gifte sig. Hun vilde ikke, at hendes Børn skulde komme til at gennemgaa, hvad hun selv havde maattet lide. Hun betragtede det næsten som en Pligt for alle Israeliter ikke længer at gifte sig indbyrdes for at undgaa en fortsat Bevarelse af Raceejendommelighederne. Hun saa' heri den eneste Udvej til en

Gang i Tiden at faa hævet den Forbandelse, der hvilede over hendes Slægt.

Selv havde hun dog ikke kunnet komme over at gifte sig med en kristenfødt Mand. Hun havde ikke haft tilstrækkelig Tillid til sin Selvbeherskelse til at turde udsætte sig for de Ydmygelser, der fra hans Familjes Side sikkert vilde blive hende til Del. Dertil stod Oplevelsen paa den berlinske Banegaard endnu for levende i hendes Erindring; dertil hadede hun endnu for uforsonligt dette Samfund, der i Aarhundreder havde været hendes Stammes koldblodige Bøddel. Dertil havde hun desuden altid fundet en for skræmmende Lighed mellem alle de Mænd, der i disse Aar havde nærmet sig hende, og som overhovedet havde formaaet at gøre noget Indtryk paa hende, og de to bredskuldrede prøjsiske Officiant-Skikkelser, i hvilke hun bestandig saa' det kristne Samfunds brutale Selvgodhed symboliseret. Det var netop denne Lighed, der havde slaaet hende ogsaa overfor Per Sidenius hin Dag, da hun første Gang saa' ham i sine Forældres Dagligstue.

Det medvirkede nu til hendes Beslutning om at forblive ugift, at hun begyndte at føle sig gammel. Hun havde været voksen siden sit ellevte Aar og havde allerede i Trettenaarsalderen haft sin første, dybt alvorlige Forelskelse; — hun syntes derfor, at hendes Hjærte nu kunde fortjene at faa Fred. Der var da ogsaa i de senere

Aar kommet noget mere behersket over hendes Væsen, men samtidig ogsaa noget afmaalt og en ikke helt naturlig Ligegladhed. Overfor alle Fremmede viste hun en frastødende Kulde. Men heller ikke for sine nærmeste var hun altid let at omgaaes. Hun opholdt sig for det meste inde paa sit Værelse, hvor hun sad og læste. Blandt andet studerede hun Sanskrit, hendes Faders Fag, som hun undertiden tænkte paa for Alvor at dygtiggøre sig i. Rigtignok talte hun ogsaa om at blive Almuelærerinde, ja slog undertiden paa at ville oprette en Børneskole efter moderne Undervisnings-Principer, — var i det hele begyndt at betragte Livets Opgaver med den overdrevne Nøgternhed, som er ejendommelig for Damer, der har besluttet sig til at blive gamle uden dog at være det.

Trods alt dette viste der sig i det Salomonske Hus hyppig, undertiden daglig, et Menneske, der af Familjens øvrige Bekendte i Almindelighed betegnedes som Jakobes tilkommende Mand. Det var en vis Hr. Eybert, en af Byens større Fabriksejere og tillige bekendt som Politiker af den fritænkerisk-liberale — saakaldte »evropæiske« — Gruppe, en trods sin praktiske Virksomhed sjælden kundskabrig Mand og en varm Beundrer af Dr. Nathan. Han var noget ude over sin bedste Alder, nemlig omkring de fyrre, og desuden Enkemand med to Børn. Hans Kærlighed til Jakobe var en

Kendsgærning. Han lagde ingen Skjul paa den hverken overfor Forældrene eller overfor hende selv, knap nok overfor Fremmede. Forældrene var begge gunstigt stemte for Partiet. Hr. Eybert var en prøvet Ven af Familjen og desuden en meget velstaaende Mand, der ikke kunde mistænkes for at spekulere i et rigt Giftermaal. De saa' desuden af forskellige Grunde gærne, at Jakobe giftede sig; og de var i denne Henseende under en stadig Paavirkning af Husets Læge, en jødisk Professor, der ved enhver Lejlighed med sin sædvanlige Aabenhed erklærede, at »det Pigebarn sgu ikke var skabt til at leve som Nonne.«

Jakobe selv viste sig altid forholdsvis venlig om end tilbageholdende overfor sin trofaste og taalmodige Tilbeder. Hun satte Pris paa at tale med ham. De havde adskillige fælles Interesser — politiske og literære — og havde omtrent det samme mistrøstige Syn paa det meste af, hvad der foregik herhjemme og rundt i Verden. I Grunden kunde hun godt lide ham. Den lille, stilfærdige Mand med det glatkæmmede gule Haar og det tynde Fuldskæg skulde nu heller ikke let kunne vække den Erindring om bredskuldret Brutalitet, der virkede saa afskrækkende paa hende overfor de fleste andre Mænd. Rigtignok var der saa heller ikke nogetsomhelst hos ham, der vakte hendes kvindelige Instinkt. Kun naar han en Gang imellem talte om sine

moderløse Smaa, kunde der røre sig noget i Dybet af hendes Hjærte, der flygtigt bragte Blodet op i hendes Kinder. I sin Trang til at udfylde en Plads her i Livet, til at ofre sig for et Kald, kunde hun et Øjeblik gribes af den Tanke at blive Moder for denne ensomme Mands Børn. Og Hr. Eybert, der tidligt havde bemærket det Indtryk, visse bekymringsfulde Ytringer om de Smaa gærne gjorde paa hende, og som med al sin Bravhed og Retsindighed paa Bunden var en hel Del af en lun Politiker, undlod ikke med passende Maadehold at anvende ogsaa dette Virkemiddel ved den lempelige men uafbrudte Bearbejdelse af hendes Sind, af hvilken han stadig haabede en endelig Sejr for sin lidenskabelige Kærlighed.

Af de øvrige unge og yngre Mænd, der var hyppige Gæster i det Salomonske Hus paa det Tidspunkt, da Per gjorde sin Indtrædelse deri, kom de fleste hovedsagelig for Nannys Skyld. Ikke alene betragtedes hun af Størsteparten som langt den smukkeste og tillige som den, der paa Grund af, at hun var Philip Salomons eget Barn, en Gang maatte blive den mest begunstigede Arving, men hendes frie og muntre Væsen tiltrak fra første Øjeblik Herrerne lige saa stærkt, som Jakobes frastødte. Ved den lille Middag, hvor Per for første Gang var Familjens Gæst, traf han — foruden Hr. Eybert og en Del andre ældre Herrer fra For-

retningsverdenen — den unge Digter Poul Berger, en Husarløjtnant Hansen, en Kandidat Balling og Journalisten Dyhring. Den første havde Per en Gang forinden truffet i Ivans Selskab. Det var en Mand, om hvem hans Misundere sagde, at han var bleven Digter paa sine Filipenser. Sikkert nok havde disse Ansigtsprydelser navnlig overfor Kvinder voldt ham megen Hjærtevé, hvilken han med stor Virtuositet udklynkede i nette Vers fulde af den himmelvendte Resignation og det fromme Vemod, der giver den sikreste Adkomst til Udødeligheden paa det danske Parnas. Kandidat Balling var ogsaa en literær Mand, men saakaldet Literaturhistoriker. Han var et tarmetyndt, næsten tre Alen højt Menneske med en vild Løvemanke og et Ansigt saa fladt og udtryksløst som en Oblat. Det var denne unge Mands Drøm og hæsblæsende Bestræbelse at blive et Geni, et Kampmærke, om hvis Navn der stod Strid og Vaabengny ligesom om Dr. Nathans; og for hvert Aar var hans Haar bleven længere, hans Flagreslips større, hans Næse rødere af Studeren og Mavekatarrh. Han var da ogsaa allerede berømt for sin uhyre Belæsthed. Bare man rørte ved ham, faldt der ham en stjaalen Aandrighed ud af Munden. Talte man til ham om Aarhundredets Literatur, fremsmilede han satyrisk Ordet: Shakespeare; nævnedes Ibsen for ham, udslyngede han med rund, dræbende ø-Lyd Navnet: Goethe;

faldt derimod Talen paa Povl Berger eller andre af hans Samtids unge Digtere, vendte han medlidende Øjnene i Hovedet og sagde: Ibsen, . . . kort sagt, han var en af disse graadige Bogorme, der suger sig fast paa Literaturen ligesom Igler og drikker dens røde, varme Blod og dog forbliver lige klamme. Han havde for et Par Aar tilbage udgivet en Bog om den klassiske Tragedie, der var bleven meget rost; og Ivan havde da straks sikret sig hans Person og indført ham i sit Hjem, paa hvilket han siden havde hængt som en uafrystelig Burre.

Per, der havde været lidt spændt paa at se sine Rivaler, blev ved Synet af disse Mænd fuldkommen beroliget. End ikke overfor Husarløjtnanten, hvem han i Forvejen havde hørt omtalt som Hærens dristigste Rytter og derfor betragtet som sin farligste Modstander, nedsloges hans Mod, endskønt denne virkelig var en flot Skikkelse med et Par kække blaa Øjne og en lys Snurbart i et af Foraarssolen brunet Ansigt.

Hvad Dyhring angik, saa vidste Per slet ikke, om han overhovedet var en Medbejler. Den skødesløse Maade, hvorpaa den endnu ganske unge men allerede vidt og bredt omtalte Følje-tonist bevægede sig mellem Husets Damer, tydede ikke derpaa. Ivan havde, uden at Per rigtig begreb hvorfor, været meget ivrig for at bringe ham sammen med dette Menneske. Han havde

endog i Forvejen anmodet ham om endelig at vise sig rigtig høflig og elskværdig overfor ham, idet han paa en forblommet Maade havde ladet ham forstaa, at det kunde blive af stor Betydning for ham at gøre et godt Indtryk paa Hr. Dyhring. Straks ved dennes Ankomst var de bleven forestillede for hinanden; og umiddelbart efter Bordet søgte Ivan atter at føre dem sammen og lede Talen hen paa Pers Projekt.

Men for første Gang i lange Tider følte Per aldeles ingen Lyst til at tale om sine Kanaler. Dertil var han altfor betagen af Nanny, der nu ogsaa saa' forlokkende dejlig ud i en udringet Raasilkekjole og med røde Roser i sit sorte Haar. Hun havde tilmed valgt ham til sin Bordkavaler. Og denne Udmærkelse, og Bordets Glæder, og Anretningens ham uvante Pragt var stegen ham til Hovedet og havde gjort ham overstadig. Inde i Rygeværelset, hvor Kaffen og Likørerne anrettedes for Herrerne, slog han halvt kammeratligt Philip Salomon paa Skuldren, roste hans Vine og bevidnede ham i en hel Skaaltale sin Beundring for hans Datter. Nogle af de ældre Herrer samlede sig efterhaanden om ham og havde deres Morskab af denne unge Mand, der øjensynlig for første Gang var i ordentligt Selskab.

Hr. Eybert, der ikke røg Tobak og hurtigt havde trukket sig tilbage til Damerne, sad i dette Øjeblik inde i Dagligstuen hos Fru Salo-

mon og Jakobe. Med den Mistænksomhed, som regelmæssigt vaktes i den aldrende Frier ved Synet af hvert nyt, ungt Mandfolkeansigt, der dukkede op i det Salomonske Hus, havde han straks ledet Samtalen hen paa Per, idet han spurgte, hvem det unge Menneske var, der tilsidst var bleven saa højrøstet ved Bordet.

»Det er en Hr. Sidenius, . . . en af Ivans Venner,« sagde Fru Salomon i en Tone, hvori hun ligesom indlagde en lille Undskyldning paa Husets Vegne.

»Ja saa — en Sidenius! . . . Er han ikke saadan . . . lidt —?«

Hr. Eybert fuldførte ikke Sætningen men gjorde med Fingren en Kredsbevægelse foran sin Pande.

»Aa, det troer jeg dog ikke,« lo Fru Salomon. »Men noget af en Vildbasse er han vistnok.«

»Naa ja, — det ligger vist til den Familje,« henkastede Hr. Eybert uskyldigt smilende.

Jakobe løftede Øjnene fra en Bog, som hun sad og bladede i.

»Men han er jo en Præstesøn,« sagde hun.

»Hm, ja — der er vist en overhaandtagende Mængde Præster i Familjen. Men, saavidt jeg har forstaaet, skyder Slægten af og til — og rimeligvis netop af den Grund — et Vildskud. Formodentlig er han da et af dem! . . . Jeg erindrer nemlig, at en af mine Onkler, der var fra

Jylland, har fortalt mig om en gammel — iøvrigt forlængst afdød — Vendsysselpræst, som af sin Samtid blev kaldt for den »gale Sidenius« og virkelig synes ikke at have faaet Navnet ufortjent. Efter min Onkels Fortælling maa han have været noget nær en Landevejsrøver. Han laa nok i idelige Slagsmaal rundt om paa Kroerne og gjorde næsten den ensomme Egn deroppe utryg for fredelige Vejfarende. Saavidt jeg nu husker det, var der ogsaa en Historie med en Degn, hvem han en Gang i Drukkenskab ... med Respekt at sige knappede Permissionerne ned paa midt under Gudstjenesten, hvorpaa han i Menighedens Paasyn tildelte ham tre rungende Næveklask i Navnet Faderens, Sønnens og den Helligaands. Det var jo saadan en egen Art Opbyggelse! . . . Bøndernes Koner lod den nidkære Præstemand nok heller ikke i Fred; — men hans Bedrifter paa dette Omraade tør jeg slet ikke berøre for Damer. Dersom min gamle Jyde-Onkels Ord staar til troende — hvad de iøvrigt ikke altid gjorde — blev han da ogsaa tilsidst dømt fra Kjole og Krave og slap nok akkurat fra Galgen.«

Mens Fru Salomon havde smilet af denne Historie, hørte Jakobe paa den med et mørkt Udtryk. Og det var just ved at betragte dette Udtryk fuldt af Afsky og Uhygge, at Hr. Eybert var bleven opildnet til en ham saa uvant dristig Veltalenhed ja endog havde ladet sig forlede til

at kolorere lidt paa Fortællingen for at gøre den des mere virkningsfuld.

Inde fra Rygeværelset lød i det samme et nyt Udbrud af Munterhed, hvorigennem man tydelig hørte Pers højrøstede Tale. Med et ligesom opskræmt Blik saa' Jakobe hen paa Moderen. Det var, som vilde hun endnu en Gang paa det alvorligste gøre hende ansvarlig for at have ladet denne Vildmandsætling slippe ind i deres Hjem.

* * *

En Dag i Skumringen — en Maanedstid senere — sad Onkel Heinrich alene inde i Biblioteksværelset og røg en af sine stærke, sødligt duftende »Manillaer« efter Middagen, da Ivan kom ind til ham, tændte sig en Cigaret, kastede sig i en Stol og sagde:

»Onkel, — jeg har noget at tale med dig om.«

»Det er et højst ubekvemmeligt Øjeblik, du har valgt dertil. Du véd, jeg holder ikke af at tale, naar jeg har spist.«

»Og du holder heller ikke af at tale, naar du spiser, — det plejer du ogsaa at sige — saa jeg véd virkelig ikke, hvornaar jeg saa skal faa snakket med dig!«

»Naa — hvad er det saa?«

»Vil du gøre mig en Tjeneste, Onkel?«

»Du véd, at jeg af Princip aldrig gør Folk Tjenester. Lad os tale om noget andet.«

»Naa, saa kald det en Forretning — eller hvad du selv vil. Sagen er denne,« vedblev Ivan indtrængende og vendte sig nu helt om imod Onkelen, idet han anbragte sig i sin Yndlingsstilling med den ene Fod oppe under sig og Haanden omkring den røde Strømpevrist. »Der er en ung Mand, som jeg interesserer mig overordentlig meget for . . . et Menneske, som i enhver Henseende . . .«

»Kort og godt — et af dine Genier. Videre!«

»Ja men — han er absolut et ganske eminent Talent. Denne Gang ser jeg ikke fejl, Onkel! Naar han en Gang faar Lov til at gøre sig gældende, vil han sikkert komme til at præstere noget epokegørende i sit Fag. Skønt han ikke er mere end toogtyve Aar, har han lavet et Vandbygningsprojekt, hvorom alle, der kender det og forstaar sig paa det, siger, at det er ligefrem genialt.«

»Ja saa.«

»Ja, det vil sige, de bruger ikke netop det Ord, . . . de kalder det for »vildt«. Men det betyder i de fleste Tilfælde i Virkeligheden det samme.«

»Upaatvivleligt.«

»Der er i hvert Fald ingen Tvivl om, at han en Gang, dersom hans Uddannelse bliver lykkelig tilendebragt, vil blive noget enestaaende herhjemme. — Men han er fattig, Onkel.«

»Fattig? Det er jo en af Hovedegenskaberne ved Geniet, saavidt jeg har forstaaet.«

»Og han er en altfor stolt Natur til at ville modtage Pengeunderstøttelser,« vedblev Ivan uden at agte paa Onkelens Bemærkning. »Ikke en Gang af sin Familje vil han modtage ringeste Hjælp. Han arvede forrige Aar et Par tusinde Kroner, som han har levet for. Nu er han aldeles reduceret og tænker paa at rejse bort for at prøve paa at slaa sig igennem i Udlandet. Kunde nu ikke du, Onkel, gennem en af dine gamle Forbindelser skaffe ham en Stilling ved et eller andet stort engelsk eller amerikansk Ingeniørfirma. Du kan nok tænke dig, hvilken Betydning det kunde faa for ham, dersom der en Dag kunde staa i Aviserne, at han havde faaet Ansættelse f. Eks. hos Blackbourn & Gries. Ikke for det — jeg skal nok vide at faa hans Navn gjort bekendt. Hans Misundere skal ikke længe faa Lov til at triumfere. Han skal slaaes op. Jeg har talt med Dyhring derom, og han har lovet mig ved Lejlighed at skrive en lille Artikel om hans Projekt.«

»Med andre Ord, Ivan, — det Menneske, du dér taler om, det er altsaa den selvbevidste unge Person med Opstandernæsen, der er optraadt her i den senere Tid — ham med det uanstændige Navn. Hvad er det nu, han hedder?«

»Sidenius.«

»Er der nogen, der gi'er lidt Ild?« lød det i

det samme henne fra Døren, hvor Nanny kom tilsyne med begge Hænderne spændt omkring Livet og en utændt Cigaret vippende mellem de røde Læber. »Pyh, . . . Onkel, hvad det dog er for Stinkadores, du altid ryger!«

»Det forstaar du dig ikke noget paa, min Pige. Pat du paa dit Papir og bild dig ind, at du ryger Tobak.«

»Jeg troer, du vrisser. Er du i daarligt Humør, Onkel? Det var kedeligt, — jeg havde ellers noget at snakke med dig om.«

»Du ogsaa! . . . Snak væk! Min Middagshvile er dog komplet ødelagt for i Dag.«

»Jeg har en Høne at plukke med dig, lille Ven.«

»Pluk væk! Og lad det faa en Ende!«

Hun havde stillet sig hen bag hans Stol, paa hvis Ryg hun hvilede sine Arme, mens hun sendte Strøm paa Strøm af Cigaretrøg ned over hans tyndhaarede Isse. Han lod, som om han ikke mærkede det. Hans halvlukkede Øjne røbede trods Ansigtsudtrykkets Gnavenhed den lille Nydelse, som den gamle Vellystning havde af disse varme Aandepust fra de friske Pigelæber.

»Jeg synes, du kunde være saa taktfuld« — sagde hun — »ikke at gaa gennem Strøget med dine Damer netop paa den Tid, da ordentlige Mennesker spaserer dér. . . . I hvert Fald skulde du vise din Familje det Hensyn at vælge en noget mindre afskrækkende Ledsagerske end det

Uglebillede, jeg saa' dig med baade i Dag og forleden. Vi kan ikke være bekendt, at du har en saa skrækkelig Smag, Onkel.«

Skønt Onkelen dirrede af Vrede, rørte han sig stadig ikke. Han nøjedes med at bøje Nakken tilbage og tilkaste hende et dybt forarget Blik over Stoleryggen.

»Det er højst upassende for en ung Pige at føre en saadan Tale, . . . det har jeg tidt nok sagt dig, Nanny. For Resten er den unge Dame, som du dér taler om —«

»Hvadfor en ung Dame?«

»Hende, som du maaske har sét mig gelejde en enkelt Gang, — det er min Værtindes Datter, en meget dannet og højst respektabel —«

»Jeg har ikke talt om nogen ung Dame. Jeg har talt om en gammel Hejre med røde Uldblomster paa Hatten og tommetykke Sminkeklatter paa Kinderne. Og jeg siger dig, Onkel — hende kan du ikke være bekendt.«

»Og jeg siger dig, at du skulde senest af alle tale om, hvad man kan være bekendt — du! Hvad er maaske det for Slags Personer, du trækker her til Huset med dit uanstændige Koketteri? En Hr. Sidenius! En Bondedreng, der akkurat har faaet saa megen Politur, at han ikke længer snyder sig med Fingrene! Og hvad for et Ansigt der sidder paa den Fyr! Han ser ud,

som om han havde haft en Jomfru Næsvis til Mo'er og en Hanswurst til Fa'er.«

»Jeg finder ham nu smuk,« sagde Nanny.

»Ja . . . du finder ham smuk,« vrængede han efter hende. »Troer du maaske ikke, jeg har set, hvordan I har smisket til hinanden. Men det siger jeg dig, Nanny! Gifter du dig med en døbt, saa — —«

»Hvad saa, Onkel?« spurgte hun, da han ikke fortsatte.

Han sendte hende atter et frygteligt Skele-Blik over Stoleryggen og sagde langsomt og med højtideligt Eftertryk paa alle Ordene:

»Saa faar du ikke . . . min Brillantnaal . . . naar jeg en Gang dør.«

Med et forborgent lille Smil betragtede Nanny Ilden i sin Cigaret.

»Og dersom jeg nu gør det alligevel?«

»Ti stille! Jeg vil ikke snakke mere med dig!« raabte han og sprang op. »I er allesammen splittergale i dette Hus! Jeg sætter ikke mine Ben her mere! Her er befængt! Jeg har faaet nok!« vedblev han i stigende Raseri og trippede omkring paa Gulvet, — indtil han pludselig og uden et Ord fór ud af Stuen

Ivan og Nanny saa' betuttede paa hinanden. Som sædvanlig vidste de ikke rigtig, om han havde talt i fuldt Alvor eller halvt i Spøg.

»Hvad har I dog gjort ved Onkel?« spurgte

lidt efter Jakobe, der nu kom frem i Døren. »Han gik aldeles rasende bort.«

»Aa, ingenting,« sagde Ivan noget mut. »Du véd, han kan aldrig lide mine Venner, — og nu har han ogsaa set sig gal paa Sidenius. Det er det hele! Jeg fortalte ham, at Sidenius tænkte paa at rejse, og bad ham om at interessere sig for ham, — og saa blev han straks ubehagelig.«

»Vil Hr. Sidenius rejse?« spurgte Nanny og blev pludselig stærkt rød.

Henne fra Døren iagttog Søsteren hende med et underfundigt Smil. —

»Jeg troer virkelig, at Nanny for Alvor har faaet et godt Øje til Hr. Sidenius,« sagde Jakobe om Aftenen, da hun og Moderen sad alene i Dagligstuen omkring den tændte Lampe.

»Aa, hvor falder det dig ind!« sagde Fru Salomon i en lidt uvillig Tone, — som var det en Tanke, der havde beskæftiget ogsaa hende og foruroliget hende en Smule. »Hr. Sidenius er jo en halvt utilregnelig Fusentast, . . . og Nanny mangler ikke Forstand.«

»Nej, men hun er lidt egensindig, véd du. Og jeg troer, at Onkels — og maaske andres — altfor ivrige Bestræbelser for at nedsætte Hr. Sidenius for hende ligefrem ægger hende op. Jeg kunde næsten tænke mig, at hun kunde gaa hen og forelske sig i ham halvt paa Trods.«

»Aa, det har saamænd ingen Nød. Desuden rejser han jo nu, — og dermed ophører vel i det hele vort Bekendtskab med ham.«

Der blev et Øjebliks Tavshed.

»Jeg troer nu, at han ikke rejser,« sagde Jakobe meget afgørende, — hun sad i Sofahjørnet med Armene korslagte over Brystet og saa' tankefuldt frem for sig.

»Men kære Barn, hvor kan du egentlig vide noget om — —«

»Aa, jeg er da heller ikke helt blind, Mo'er! Fra den første Gang, jeg saa' Hr. Sidenius her, har jeg været klar over, hvad han kom her for... Og han hører vist ikke til dem, der saa hastigt opgiver, hvad de en Gang har sat sig i Hovedet. Det siger ogsaa Ivan om ham. Hvor meget der ellers kan være at udsætte paa ham, — og der er jo nok endda — noget af en Karakter synes han virkelig at være.«

Fru Salomon smilte lidt ved sig selv.

»Jeg troer, du begynder at forlige dig med ham, Jakobe.«

»Det gør jeg paa en Maade ogsaa. Jeg tænker undertiden paa, hvad Eybert forleden fortalte os om hans Slægt, . . . du husker denne gale Præst derovre i Jylland. Naar man betænker, at han har haft saadanne Forfædre, maa man virkelig have ham noget undskyldt . . . Og for Resten synes jeg ogsaa, at han har forbedret sig lidt i den

sidste Tid. Hvem véd? Maaske kan han virkelig udvikle sig til en Gang at blive en ret antagelig Mand for Nanny. I hvert Fald troer jeg næsten, jeg vilde foretrække ham til Svoger fremfor f. Eks. Dyhring.«

»Hør, du er dog bleven en rigtig Kirsten Giftekniv, Jakobe,« sagde Fru Salomon. »Forleden var det Eva Fraenkel, du havde travlt med; og i Dag er det din egen Søster, du absolut vil gifte bort.«

Jakobe blev rød. Hun følte sig truffet af Moderens Ord.

»Ja, lille Mo'er,« sagde hun og lagde i sin Forlegenhed Haanden hen paa Moderens. »Du véd, det er nu en Gang gamle Jomfruers Svaghed.«

Det forholdt sig nu virkelig saaledes, at Per var bleven en særdeles hyppig Gæst i det Salomonske Hjem. Vistnok var det hovedsagelig Nanny, der saa uimodstaaeligt drog ham; men samtidig øvede ogsaa selve det ham fremmedartede Familjeliv, hvori han her fik Del, en stadig stærkere Tiltrækning paa ham. Jakobe var ikke den eneste, som havde lagt Mærke til den Forandring, der var foregaaet med hans Væsen i den senere Tid. En Aften, da han var gaaet, udbrød saaledes Nanny:

»Gud véd, hvad Hr. Sidenius egentlig tænker

paa, naar han sidder saadan og stirrer rundt paa os allesammen uden at sige noget.«

Han tænkte paa sit eget Barndomshjem. Han saa' for sig Dagligstuen derhjemme, saaledes som den stod tydeligst for hans Erindring: i de lange Vinteraftener, naar den enlige Lampe brændte mat paa Bordet foran Hestehaarssofaen, og Faderen sad og halvslumrede i den stivryggede Lænestol med sin grønne Papskærm for Øjnene, mens Signe og de mindre Søstre krummede sig over Syarbejdet og stadig løftede Blikket fra de tykke, røde Hænder op til Uret paa Sekretæren for at se, om Klokken ikke snart skulde blive ni, saa de med Aftensangen kunde slutte Dagens Gærning. Han hørte for sit Øre den kogende Lyd af Lampen og disse smaa Suk, der nu og da lød inde fra Soveværelset ved Siden af, og hvormed Moderen inde i Sengen gav sit altid lidt beklemte Hjærte Luft. Og det var nu ingenlunde særlig Modsætningen mellem den straalende Rigdom, han havde for Øje, og Barndomshjemmets Kummerlighed, der slog ham ved denne Sammenligning. Det var meget mere Forskellen paa Tonen, Luften, Varmegraden, paa selve Livstemperaturen i de to Hjem, der beskæftigede ham. Naar han her hørte de kaadmundede Børn tale næsten kammeratligt til deres Forældre; naar han hørte Moderen drøfte Foraarsmoderne med sine Døtre, tale indtrængende til dem om, hvad der klædte

dem, og ligefrem paalægge dem som Pligt at tage sig godt ud; naar han bestandig fandt Sindene livfuldt optagne af alt, hvad der skete rundt om i Verden, men aldrig hørte den mindste Hentydning til det dunkle »hinsidige«, hvis Gravluft havde gennemtrængt hans eget Hjem, hvor man regelmæssigt begyndte og afsluttede Dagen med i Bøn og Salmesang at bortvende sig fra Verden; hvor det at pynte sig, ja blot at være velklædt og ofre Omhu paa sin Person noget nær betragtedes som uværdigt for et i Aanden genfødt Menneske, ... han blev da greben af en lignende Befrielsens Glæde som den, der i sin Tid havde knyttet ham til den muntre lille Nybodersfamilje, blot mange Gange stærkere og mere vidtomfattende. Han følte, at han virkelig her havde fundet, hvad han havde villet søge i fremmede og fjærne Egne, — Palmeøen uden Degnesjæle og uden Kirkeklokker.

Men ogsaa selve Rigdommen havde gennem det Salomonske Hjem faaet en ny Værdi for ham. Han fik hurtigt Øjnene op for den Betydning, som de gode Livsvilkaar, hvorunder disse Mennesker var vokset op, havde haft for deres sunde og ranke aandelige Vækst. Og han begyndte at forstaa den Ærefrygt for Guldet, som man tillagde Jøderne, og som alle rettroende Sideniusser saa højlig forargedes over. Han tænkte paa sin Faders hovmodige Foragt for

Folk, der var rige; paa den Forkærlighed, hvormed han ved enhver Lejlighed benyttede Ordene om Liljerne paa Marken, der ikke saae og ikke spinde, og om Fuglene, der ikke sanke i Lade. Han mindedes sin Religionslærer i Skolen, en bleg og luvslidt Teolog, som med en Haand, der stank af Bukselomme, strøg Eleverne over Kinden for ret indtrængende at formane dem til ingensinde at tragte efter andre Skatte end dem, som »Rust og Møl ej kan fortære«. Og idet han tænkte paa, hvorledes Slægt efter Slægt i dette lille ludfattige Land saaledes opdroges til at nære en ophøjet Ringeagt for det »timelige Gods«, og hvorledes samtidigt aandelig Forkommenhed og Pjalteri og Snuskethed i smaat og stort prægede det hele Samfund, følte han en trodsig Lyst til at raabe ud over Landet et: »Respekt for Pengene, Godtfolk! Paa Knæ for Mammon . . . Menneskenes sande Oprejser og Forløser!«

Havde han altid selv været helt fremmed for denne Lysskyhed overfor Guldets Glans? Havde ikke ogsaa han — spurgte han sig selv — hidtil nærmest betragtet Pengene fra Overtroens Standpunkt . . . som en Slags forgiftet Snigmordervaaben i Kampen for Tilværelsen? Jo vist — han saa' det godt nu — der hang endnu rundt om ham Laser af den Troldeham, som han ved sin Fødsel var bleven stukket ind i. Hvad havde hans tankeløse Uvilje mod Jøderne vel været andet

end Rester af Dværgehadet til Lysets Børn, der havde Mod til at leve Livet efter dettes egne Love? Ja, var han ikke endnu langt dybere mærket? ... Naar han fra dette østerlandske Solskinshjem saa' tilbage paa hele sit forgangne Liv med dets kummerlige Glæder og Uhygge og Hjærtekulde, følte han med Bitterhed, at han virkelig var, hvad Faderen altid havde kaldt ham, »et Mørkets Barn«, en Skifting, — en Sidenius.

Livet i det Salomonske Hus virkede i det hele paa ham som et sanddru Aandens Spejl, der vakte ham til en begyndende Selverkendelse. For første Gang i sit Liv traf han her Mennesker, overfor hvem han følte sig underlegen. Selv i Samtale med de unge Piger maatte han stadig benytte allehaande Kunstgreb for at bøde paa Manglerne ved sin Kultur og skjule de store Huller i sin Viden. Han søgte da ogsaa i al Hemmelighed at indhente det forsømte og havde navnlig med Iver kastet sig over Studiet af Dr. Nathans Bøger, som han mere og mere optoges af. Men jo mere han hørte og læste, des skamfuldere blev han over sig selv, des stærkere voksede der i ham en ærgærrig Tørst efter at erhverve sig en lige saa omfattende Verdenserfaring som disse Mennesker, der syntes ham at kende og forstaa alt og at kunne forklare alt.

Derfor, skønt han stadig søgte til Huset særlig for Nannys Skyld, holdt han undertiden mest

af at sidde og tale med Fru Salomon og Jakobe. Trods det ubehagelige Indtryk, den sidste i Begyndelsen havde gjort paa ham, og skønt hun endnu langtfra altid viste sig for ham fra sin tilgængeligste Side, havde han faaet stor Respekt for denne unge Pige, hvem han hørte tale med lige stor Lethed om gamle, græske Filosofer og den nyeste Bismarck-Politik, og som alligevel ikke var nogen Blaastrømpe. Ledet af en Art Instinkt — ligesom Vandsøgeren, der anelsesfuldt drages mod det skjulte Kildevæld — havde han allerede paa et tidligt Tidspunkt bestræbt sig for at overvinde hendes Modstand og sin egen Uvilje; og der var da ogsaa efterhaanden opstaaet en Slags Vaabenstilstand imellem dem. Hertil bidrog ikke mindst Pers voksende Begejstring for Dr. Nathan, i hvem ogsaa Jakobe saa' Landets eneste virkelige Mand og en ny Tids Herold. De havde her fundet et Felt, hvor de kunde mødes i Forstaaelse, og hvortil de hver paa sin Maade droges af det, der var dybest i dem begge, deres fælles, uforsonlige Had til det Samfund, hvori de levede. Det kunde desuden ikke andet end smigre Jakobe, at Per altid gærne talte til hende om, hvad nyt han havde læst eller var ved at læse, og tydeligt viste, at han satte Pris paa at høre hendes Mening derom. I Virkeligheden ledede hun hans Udvikling langt mere, end hun selv anede. Men heller ikke Per vidste endnu, hvor stor en Magt hendes Person-

lighed havde faaet over ham, skønt han mere end én Gang havde grebet sig i at beskæftige sig med hende eller med noget, hun havde sagt, naar han troede at tænke paa Nanny, og ofte, naar han sad overfor hende og i Smug studerede hendes sære, sfinksagtige Træk, havde haft en egen betagende Fornemmelse af at sidde Ansigt til Ansigt med selve Visdomsdybets ungdommelige Bevogterske. Hun kunde, ligesom Dr. Nathan, bruge Ord, der i et Glimt — ligesom et Lyn — belyste fjerne, ham ganske fremmede Tanke-Egne, — himmelstormende Tinder og solbelyste Sletter, — der siden lokkede og drog ham som et Fata Morgana. Hun kunde paa sin skødesløse Maade henkaste en Ytring, der pludselig ligesom aabnede ham et helt nyt Udsyn over Menneskelivet, dets Kaar og Kamp og Maal.

Saaledes en Aften, da de tilfældigt kom til at være nogle Øjeblikke alene inde i Dagligstuen. De havde Plads hver paa sin Side af Bordet, og Jakobe — der sad i sin sædvanlige Stilling med Haanden under Kinden og bladede i et Billedværk — gjorde da pludselig Per det Spørgsmaal, hvorledes det egentlig var gaaet til, at han, som var en Præstesøn, havde faaet Lyst til at blive Ingeniør.

For at undgaa en Besvarelse, sagde han hurtigt:

»Synes De maaske ikke om den Stilling?«

Hun svarede, at hun, dersom hun havde

været Mand, rimeligvis selv vilde have valgt den og udtalte sig med Varme om den Betydning, Aarhundredets storslaaede Ingeniør-Virksomhed sikkert en Gang vilde faa for Menneskehedens Frigørelse, idet hun ytrede, at man ved saaledes gennem Jernbaner, Telegrafer og Kanaler at formindske Afstanden mellem Landene efterhaanden ogsaa vilde bidrage til at udjævne de indbyrdes Forskelligheder og dermed gøre det første Skridt til den endelige Virkeliggørelse af Menneskenes gamle Drøm om en broderlig Forstaaelse mellem alle Jordens Folkeslag.

Per saa' ved disse Ord undrende hen paa hende. Han havde aldrig selv betragtet sin Virksomhed fra det Standpunkt; men han følte sig i høj Grad tiltalt af saaledes at se sit Kanal-Projekt stillet i en ophøjet Idés Tjeneste. Han var ikke langt fra at blive bevæget. Han slog Blikket mod Jorden og følte selv, at han blev rød.

»Det er virkelig Skade for mig, Frøken, — at jeg ikke har lært Dem at kende for længe siden,« sagde han efter en Stunds Tavshed.

Skønt han gjorde sig Umage for at lægge lidt Lystighed i sin Stemme, hørte han godt, hvor flovt det lød. Men han havde følt Trang til at bevidne hende sin Taknemmelighed, fordi hun dèr i et eneste Øjeblik havde givet hans store Livsværk en helt ny og uanet Værdi for ham og for Menneskeheden.

Jakobe trak lidt uvilligt sine mørke Øjenbryn sammen.

»De tror vist dermed at have sagt mig en Behagelighed,« sagde hun tørt.

»Ja, jeg véd det godt, det er dumt . . . Men naar det nu er delvis sandt alligevel? . . . Jeg forsikrer, jeg gaar virkelig i denne Tid omkring med en Fornemmelse af, at jeg først nu begynder at blive rigtig Menneske. Og deri har nu De en Smule Del, Frøken . . . enten De saa bryder Dem om det eller ej.«

»Hvad Slags Skabning mener De da at have været før, om man tør spørge?«

»Aa — jeg véd ikke,« svarede han undvigende men fortsatte lidt efter:

»Findes der ikke et Sagn om en Bakketrold — en Underjordisk — der krøb op gennem en Muldvarpetue for at leve mellem Menneskene men nøs ganske forskrækkeligt, hver Gang Solen lyste gennem Skyerne? — Aa, jeg kunde fortælle Dem en lang Historie derom!«

Der paakom ham virkelig i dette Øjeblik en Trang til at bortkaste al Forstillelse overfor hende og gøre hende til sin Fortrolige. Men i det samme kom Onkel Heinrich ind fra Forstuen og afbrød deres Samtale.

Nanny var denne Aften slet ikke hjemme. Per havde forundret sig lidt over, at han ikke var bleven mere skuffet, da han ved Ankomsten er-

farede, at hun var i Middagsselskab; og i Aftenens Løb havde han ganske glemt hendes Fraværelse. Nu mindede Onkel Heinrichs Indtrædelse ham pludselig derom. Denne lystne Kavaler forsømte sjælden nogen Lejlighed, hvor han kunde komme til at se sine Niecer i stort Toilette. Hans første Spørgsmaal var da ogsaa, om Nanny var kommen hjem.

Ikke mange Minutter senere hørtes Vognen rulle ind i Porten, og et Øjeblik efter viste hun sig i Døren. Idet hun opdagede Per, lod hun Skindslaget glide ned fra Skuldrene og nikkede Godaften. Per rejste sig betaget op . . . Ja vist var hun dejlig, livsfrisk og ung, som hun stod dér smilende foran ham i en hvid, dybt nedringet Silkekjole, endnu blussende af Varme og med Øjnene fulde af Festglæde. Og dog, — da han lod Blikket glide tilbage til Søsterens sortklædte, alvorlige Skikkelse, som sad derhenne under Lampen med den fine Haand tænksomt under Hagen og den høje Pande omgydt af Lampens rolige Lys, slog det ham, hvor godt Jakobe taalte Sammenligningen. Han havde i den sidste Tid mere og mere forliget sig med hendes ejendommelige Ydre ligesom med hendes Væsen. I dette Øjeblik syntes hun ham højtidsfuldt omstraalet af en Art overjordisk Skønhed.

Ligeledes undrede det ham, saa ringe et Indtryk det denne Aften gjorde paa ham, at Onkelen

— efter sin Sædvane — under Paaskud af at ville befri Nanny helt for Skindslaget gav sig til at fingre ved hendes Skuldre. Han plejede ellers at dirre af Raseri, naar han saa den gamle Fyrs famlende Hænder nærme sig det hvide Jomfrulegeme.

Helt underlig tilmode tog han lidt efter Afsked og gik langsomt hjemad. Og midt paa Gaden standsede han og sagde halvt forskrækket til sig selv, idet han tog sig op til Panden:

»Jamen — du gode Gud! Kan det da være Jakobe, jeg elsker?«

Om nogen Tid udkommer:

HENRIK PONTOPPIDAN

LYKKE-PER

HANS KÆRLIGHED

HOFBOGBINDER
CARL PETERSENS
UNIE
AUSSTELLUNG
GRUNDLAGT 1864.